

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Odjel za povijest umjetnosti
Obala kralja Petra Krešimira IV. 2
Zadar

**PROGRAM PREDDIPLOMSKOG I DIPLOMSKOG
STUDIJA POVIJESTI UMJETNOSTI**

Pročelnik Odjela
prof. dr. sc. Nikola Jakšić

ECTS koordinator
Mr.sc. Laris Borić

Zadar 2005.

Prijedlog preddiplomskog i diplomskog studija povijesti umjetnosti na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru

UVOD

1.1

Studij povijesti umjetnosti u Zadru kontinuirano se provodi od osnutka Filozofskog fakulteta 1954. godine. Donedavno je (do osnutka studija na Sveučilištu u Rijeci), uz onaj na Filozofskom fakultetu u Zagrebu bio jedini studij povijesti umjetnosti na tlu Hrvatske. Kroz čitavo vrijeme postojanja, najprije u sklopu Filozofskog fakulteta, a zatim Sveučilišta u Zadru, stekao je ugled studija na kojem naučavaju, istražuju i školuju se vrsni povjesničari umjetnosti koji su u posljednjih nekoliko desetljeća znanstvenim doprinosima, poglavito baveći se temama koje su pokrivale razdoblja od ranokršćanske do umjetnosti XX. stoljeća značajno unaprijedili povijest umjetnosti Hrvatske. Mnogi su od njih djelovanjem u sklopu Sveučilišta, Zavoda za povijesne znanosti HAZU, Državnog arhiva, Narodnog i Arheološkog muzeja u Zadru, te drugih ustanova u Dalmaciji, na tom području stvorili jezgru struke. Osim toga, ovaj je studij iznjedrio generacije diplomiranih povjesničara umjetnosti koji su djelovali na prosvjećivanju društva kao nastavnici na srednjim školama, kustosi, i novinari.

Valja naglasiti i činjenicu da zbog visoke koncentracije ključnih povjesno-umjetničkih spomenika i artefakata svih stilskih razdoblja u gradu Zadru i njegovoj bližoj okolini student ima mogućnosti izravnog dodira s osnovnim predmetom studija: umjetničkim izrazom. Osim toga, program predviđa nastaviti dosadašnju praksu obvezne terenske nastave koja se izvodi u gradovima i umjetničkim zbirkama Hrvatske i Europe.

Studij povijesti umjetnosti na Sveučilištu u Zadru obrazovat će stručne osobe koje će naći zaposlenje u brojnim javnim i privatnim institucijama koje izriču potrebe za profilom povjesničara umjetnosti i kulture (istraživački instituti, muzeji, galerije, srednjoškolske ustanove, turistička poduzeća). Potražnju tržišta rada za povjesničarima umjetnosti potvrđuje i činjenica nedavnog otvaranja studija povijesti umjetnosti u Rijeci

1.2

Novi preddiplomski i diplomski studij povijesti umjetnosti u prvom će redu biti utemeljen na dosadašnjim znanstvenim spoznajama s područja nacionalne i europske povijesti umjetnosti, ali će u nastavni proces biti uključene i recentne znanstvene spoznaje, kao i rezultati najnovijih istraživanja s područja srodnih znanosti i umijeća (povijest, arheologija, muzeologija, umjetničko stvaralaštvo, dizajn, i sl.). Nastavni proces uključivat će i nastavak suradnje s Odjelima za povijest umjetnosti u Rijeci i Zagrebu, te Ljubljani, Kopru, Padovi, Bologni, ali i relevantnim stručnim institucijama kao što su Institut za povijest umjetnosti, Konzervatorski odjeli Ministarstva kulture Republike Hrvatske u Zadru, Rijeci, Splitu i Dubrovniku, kao i hrvatskim muzejsko-galerijskim ustanovama.

Sve navedeno smatramo dovoljnim razlozima pokretanju, a zapravo nastavku studija povijesti umjetnosti na Sveučilištu u Zadru u sklopu implementacije Bolonjske deklaracije u visoko školstvo Republike Hrvatske.

1.3

Program studija odjela za povijest umjetnosti kompatibilan je s onima na Sveučilištima u Zagrebu i Rijeci, te s programima Oddeleka za umjetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, "Storia delle arti e conversazione dei beni artistici" Sveučilišta Cà Foscari u Veneciji, "Storia e tutela dei beni artistici" Università degli Studi di Firenze, te studija na Dipartimento di Architettura, Urbanistica e Rilevamento na Università di Padova. Na taj je način ovaj studijski program u potpunosti otvoren horizontalnoj pokretljivosti nastavnika i studenata koji će biti u mogućnosti privremeno boraviti i na ostalim europskim sveučilištima na kojima većina odjela za povijest umjetnosti provodi kompatibilne programe. Istovremeno, otvorenošću sadržaja i predviđenim bodovnim sustavom, program predviđa i fluktuaciju studenata unutar matične ustanove, tj. na drugim sastavnicama Sveučilišta u Zadru.

2. OPĆI DIO

2.1

Naziv studija: Studij povijesti umjetnosti

2.2

Nositelj studija je Odjel za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru

2.3

Studij je organiziran na matrici 3 + 2, na način da preddiplomski studij traje šest (6) semestara, a diplomski četiri (4) semestra. Nudi se mogućnost jednopredmetnog i dvopredmetnog (A1 - A2) studija u kombinaciji s bilo kojom dvopredmetnom studijskom grupom Sveučilišta u Zadru. Preddiplomski studij predstavlja zaokruženu cjelinu; završetkom tog studija student raspolaže temeljnim kvanutmom znanja o povijesti umjetnosti. U sklopu diplomskog studija postoje tri smjera: znanstveni, muzejsko-galerijski i konzervatorski, te nastavnički smjer za koji je predviđeno da bude dvopredmetan. Nakon završetka diplomskog studija student postaje specijalistički stručnjak na polju smjera za kojeg se opredijelio.

2.4

Uvjet za upis na preddiplomski studij jest uspjeh na razredbenom postupku koji uključuje pismenu provjeru znanja i sposobnosti, te razgovor na kojem se ocjenjuje motivacija i spremnost kandidata za diplomski studij.

Za izravan upis na diplomski studij povijesti umjetnosti (znanstveni smjer, muzejsko-galerijski i konzervatorski smjer) student mora steći najmanje 120 ECTS bodova iz predmeta temeljnog programa povijesti umjetnosti, te imati prosjek ocjena iz tih predmeta od najmanje 3,5.

Za izravan upis na diplomski studij povijesti umjetnosti (nastavnički smjer) student mora steći najmanje 70 ECTS bodova iz predmeta temeljnog programa povijesti umjetnosti, te imati prosjek ocjena iz tih predmeta od najmanje 3,5.

Studenti koji ne ostvaruju pravo izravnog upisa na diplomski studij prolaze kroz razredbeni postupak u okviru kojeg moraju ostvariti najmanje onoliko bodova koliko im je nedostajalo za izravan upis.

Nakon odslušanih šest semestara preddiplomskog studija studenti imaju pravo na godinu dana apsolventskog staža (pripreme za diplomski studij ili dovršavanje obveza iz preddiplomskog studija).

Nakon odslušana četiri semestra diplomskog studija studenti imaju pravo na godinu dana apsolventskog staža (dovršavanje obveza iz diplomskog studija).

Prije pristupanja obrani diplomskog rada student mora steći 300 ECTS bodova.

2.5

Program preddiplomskog studija povijesti umjetnosti detaljno je razrađen prema kolegijima i pripadajućim im ECTS bodovima u nastavku ovog dokumenta. Preddiplomski studij povijesti umjetnosti omogućava naslov prvostupnika povijesti umjetnosti koji je osposobljen za poslove manje razine zahtjevnosti u muzejima, galerijama, službama zaštite spomenika, rad u turističkim djelatnostima, djelatnostima u upravnim poslovima vezanima uz umjetničku baštinu (npr. referenti za kulturu u republičkim, županijskim i gradskim upravama), trgovinom umjetničkim predmetima, novinarstvom, i sl.

2.6

Program diplomskog studija povijesti umjetnosti detaljno je razrađen prema kolegijima i pripadajućim im ECTS bodovima u nastavku ovog dokumenta. Diplomski studij povijesti umjetnosti omogućava naslov magistra (mag.) povijesti umjetnosti. Diplomski se studij odvija kroz tri smjera: znanstveni, galerijsko-muzeološko-konzervatorski i nastavnički. Shodno smjeru, magistar povijesti umjetnosti je osposobljen raditi u znanstveno-istraživačkim ustanovama, muzejima i galerijama, ili u odgojno-obrazovnim institucijama.

2.7

Završetkom preddiplomskog studija student stječe akademski naziv prvostupnika povijesti umjetnosti, a završetkom diplomskog studija student stječe , ovisno o usmjerenju, naziv magistra (mag.) povijesti umjetnosti ili profesora povijesti umjetnosti.

3. OPIS PROGRAMA

3.1 Popis obveznih i izbornih predmeta i modula s brojem sati aktivne nastave potrebnih za njihovu izvedbu i brojem ECTS- bodova.

POVIJEST UMJETNOSTI KAO JEDNOPREDMETNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STUDIJ

I semestar:	P	S	V	T¹	M	U	B
Osnove likovnih umjetnosti	26	12		7		45	5
Umjetnost drevnih civilizacija	35	15		10		60	6
Osnove arhitekture	26	12		7		45	5
Antička ikonografija	15	10		5		30	4
Tjelesna kultura I			30			30	2
Izborni kolegij Odjela za pov. umj. ²	15	10		5		30	3
Izborni kolegij srodnog područja ³	15			15		30	3
Kolegij po slobodnom izboru	15	15				30	2
Ukupno	147	74	30	49		300	30

II semestar:							
Osnove povijesti umjetnosti	35	15		10		60	6
Umjetnost Grčke i Rima	35	15		10		60	6
Umjetnost ranog kršćanstva i Bizanta	35	15		10		60	6
Kršćanska ikonografija	15	10		5		30	4
Tjelesna kultura II			30			30	2
Izborni kolegij Odjela za pov. umj.	15	10		5		30	3
Izborni kolegij srodnog područja	15			15		30	3
Ukupno	150	65	30	55		300	30

¹ Terenska nastava ne odvija se na bazi tjednog opterećenja, nego prema posebnom planu izvođenja terenske nastave.

² Izborni kolegiji nisu trajno definirani, već se mijenjaju svaki semestar, s novom ponudom tema. Tijekom akademske godine 2005-06. studentima su ponuđeni sljedeći izborni kolegiji: Povijest fotografije I., Povijest fotografije II., Europske katedrale I., Europske katedrale II., Hrvatska srednjovjekovna skulptura, Karolinška umjetnost i njezini odrazi u Hrvatskoj, Grad i povijest I. (Antički grad), Grad i povijest II. (Srednjovjekovni grad).

³ Kao srodna područja za studente povijesti umjetnosti računaju se: povijest, književnost, arheologija, filozofija, sociologija i klasična filologija.

III semestar:

Umj. ranog srednjeg v. zap. Europe	35	15		10	60	6
Hrvatska umj. ranog srednjeg vijeka	35	15		10	60	6
Umjetnost romanike	35	15		10	60	6
Vježbe iz informatike I			30		30	3
Izborni kolegij Odjela za pov. umj.	15	10		5	30	3
Izborni kolegij srodnog područja	15	15			30	3
<u>Kolegij po slobodnom izboru</u>	<u>15</u>	<u>15</u>			<u>30</u>	<u>3</u>
Ukupno	150	85	30	35	300	30

IV semestar:

Umjetnost gotike	35	15		10	60	6
Hrvatska umj. razvijenog srednjeg v.	35	15		10	60	6
Umjetnost renesanse I.	35	15		10	60	6
Umjetnost baroka I.	35	15		10	60	6
Vježbe iz informatike II			30		30	3
Izborni kolegij Odjela za pov. umj.	15	10		5	30	3
Ukupno	155	70	30	45	300	30

V semestar:

Umjetnost renesanse II.	35	15		10	60	6
Umjetnost baroka II.	35	15		10	60	6
Hrvatska umj. renesanse i baroka	35	15		10	60	6
Umjetnost 19. stoljeća I.	35	15		10	60	6
Strani jezik I	15	15			30	3
Izborni kolegij Odjela za pov. umj.	15	10		5	30	3
Ukupno	170	85		45	300	30

VI semestar:

Umjetnost 19. stoljeća II.	35	15		10	60	6
Umjetnost 20. i 21. stoljeća	70	30		20	120	12
Hrvatska umjetnost 19., 20. i 21. st.	35	15		10	60	6
Strani jezik II	15	15			30	3
Izborni kolegij Odjela za pov. umj.	15	10		5	30	3
Ukupno	170	85		45	300	30

UKUPNO (I.-VI.)	942	464	120	274	1800	180

POVIJEST UMJETNOSTI KAO DVOPREDMETNI STUDIJ (A1 ili A2)

PREDDIPLOMSKI STUDIJ

I semestar:	P	S	V	T⁴	M	U	B
Osnove likovnih umjetnosti	15	10		5		30	3
Umjetnost drevnih civilizacija	26	12		7		45	4
Osnove arhitekture	15	10		5		30	3
Antička ikonografija	15					15	2
Tjelesna kultura I			30			30	2
Izborni kolegij	15	15				30	2
Ukupno	86	47	30	17		180	16

II semestar:							
Osnove povijesti umjetnosti	15	10		5		30	3
Umjetnost Grčke i Rima	26	12		7		45	4
Umjetnost ranog kršćanstva i bizanta	26	12		7		45	4
Kršćanska ikonografija	15	10		5		30	3
Tjelesna kultura II			30			30	2
Ukupno	82	44	30	24		180	16

III semestar:							
Umj. ranog srednjeg v. zap. Europe	26	12		7		45	4
Hrvatska umj. ranog srednjeg vijeka	15	10		5		30	4
Umjetnost romanike	26	12		7		45	4
Vježbe iz informatike I			30			30	2
Izborni kolegij	15	15				30	2
Ukupno	82	49	30	19		180	16

IV semestar:							
Umjetnost gotike	26	12		7		45	4
Hrvatska umj. razvijenog srednjeg v.	15	10		5		30	3
Umjetnost renesanse I.	26	12		7		45	4
Umjetnost baroka I.	15	10		5		30	3
Vježbe iz informatike II			30			30	2
Ukupno	82	44	30	24		180	16

V semestar:							
Umjetnost renesanse II.	15	10		5		30	3
Umjetnost baroka II.	15	10		5		30	3
Hrvatska umj. renesanse i baroka	15	10		5		30	3
Umjetnost 19. stoljeća I.	15	10		5		30	3
Strani jezik I	15	15				30	2
Izborni kolegij	15	15				30	2
Ukupno	90	70		20		180	16

⁴ Terenska nastava ne odvija se na bazi tjednog opterećenja, nego prema posebnom planu izvođenja terenske nastave.

VI semestar:

Umjetnost 19. stoljeca II.	15	10	5	30	3	
Umjetnost 20. i 21.stoljeća	30	20	10	60	6	
Hrvatska umjetnost 19., 20. i 21. st.	15	10	5	30	3	
Strani jezik II	15	15		30	2	
Izborni kolegij	15	15		30	2	
Ukupno	90	70	20	180	16	
UKUPNO (I.-VI.)	512	324	120	124	1080	96

DIPLOMSKI STUDIJ POVIJESTI UMJETNOSTI (ZNANSTVENI SMJER)

VII semestar:

Muzeologija	26	12	7		45	5
Zaštita spomenika kulture	26	12	7		45	5
Metodologija znanstv. istraživanja	30	15			45	5
Terenska istraživanja				45	45	4
Izb. kolegij Odjela - modul A / B ⁵	15	10	5	15	45	4
Izb. kolegij Odjela - modul A / B	15	10	5	15	45	4
Izborni kolegij srodnog područja	15	15			30	3
Ukupno	127	74	24	75	300	30

VIII semestar:

Hrvatski muzeji i zbirke	15	15	15		45	5
Zaštita spom. kulture u Hrvatskoj	26	12	7		45	5
Pomoćne povijesne znanosti	30	15			45	5
Arhivska istraživanja				45	45	4
Izb. kolegij Odjela - modul A / B	15	10	5	15	45	4
Izb. kolegij Odjela - modul A / B	15	10	5	15	45	4
Izborni kolegij srodnog područja	15	15			30	3
Ukupno	116	77	32	75	300	30

IX semestar:

Teorija umjetnosti	30	15			45	5
Umjetnost novih medija	30	15			45	5
Terenska / arhivska istraživanja ⁶				90	90	9
Izb. kolegij Odjela - modul A / B	15	10	5	15	45	4
Izb. kolegij Odjela - modul A / B	15	10	5	15	45	4
Izborni kolegij srodnog predmeta	15	15			30	3
Ukupno	105	65	10	120	300	30

X semestar:

Izrada završnog rada				300	300	30
Ukupno					300	30

UKUPNO (VII.-X.)	348	216	66	570	1200	120

⁵ Modul A = Izborni kolegiji vezani uz umjetnost srednjeg vijeka / Modul B = Izborni kolegiji vezani uz umjetnost novoga vijeka.

⁶ Student, u skladu sa svojim sklonostima, odabire jedan od dva oblika samostalnog praktičnog rada.

DIPLOMSKI STUDIJ POVIJESTI UMJETNOSTI (MUZEJSKO-GALERIJSKI I KONZERVATORSKI SMJER)

VII semestar:

Muzeologija	26	12	7		45	5
Zaštita spomenika kulture	26	12	7		45	5
Metoda obrade povijesnouvj. građe	30	15			45	5
Muzejsko-galerijska praksa				45	45	4
Konzervatorska praksa				45	45	4
Izb. kolegij Odjela	15	10	5	15	45	4
Izborni kolegij srodnog područja	15	15			30	3
Ukupno	112	64	19	105	300	30

VIII semestar:

Hrvatski muzeji i zbirke	15	15	15		45	5
Zaštita spom. kulture u Hrvatskoj	26	12	7		45	5
Muz.-galer. / konzerv. praksa ⁷				135	135	13
Izb. kolegij Odjela - modul A / B	15	10	5	15	45	4
Izborni kolegij srodnog područja	15	15			30	3
Ukupno	71	52	27	150	300	30

IX semestar:

Teorija umjetnosti	30	15			45	5
Umjetnost novih medija	30	15			45	5
Muz.-galer. / konzerv. praksa				135	135	13
Izb. kolegij Odjela - modul A / B	15	10	5	15	45	4
Izborni kolegij srodnog područja	15	15			30	3
Ukupno	90	55	5	150	300	30

X semestar:

Izrada završnog rada				300	300	30
Ukupno				300	300	30

UKUPNO (VII.-X.)	273	171	51	705	1200	120

⁷ Student, u skladu sa svojim sklonostima, odabire jedan od dva oblika samostalnog praktičnog rada.

DIPLOMSKI STUDIJ POVIJESTI UMJETNOSTI (NASTAVNIČKI SMJER)⁸

VII semestar:

Muzeologija	15	15	30	3
Zaštita spomenika kulture	15	15	30	3
Izborni kolegij pov. umj.	15	15	30	2
Kolegiji drugog predmeta ⁹			90	8
Temeljna znanja o odgoju i obrazov.	15	15	30	4
Modeli obrazovanja nastavnika	15	15	30	4
Psihologija učenja	15	15	30	4
Izborni kolegij pedag.-psih. grupe ¹⁰	15	15	30	2
Ukupno			300	30

VIII semestar:

Hrvatski muzeji i zbirke	15	15	30	3
Zaštita spom. kulture u Hrvatskoj	15	15	30	3
Izborni kolegij pov. umj.	15	15	30	2
Kolegiji drugog predmeta			90	8
Teorije moral. odgoja u praksi	15	15	30	4
Didaktika	15	15	30	4
Edukacijska psihologija	15	15	30	4
Izborni kolegij pedag.-psih. grupe ¹¹	15	15	30	2
Ukupno			300	30

IX semestar:

Teorija umjetnosti	15	15	30	3
Umjetnost novih medija	15	15	30	3
Izborni kolegij pov. umj.	15	15	30	2
Kolegiji drugog predmeta			90	8
Metodika nastave	30	15	45	6
Hospitacije i praksa	15	30	45	6
Izborni kolegij pedag.-psih. grupe ¹²	15	15	30	2
Ukupno			300	30

⁸ Diplomski studij nastavničkog usmjerenja predviđen je kao dvopredmetni studij. Sastoji se od tri modula: Modul kolegija povijesti umjetnosti (uklapa se u shemu od 8 ECTS bodova i 90 sati opterećenja po semestru), Modul kolegija drugog predmeta (plan i program kolegija donosi se na drugom odjelu, a uklapa se u shemu od 8 ECTS bodova i 90 sati opterećenja po semestru), Modul kolegija za stjecanje nastavničkih kompetencija (izvodi se u suradnji s Odjelom za pedagogiju Sveučilišta u Zadru i zajednički je za oba predmeta, a uklapa se u shemu od 14 ECTS bodova i 120 sati opterećenja po semestru).

⁹ Broj, opterećenje i bodovi definiraju se planom i programom predmeta koji se kombinira sa studijem povijesti umjetnosti (nastavnički smjer).

¹⁰ Student može izabrati jedan ili dva od ponuđenih izbornih kolegija: Obrazovanje i društvo, Andragogija, Odgoj i obrazovanje djece i mladih u slobodnom vremenu, Cjeloživotno obrazovanje, Uvod u razvojnu psihologiju, opća psihologija, Računalno učenje na daljinu.

¹¹ Student može izabrati jedan ili dva od ponuđenih izbornih kolegija: Psihologija adolescencije, Specijalna pedagogija, Psihologija poučavanja, Pedagogija rada, Rad kao pedagoško sredstvo prevencije ovisnosti, Uvod u metodologiju pedagoškog istraživanja.

¹² Student može izabrati jedan ili oba ponuđena izborna kolegija: Psihologija kreativnosti, Emocije i motivacija u obrazovanju.

X semestar:

Izrada završnog rada	300	300	30

Ukupno		300	30

UKUPNO (VII.-X.)		1200	120

LEGENDA:

P - predavanja

S - seminari

V - vježbe

T - terenske rad

M - mentorski rad

U - ukupno

B - ects bodovi

3.2 Opis svakog pojedinog predmeta

1. OSNOVE LIKOVNIH UMJETNOSTI

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: I.

STATUS KOLEGIJA: temeljni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA

I. LIKOVNE TEHNOLOGIJE:

CRTAČKE TEHNIKE: Papir i ostale podloge za crtanje. Srebrnka, olovka, ugljen, kreda, pero, metalno pero, kist, trska.

GRAFIČKE TEHNIKE: Vrste grafičkih papira. Tehnike dubokog tiska (bakrorez, bakropis, mezzotinta, akvatinta, nadorez). Tehnike visokog tiska (drvorez, linorez) Tehnike plošnog tiska (litografija), serigrafija.

SLIKARSKE TEHNIKE: Vrste slikarskih podloga. Suhe i mokre tehnike slikarstva: pastel, akvarel, gvaš, tempera, ulje, akrilik, kolaž, freska i druge tehnike zidnog slikarstva, enkaustika. Struktura namaza (faktura): lazura, impasto itd. Posebne slikarske tehnike: mozaik, vitrail, tapiserija.

KIPARSKE TEHNIKE: Tehnike oduzimanja: Drvo, bjelokost, kamen. Tehnike dodavanja: Glina, vosak, terakota, porculan, staklo, sintetički materijali, odljevi u bronci, aluminiju i plemenitim metalima. Kombinirane tehnike: Hrizelefantin i dr.

II. VIZUALNA PERCEPCIJA, PROMIŠLJANJE I LIKOVNI JEZIK

A. SLIKARSTVO

Vizualno iskustvo. Problemi procesa vizualizacije u dvodimenzionalnoj formi.

ELEMENTI FORME:

Linija: struktura linije, analiza toka, vrsta linije: izražajna, opisna, obrisna (konturna), stilizirajuća.

Boja: boje spektra, temeljne boje, komplementarne boje. Osnovni kontrasti boja: Kontrast boje prema boji, kontrast svijetlo-tamno, kontrast toplo - hladno, komplementarni kontrast, simultani kontrast, kontrast kvaliteta, kontrast kvantiteta. Oblikovanje bojom: plošno obojenje, lokalna boja, svjetlo-sjena, ton, valer.

STRUKTURA: Disperzija i koncentracija likovnih elemenata, kontrast, simetrija, ritam, proporcija

PROSTOR SLIKE: Konglomerat, semantička perspektiva - perspektiva značenja, vertikalna perspektiva, obrnuta perspektiva, linearna ili geometrijska perspektiva, atmosferska perspektiva, koloristička perspektiva.

VIZUALNI RED I JEDINSTVO IZRAZA (Kompozicija):

Kompozicija u odnosu na dispoziciju i odnose likovnih elemenata: horizontalna, vertikalna, dijagonalna, piramidalna, kružna, vrtložna (centrifugalna i centripetalna)

Kompozicija u odnosu na prostor slike: kompozicija po zakonu kadra, plošna (dekorativna), prostorna (linearna, atmosferska i koloristička perspektiva).

SLIKARSKI MOTIVI: portret, autoportret, karikatura, ljudska figura, akt, genre, životinja, pejzaž, veduta, interijer, mrtva priroda.

VRSTE I PRIMJENE SLIKARSTVA

B. KIPARSTVO:

Problemi vizualnog procesa u trodimenzionalnoj formi

ELEMENTI FORME: Volumen i prostor, ploha, linija, boja, površina.

Struktura kiparskog djela. Kiparski motivi. Vrste i primjene kiparskih djela

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Radovan Ivančević, Likovni govor, uvod u svijet likovnih umjetnosti, Profil, Zagreb 1997.; Frane Paro, Grafika, Zagreb 1991.; Radovan Ivančević, Perspektive, Školska knjiga, Zagreb, 1991.; Jadranka Damjanov, Vizualni jezik i likovna umjetnost, Školska knjiga, Zagreb 1991.; Marcel Bačić, Jasenka Mirenić-Bačić, Uvod u likovno mišljenje, Školska knjiga, Zagreb 1996.; Johannes Itten, Umjetnost boje, Beograd 1973.

Dopunska literatura:

Enciklopedija likovnih umjetnosti I.-IV. Zagreb, 1965.; M. Peić, Pristup likovnom djelu, Zagreb 1971.; Bates Lowry, The visual experience, Harry Abrams, New York 1967.; D. Hozo, Umjetnost multioriginala, Mostar 1988.; Rudolf Arnheim, Art and Visual Perception, University of California Press, Los Angeles, 1997.

2. UMJETNOST DREVNIH CIVILIZACIJA

NOSITELJ KOLEGIJA: doc. dr. Dražen Maršić

SEMESTAR: I.

STATUS KOLEGIJA: temeljni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

SADRŽAJ KOLEGIJA

Kolegij se sastoji od uvodnog dijela, poglavlja posvećenog umjetnosti drevnih civilizacija Bliskog Istoka i poglavlja o umjetnosti egejskih civilizacija bronzanog doba (dalje ECBD).

U uvodnom se dijelu obrađuju sljedeće teme: definicija znanosti o umjetnosti i njezin odnos prema drugim povijesnim znanostima, periodizacija povijesti i umjetnosti, definicija pojmova «kultura», «civilizacija», «stil», «stilska epoha», itd.

U sklopu poglavlja o velikim civilizacijama Bliskoga Istoka najprije se obrađuju prirodni i zemljopisni faktori te definira u kojoj su mjeri doprinjeli razvoju civilizacija staroga Egipta i Mezopotamije. Zatim se kronološki obrađuje umjetnost faraonskog Egipta kroz sljedeće tematske cjeline: kronološki prikaz egipatske povijesti i umjetnosti, graditeljstvo i urbanizam (piramide, mastabe, kraljevske grobnice u stijeni, arhitektonski stilovi, hramovi i stambena arhitektura), skulptura (monumentalna skulptura, reljefna skulptura, težnje k portretistici), slikarstvo i umjetnički obrt. Graditeljstvo, umjetnost i umjetnički stilovi Mezopotamije obrađuju se kroz četiri poznate povijesne epohe: sumersko-akadsku, babilonsku, asirsku i perzijsku (ahemenidsku). Posebna se pažnja posvećuje razvoju gradova, terasastih hramova (zigurata), urbanizmu Babilona te izgledu asirskih i perzijskih kraljevskih palača (posebice zadnjih zbog snažnih veza s grčkom civilizacijom) kao najzanimljivijim fenomenima civilizacija stare Mezopotamije.

Poglavlje o umjetnosti ECBD započinje uvodnim dijelom, u kojem se obrađuju sljedeće tematske cjeline: prirodni i zemljopisni položaj Grčke i šireg prostora Egeje, klimatski uvjeti i prirodni resursi, kratki historijat otkrića ECBD, terminologija, tripartitna kronologija, itd. Zatim se kronološki obrađuju najvažniji umjetnički spomenici ECBD: minojski gradovi i gradovi-palače, mikenske kraljevske citadele, fortifikacijska arhitektura i druge strukture; tipovi grobnica (kraljevski grobni krugovi, grobnice s odajom, tolosi), zidno slikarstvo, monumentalna i sitna figuralna plastika, umjetnički obrt (keramičko i nekeramičko posuđe,

keramički stilovi). Pažnja se poklanja i temama interdisciplinarnog karaktera: pojavi pisma (linear A i B), pogrebnim običajima, nastanku i razvoju religijskih sustava, historicitetu trojanskog rata i mita o Atlantidi, itd.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: usmeni ispit, seminarski rad, sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

H. W. Janson – A. F. Janson, Povijest umjetnosti, Varaždin 2003. (ili neko drugo izdanje); A. Siliotti, Egipat, hramovi, ljudi i bogovi, Zagreb 1999.; W. Westendorf, Drevni Egipat, Rijeka 1969.; C. J. Du Ruy, Narodi drevnog Istoka, Rijeka 1970.; Dž. Čedvik, Mikenski svet, Beograd 1980.; G. Hafner, Kreta i Helada, Rijeka 1969.; F. Durando, Drevna Grčka, zora zapada, Zagreb 1999.

Dopunska:

R. Higgins, Minoan and Mycenaean Art, London 1981. (ili neko drugo izdanje); O. Dickinson, Aegean Bronze Age, Cambridge 1995.

3. OSNOVE ARHITEKTURE

NOSITELJ KOLEGIJA: Dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor

SEMESTAR: I.

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA Osnove arhitekture kao kolegij u nastavi povijesti umjetnosti bavi se temeljnim oblicima, građom i namjenom građevina iz prošlosti. Povijesnu arhitekturu tumači, u cjelini i u njezinim zasebnim pojavnim oblicima, kao likovnu umjetnost, odnosno umjetnost građenja prostora. Objašnjava građevine na razini arhitektonskih komponenata: forme, konstrukcije i funkcije. Analiza zgrade kao metoda proučavanja njezine arhitekture nije ograničena samo na oblik već je proširena na građu i namjenu kao bitne sastojke umjetnosti građenja prostora. Metodske jedinice: prostor, grad, trg, ulica, kuća, vijećnica, hram i sl., te red (dorski, jonski, korintski), ili stil (bizantski, romanički ili gotički na pr.), ili, pak, tip (longitudinalni i centralni), te oblik (bazilika, rotunda, trikonhos ili quinquinx na pr.) – analiziraju se u slijedu povijesti i civilizacija. Široki okvir tome čini mediteranski kulturni krug u starome vijeku te evropske zemlje u srednjemu i novom vijeku. Težište građe odnosi se na razdoblje od uspostave Rimskoga carstva do propasti Mletačke republike; dakle, na mijene i međusobne veze, utjecaje epoha i stilova s kojima je nastala i glavnina povijesnoga nasljeđa u hrvatskoj baštini. Teme su metodski razvrstane u četiri grupe razmatranja:

- 1) elementi arhitekture (dekorativni, konstruktivni i funkcionalni dijelovi povijesne građevine),
- 2) arhitektonska struktura (cjelina jedne povijesne građevine),
- 3) arhitektonski kompleks (sklop povijesnih građevina koje čine zasebnu cjelinu),
- 4) arhitektonska aglomeracija (povijesno naselje > ruralne i urbane cjeline > selo i grad u prošlosti).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: usmeni ispit, seminarski rad, sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obvezna:

W. Müller – G. Vogel, *Atlas arhitekture I*, Zagreb 1999., 11-272.; W. Müller – G. Vogel, *Atlas arhitekture II*, Zagreb 2000., 297-564.; M. Vitruvius Pollio, *Deset knjiga o arhitekturi*, Zagreb 1999., 11-220.; J. Summerson, *Klasični jezik arhitekture*, Zagreb 1998., 139.; B. Zevi, *Znati gledati arhitekturu*, Zagreb 2000., 7-141.

dopunska:

G. C. Argan, *Arhitektura i kultura*, Split 1989.; G. Bachelard, *Poetika prostora*, Zagreb 2000.; A. Erlande-Brandenburg: *Katedrala*, Zagreb 1997.; J. Damjanov, *Vizualni jezik i likovna umjetnost*, Zagreb 1991.; K. Otto-Dorn, *Islamska umjetnost*, Novi Sad 1971.; H. Focillon, *Život oblika*, Zagreb 1995.; D. Grlić, *Estetika IV*, Zagreb 1979.; H. V. Janson, *Povijest umjetnosti*, Zagreb; B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća I, II i III*, Zagreb.; L. Munford, *Grad u historiji*, Zagreb 1988.; P. Murray, *The Architecture of the Italian Renaissance*, Thames and Hudson 1988.; B. N. Nestorović, *Arhitektura starog veka*, Beograd 1962.; N. Pavsner, *An Outline of European Architecture*, Penguin Books 1990.; H. Redžić, *Historija arhitekture – stari vijek*, Sarajevo 1969.; V. Zamarovsky, *Grčko čudo*, Zagreb 1974.

4. ANTIČKA IKONOGRAFIJA

NOSITELJ KOLEGIJA: Mr. Nataša Mučalo, asistent

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Definiranje pojma i sadržaja kolegija, usvajanje terminologije vezane uz ikonografiju, te savladavanje metoda ikonografske i ikonološke analize. Upoznavanje sa značenjem i razvojem ikonografskih normi u vizualnim umjetnostima različitih povijesnih i stilskih razdoblja. Upoznavanje s osnovnim pojmovima vezanim uz mitologiju i ikonografiju drevnih civilizacija mediteranskog prostora, te grčke i rimske mitologije. Definiranje utjecaja antičke mitologije na kršćansku ikonografiju.

Upoznavanje s mitologijama drevnih civilizacija Bliskog Istoka. Ikonografija egipatske umjetnosti. Grčka mitologija (literarni izvori, ikonografija grčke umjetnosti). Ikonografija rimske umjetnosti (literarni izvori, razvojne smjernice rimske religije i mitologije, utjecaji grčke i etrurske religije, te orijentalnih kultova na ikonografiju rimske umjetnosti). Antička mitologija kao dio kršćanske umjetnosti.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: aktivno sudjelovanje u nastavi, seminarski rad - ikonografske (ikonološke) analize umjetničkih djela, pismeni i usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Gray, J., *Mitologija Bliskog Istoka*, Ljubljana, 1988.; Ions, Veronica, *Egipatska mitologija*, Ljubljana, 1988.; Perown, S., *Rimska mitologija*, Ljubljana, 1988.; Pinsent, J., *Grčka mitologija*, Ljubljana, 1988.; Hall, J., *Rječnik tema i simbola u umjetnosti*, Zagreb, 1991.

Umjetnost u slici (Visoke kulture starog vijeka, Kreta i Helada, Atena i Rim), Rijeka, 1970.

Dopunska:

Zamarovsky, V., *Junaci antičkih mitova*, Zagreb, 1973.; Liebeschuetz, J. H., *Continuity and change in Roman Religion*, Oxford, 1979.; MacMullen, R., *Paganism in the Roman Empire*, New Haven, 1981.; Leksikon *Mit i umjetnost*, Beograd, 1984.; Easterling - Muir, *Greek Religion and Society*, Cambridge, 1985.; Schwab, G., *Najljepše priče klasične starine*, I - III, Zagreb, 1985.; *The Encyclopedia of Religion*, 1 - 16, Macmillan and Free Press, 1987.; Graves, R., *Grčki mitovi*, Beograd, 1987.; Boardman, J., *Greek Art*, London, 1987.; Wheeler, M., *Roman Art and Architecture*, London, 1989.; Carpenter, T. H., *Art nad Myth in Ancient Greece*, London, 1996.

Internet stranice:

<http://www.perseus.tufts.edu> (Perseus Project)

<http://www.fordham.edu/halsall/ancient/asbook.html> (Ancient History Sourcebook)

<http://www.wga.hu> (Web Gallery of Art)

5. OSNOVE POVIJESTI UMJETNOSTI

NOSITELJ KOLEGIJA Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: II.

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA

DISTINKCIJA POJMOVA: stil, pokret, pravac, tendencija, škola

UZROCI I PROBLEMI NASTANKA LIKOVNOG STILA

RAZVOJ STILA: Nastanak, rana faza, zrela faza, dekadencija, manirizam.

GLAVNE STILSKE ODREDNICE I STILSKA RAZDOBLJA U POVIJESTI UMJETNOSTI (osnovne karakteristike pojedinog stila, pokreta ili razdoblja) :

1. Rane kulture Sredozemlja i Bliskog istoka
2. Klasične kulture Sredozemlja
3. Ranokršćanska umjetnost
4. Bizantska umjetnost
5. Ranosrednjovjekovna umjetnost Europe
6. Umjetnost romanike
7. Umjetnost gotike
8. Islamska umjetnost
9. Umjetnost renesanse i manirizma
10. Umjetnost baroka i rokoka
11. Stilovi u umjetnosti XIX. stoljeća: klasicizam, romantizam, realizam, akademski realizam, impresionizam, postimpresionizam.
12. Tendencije i pokreti XX. stoljeća: Stil 900, fovizam, kubizam, ekspresionizam, futurizam, metafizička umjetnost, dadaizam, nadrealizam, nefigurativna umjetnost, konstruktivizam, enformel, pop-art, nova figuracija, konceptualna umjetnost, kinetička umjetnost, flaksus, performans, instalacije

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: Studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radi i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna literatura:

H.W.Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003. (Uvodna poglavlja za pojedine stilove, pravce i pokrete); Enciklopedija likovnih umjetnosti I.-IV. Zagreb, 1965. (Natuknice o pojedinom stilskom razdoblju, pravcu ili pokretu); R. Ivančević, Umjetničko blago Hrvatske, Motovun 1986.; Du Ry, Drevni Egipat, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Du Ry, Narodi drevnog Istoka, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Hafner, Kreta i Helada, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Hafner, Atena i Rim, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Schug, Bizant i njegov svijet, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Döling/Backes, Rađanje Evrope, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Du Ry, Svijet islama, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Sauchal, Srednji vijek, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Hofstätter, Kasni srednji vijek, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Wolf/Millen, Renesansa, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Andersen, Barok i rokoko, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Schultze, Devetnaesto stoljeće, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Schug, Suvremena stremljenja, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Dopunska literatura:

G. Bazin, Povijest umjetnosti, Zagreb, 1968.; K. Clark, Civilizacija, Zagreb 1987.; C. Semenzato, Svijet umjetnosti, Zagreb 1991.; E.H. Gombrich, Povijest umjetnosti, Golden marketing, Zagreb 1999.

Internet izvori:

<http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com>

6. UMJETNOST GRČKE I RIMA

NOSITELJ KOLEGIJA: doc. dr. Dražen Maršić

SEMESTAR: II.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

SADRŽAJ KOLEGIJA

Sukladno naslovu, kolegij je sadržajno podijeljen u dva poglavlja: u prvom se razmatra umjetnost antičke Grčke, a u drugom antička umjetnost Apeninskog poluotoka.

Poglavlje o grčkoj umjetnosti započinje obradom povijesnih vrela važnih za proučavanje grčke civilizacije (Plinije Stariji, Pauzanija i dr.) i kronološkim prikazom grčke civilizacije do pojave kršćanstva s pripadajućom terminologijom (objašnjenje naziva arhaika, klasika, helenizam, itd.). Zatim se kronološki obrađuju najvažnija stilska razdoblja i aspekti grčke civilizacije: Grčka od mikenske do arhajske epohe (geometrijska umjetnost, drveno graditeljstvo, velika kolonizacija), arhajska epoha ili početak prave grčke kulture (orijentalni utjecaji, razvoj keramičkog slikarstva, prijelaz s drvenog na kameno graditeljstvo, pojava dorskog, jonskog i eolskog stila, pojava monumentalne kamene skulpture), klasična epoha (strogi, visoki, bogati i zreli stil u skulpturi, razvoj crvenofiguralnog stila, atenska akropola, mješanje stilova, pojava korintskog stila, jonska renesansa, literarni zapisi o zidnom slikarstvu) i helenizam (nastanak i podjela Aleksandrova carstva, nova kulturna žarišta, karakteristike helenističke arhitekture, pergamska akropola, stilovi u skulpturi, pojava individualizirajućeg portreta, itd.).

U drugom se dijelu kolegija najprije obrađuje zemljopisni položaj Apeninskog poluotoka i kulturne veze s ostalim dijelovima starog svijeta. Zatim se kronološki obrađuju sljedeća odabrana poglavlja umjetnosti: graditeljstvo i umjetnost brončanog doba, graditeljstvo i umjetnost u razdoblju Vilanovske kulture (prethodnika kasnije etrušćanske civilizacije), svi aspekti etrušćanske civilizacije i umjetnosti na matičnom (Toskana) i širem području (podalpsko područje, Lacij i Kampanija), te rimska umjetnost koja se postupno proširila na cijeli Apeninski poluotok, a zatim i na čitavo Sredozemlje. Posebna se pažnja posvećuje razvitku grčke civilizacije na prostoru tzv. Magnae Graeciae, njezino pretapanje s etrušćanskom civilizacijom te sinteza tih dviju sastavnica u formi rimske civilizacije.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: Studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radi i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna:

H. W. Janson – A. F. Janson, Povijest umjetnosti, Čakovec, 2003. (ili neko drugo izdanje); K. Šefold, Klasična umetnost, Novi Sad, 1973.; T. B. L. Webster, Helenizam, Novi Sad, 1970.; F. Durando, Drevna Grčka, zora zapada, Zagreb, 1999.; V. Poulsen, Etruska umetnost, Beograd, 1976.; H. Keler, Rimsko carstvo, Novi Sad, 1970.; R. Zajder, Rimsko slikarstvo, Beograd, 1976.; A. M. Liberati-F. Bourbon, Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom, Zagreb, 2000.

Dopunska:

L. Mumford, Grad u historiji. Njegov nastanak, njegovo mijenjanje, njegovi izgledi, Zagreb 1968.; F. Chamoux, Grčka civilizacija, Beograd 1967.; P. Grimal, Rimsko civilizacija, Beograd 1968.; B. Kanliff, Rimsko carstvo. Narodi i civilizacije, Beograd 1980.

G. Richter, A Handbook of Greek Art. A Survey of the Visual Arts of Ancient Greece, London 1987.; W. Fuchs, Die Skulptur der Griechen, Munchen 1983.; A. W. Lawrence, Greek Architecture, 1996.; J. Boardmann, Greek Sculpture. The Archaic Period, London 1995.; J. Boardmann, Greek Sculpture. The Classical Period, London 1985.; J. Boardmann, Greek Sculpture. The Late Classical Period, London 1995.; R. R. R. Smith, Hellenistic Sculpture, London 1995.; J. Boardmann, Early Greek Vase Painting (11th-6th centuries BC), London 1998.; J. Boardmann, Athenian Black Figure Vases, London 1988.; J. Boardmann, Athenian Red Figure Vases. The Archaic Period, London 1988.; J. Boardmann, Athenian Red Figure Vases. The Classical Period, London 1989.; O.J. Brendel, Etruscan Art, Harmondsworth 1978.; R. Bianchi Bandinelli, Roma. L' arte romana nel centro del pottere, Milano 1976.; B. Bianchi Bandinelli, Roma. La fine dell' arte antica, Roma 1976.; B. Andreae, L' art de l' ancienne Rome, Paris 1973.; D. E.E. Kleiner, Roman Sculpture, Yale University Press 1992.; W.L. MacDonald, The Architecture of the Roman Empire. Yale University Press 1986.

7. UMJETNOST RANOGA KRŠĆANSTVA I BIZANTA

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

SEMESTAR: II.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij započinje tzv. «krizom trećeg stoljeća» u rimskom društvu i umjetnosti.

- Rimska umjetnost u doba tetrarhije, najvažniji spomenici (Dioklecijanova palača, Piazza Armerina).

- Umjetnost Konstantinove dinastije u prvoj polovici 4. stoljeća. Pojava kršćanstva i prvi važni kršćanski projekti (Rim, Konstantinopol, Palestina, Aquileia). Slikarstvo rimskih katakombi i monumentalno slikarstvo 4. stoljeća (S. Constanza, Aule Teodoriane).

- Umjetnost Teodozijeve dinastije (tj. umjetnost 5. stoljeća): velika kršćanska središta na zapadu (Rim, Milano, Ravenna, Solun, Aquileia, Trier, Köln).

- Umjetnost justinijanovog razdoblja (osobito Konstantinopol i Ravenna). Graditeljstvo i kiparstvo 5. i 6. stoljeća u Maloj Aziji, Siriji, Palestini, Mezopotamiji, Egiptu i sjevernoj Africi.

- Primjenjena umjetnost do 7. stoljeća (bjelokost, zlatarstvo) i najraniji iluminirani rukopisi.

- Umjetnost od Justinijana do prestanka ikonoklazma. Figuralna umjetnost u Rimu tijekom 7. i 8. stoljeća.

- Bizantska umjetnost u doba Makedonske dinastije (Makedonska renesansa) u 9. i 10 stoljeću, naročito arhitektura i knjižno slikarstvo.

- Bizantska umjetnost do pada Konsantinopola 1204. godine, tzv. klasično razdoblje bizantske umjetnosti u doba Komnenske dinastije. Spomenici na matičnom bizantskom tlu, zatim na Siciliji, na Apeninskom poluotoku i kod Slavena, naročito arhitektura, monumentalno slikarstvo te knjižno slikarstvo i primjenjena umjetnost.

- Bizantska umjetnost u 13. stoljeću, arhitektura i naročito plastični stil u slikarstvu osobito na Balkanu.

- Umjetnost u razdoblju Paleološke dinastije, tzv. Paleološka renesansa na matičnom tlu te na Balkanu. Bizantski utjecaji u Rimu, Toskani i Veneciji.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, praćenje nastave, te praćenje i ocjenjivanje studenata: usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

L. Rodley, *Byzantine art and architecture – an Introduction*, Cambridge University Press 1994. (reprintid 1996, 1999) 7 - 380.; J. Snyder: *Medieval Art*, New York 1989 5 - 172.

R. Bianchi Bandinelli, Roma – *La fine dell'arte antica*, Rizzoli, Milano 1970, ili (BUR 2002, 2003) 7 – 375

Dopunska:

F. Gerke, *Kasna antika i rano hrišćanstvo*, Novi Sad 1973; D. T. Rice, *The Art of Bizantine Era*, New York, 1994; R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, Baltimore, 1965; A. Grabar, *L'età d'oro di Giustiniano*, Milano, 1980; V. Lazarev, *Storia della pittura bizantina*, Torino 1967; D. T. Rice, *Art of the Byzantine Era*, London 1963.

C. Schug-Wille, *Bizant i njegov svijet*, Rijeka 1970.

8. UMJETNOST RANOG SREDNJEG VIJEKA

ZAPADNE EUROPE

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

SEMESTAR: III.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij obrađuje umjetnost u razdoblju Velikih seoba naroda na tlu Rimskog carstva što je dovelo do promjene političke, etničke i kulturne slike Europe.

-Umjetnost u doba provala zapadnih i istočnih Gota, osobito umjetnost u doba vladavine Ostrogota u Italiji.

-Umjetnost u doba Merovinške dinastije, arhitektonski spomenici, skulptura, iluminirani rukopisi i primjenjena umjetnost.

-Langobardska umjetnost u Italiji u 7. i 8. stoljeću i problem tzv. langobardske odnosno predromaničke skulpture te tzv. «Liutpradnova renesansa». Važniji arhitektonski spomenici, monumentalno slikarstvo (Castelseprio) i primjenjena umjetnost.

-Umjetnost na tlu Pirinjeskog poluotoka u vrijeme muslimanske invazije te odnos islama i kršćanstva. Vizigotska umjetnost, arhitektonski spomenici i konstruktivna rješenja.

-Umjetnost 7. i 8. stoljeća na britanskom otočju, osobito irsko knjižno slikarstvo.

-Vikinška umjetnost (primjenjena umjetnost)

-Karolinška umjetnost na tlu Europe. Renovatio imperii i tzv. karolinška renesansa. Nova rješenja liturgijskog prostora. Naročito knjižno slikarstvo, zatim bjelokost i liturgijsko zlatarstvo.

-Mozarapska umjetnost na Pirinejskom poluotoku.

-Asturska umjetnost u sjevernim Cordilierima, osobito arhitektonska rješenja i skulptura.

-Umjetnost grada Rima u doba Karolinga.

-Otonska umjetnost – umjetnost obnovljenog imperija i pojava rane romanike.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, praćenje nastave, te praćenje i ocjenjivanje studenata: usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

P. Skubiszewski, *L' Art du haut moyen age*, Torino 1998, 5 - 388.

J. Snyder, *Medieval Art*, New York, 1989, 173- 252.

J. Hubert –J. Porcher - W. F. Volbach, *L' Europa delle invasioni barbariche*, Milano 1967.

J. Beckwith, *Early Medieval Art*, London 1969, 5-80

Dopunska:

P. Vercone, *Od Teodoriha do Karla Velikog*, Novi Sad, 1973; K. J. Conant, *Carolingian and Romanesque Architecture*, London, 1959. 32-106; P. de Palol - M. Hirmer, *Španija*, Beograd, 1976, 7 – 45; C. Nordenfalk, *Book Illumination – Early Middle Ages*, Geneva, 1995.

9. KRŠĆANSKA IKONOGRAFIJA

NOSITELJ KOLEGIJA: Mr. Nataša Mučalo, asistent

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Određivanje vremensko - prostornog okvira formiranja kršćanske ikonografije. Osnovne postavke kršćanske ikonografije - definiranje pojmova ikonografske topografije i topologije u kršćanskoj umjetnosti, definiranje ikonografskih metoda kroz stilska razdoblja povijesti umjetnosti. Porijeklo i stvaranje kršćanske ikonografije - kasnoantička filozofija i kršćanstvo. Naslijeđe klasične (antičke) mitologije u kršćanskoj umjetnosti. Simboli i teme u kršćanskoj ikonografiji- literarni izvori, razvoj kroz stilska razdoblja.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: aktivno sudjelovanje u nastavi, seminarski rad - ikonografske (ikonološke) analize umjetničkih djela, pismeni i usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Leksikon ikonografije liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva, Zagreb, 1991.

Hall, J., *Rječnik tema i simbola u umjetnosti*, Zagreb, 1991.

Van Straten, R., *Uvod u ikonologiju*, Zagreb, 2003.

Umjetnost u slici, Rijeka, 1970.

Dopunska:

Male, E., *L'art religieux du XIIe siecle en France*, Paris, 1953.

Reau, L., *Iconographie de l'art chretien*, I - III, Paris, 1958.

Grabar, A., *Christian Iconography. A Study of Its Origins*, Princeton University Press, 1968.

Schiller, G., *Iconography of Christian Art*, I - II, London, 1971.

Panofsky, E., *Ikonološke studije*, Beograd, 1975.

Beltz, W., *Biblijska mitologija*, zagreb, 1984.
Harrington, W., *Uvod u Bibliju*, Zagreb, 1987.
Every, G., *Kršćanska mitologija*, Ljubljana, 1988.
J. Chevalier - A. Gheerbrandt, *Rječnik simbola*, Zagreb, 1991.
J. Friedman - J. Wegmann, *Medieval Iconography, A Research Guide*, New York, 1998.
Ripa, C., *Iconologia*, Milano, 1992.
Ivančević, R., *Perspektiva*, Zagreb, 1999.

Internet izvori:

<http://www.wga.hu> (Web Gallery of Art)

<http://www.fordham.edu/halsall/sbook1h.html> (Medieval History Sourcebook)

10. UMJETNOST RANOGA SREDNJEGA VIJEKA U HRVATSKOJ

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

SEMESTAR: III

STATUS KOLEGIJA: temeljni

UVJETI UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost Grčke i Rima, Ranokršćanske i bizantske umjetnosti i Kršćanska ikonografija

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Počeci kršćanstva na istočnom Jadranu. Jadranska ranokršćanska biskupska središta, osobito Salona, Jader, Naron, Pola, Parentium. Ranokršćanski spomenici na arhipelagu, posebno na Mljetu, Braču, Hvaru, Pagu, Krku...). Ranokršćanski spomenici u priobalju i u Hercegovini. Tipologija ranokršćanske arhitekture. Skulptura, mozaici i primjenjena umjetnost. «Kraj» jadranske antike u 7. stoljeću. Umjetnost u 8. stoljeću na Jadranu i problem najranije predromaničke skulpture. Karolinški prodor prema Jadranu i kultura karolinškog doba u Istri (arhitektura, skulptura). Dalmatinska predromanika (Zadar, Trogir, Split, Dubrovnik, Kotor). Građevinski oblici, konstruktivna rješenja i klesarske radionice. Umjetnost 9. stoljeća na tlu Hrvatske kneževine (arhitektonski oblici, klesarske radionice, umjetnički obrt). Umjetnost 11. stoljeća na hrvatskoj obali. Utjecaj benediktinaca. Pojava novih rješenja u arhitekturi i skulpturi, pojava figuracije i klesarske radionice.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

N. Cambi, *Antika*, Zagreb 2002. (poglavlje Kasnoantička i ranokršćanska civilizacija) 205 – 311.; E. Dyggve, *Povijest salonitanskog kršćanstva*, Split 1996. 1- 164.; V. Delonga – N. Jakšić – M. Jurković, *Arhitektura, skulptura i eigrafika karolinškog doba u Hrvatskoj*, Split,

2001. 1- 108.; I. Petricioli, *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji*, Zagreb 1960.; I. Petricioli, *Od Donata do Radovana*, Split 1990. (poglavlje Predromanika) 1- 67.; A. Milošević – Ž. Rapanić – Ž. Tomićić, *Arheološki nalazi karolinškog obilježja u Hrvatskoj* Split 2001. (poglavlje Karolinški utjecaji u kneževini Hrvatskoj u svjetlu arheoloških nalaza), 42-75.; P. Chevalier, *SALONA II, Ecclesiae Dalmatiae*, Split 1996.

11. UMJETNOST ROMANIKE

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: III

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz Osnova povijesti umjetnosti, Osnova likovnih umjetnosti i Osnova arhitekture, te Kršćanske ikonografije

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

TERENSKA NASTAVA ukupno 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA

Uvjeti razvoja romaničke umjetnosti - Porast populacije. Razvoj gradova. Hodočasnički pohodi. Križarski ratovi. Uloga benediktinskih redova; Arhitektura - Francuska (Burgundija, Centralna i Zapadna Francuska, Languedoc i Jugozapadna Francuska, Auvergne, Provansa, Ile-de-France i Sjeveroistočna Francuska, Normandija i Bretagna). Engleska. Njemačka. Italija (sjeverna, srednja, južna). Španjolska. Ostale zemlje. Najvažniji spomenici; Skulptura - Francuska (škole Provanse, Languedoca i Burgundije). Njemačka. Italija. Španjolska. Ostale zemlje. Spomenički kompleksi. Opusi istaknutih umjetnika (Gislebertus, B. Antelami, Wiligelmus). Materijali (kamen, drvo, metal); Slikarstvo - Francuska. Španjolska. Italija. Njemačka. Ostale zemlje. Spomenički kompleksi. Tehnike (freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo); Primjenjena umjetnost - Zlatarstvo (Nicolas de Verdun). Tekstil. Staklarstvo.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, kolokvij, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

a) obvezna: H. E. Kubach - P. Bloch, *Romanička umetnost*, Novi Sad, 1974. (str. 1-282.); K. J. Conant, *Carolingian and Romanesque Architecture*, London, 1993. (str. 107-465.); U.

Laule - U. Geese - A. Bednorz, *Romanesque - Architecture, Painting, Sculpture*, Berlin, 2002. (str. 1-249.); F. Souchal, *Srednji vijek*, Rijeka, 1968. (samo ilustracije)

b) dopunska: A. Petzold, *Romanesque Art*, London, 1995.; H. E. Kubach, *Architettura romanica*, Milan, 1972.; X. Barral i Altet, *The Romanesque Towns, Cathedrals and Monasteries*, Köln, 1998.; O. Demus - M. Hirmer, *Romanesque Mural Painting*, London, 1970.; M. Aubert, *L'Art Roman en France*, Paris, 1961.; B. Ruprecht, *Romanička skulptura u Francuskoj*, Beograd, 1979.; P. de Palol - M. Hirmer, *Španija*, Beograd, 1976.; M. Aubert - M. Pobé - J. Gantner, *Gallia romanica*, Beograd, 1963.; V. Minne-Sève - H. Kergall, *Romanesque and Gothic France*, New York, 2000. (str. 1-199.); P. Belli D'Elia, *Italia romanica*, Beograd, 1964.; H. Busch, *Germania romanica*, Beograd, 1965.; M. Durliat, *Hispania romanica*, Wien, 1962.; R. Th. Stoll - J. Roubier, *Britania romanica*, Wien, 1966.; A. Tuulse, *Scandinavia romanica*, Wien, 1968.; H. Decker, *Romanesque Art in Italy*, London, 1960.; G. H. Crichton, *Romanesque sculpture in Italy*, London, 1954.; E. B. Garrison, *Italian Romanesque Panel Painting*, Florence, 1949.; A. C. Quintavalle, *Benedetto Antelami*, Milano, 1990.; J. Le Goff, *Civilizacija srednjovjekovnog Zapada*, Zagreb, 1998.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Zbornici. Enciklopedije.

12. UMJETNOST GOTIKE

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: IV.

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

UVJET UPISA KOLEGIJA: Položeni ispiti iz Osnova arhitekture i Osnova povijesti umjetnosti

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P 26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA

Uvjeti razvoja gotičke umjetnosti - Društvene promjene. Uloga gradova. Uloga propovjedničkih redova. Skolastika. Razvoj konstruktivnog sustava. Nova duhovnost. Razvoj stila; Sakralna arhitektura - Francuska (razvoj gotičke arhitekture u Ile-de-France, ostala područja). Engleska. Njemačka. Italija. Ostale zemlje. Najznačajniji arhitekti; Profana arhitektura - Fortifikacije. Javne zgrade. Stambene zgrade; Skulptura - Francuska. Njemačka. Italija. Ostale zemlje. Spomenički kompleksi (Chartres, Reims, Amiens, Strasbourg, Bamberg, Naumburg). Opusi istaknutih umjetnika (Nicolò Pisano, Giovanni Pisano, Arnolfo di Cambio, Andrea Pisano, Claus Sluter, Peter Parler, Tilman Riemenschneider). Materijali (kamen, drvo, metal); Slikarstvo - Italija. Francuska. Ostale zemlje. Razvojni put gotičkog slikarstva. Djela anonimnih majstora. Opusi istaknutih umjetnika (Giunta Pisano, Cimabue, Pietro Cavallini, Duccio, Giotto, Simone Martini, Ambrogio Lorenzetti, Paolo Veneziano, Lorenzo Veneziano, Guariento, Altichiero, Giusto Menabuoi, Gentile da Fabriano, braća Limburg, Jan van Eyck). Tehnike (vitraj, freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo); Primjenjena umjetnost - Zlatarstvo. Tekstil. Staklarstvo.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, kolokvij, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

a) obvezna: A. Martindale, *Gothic Art*, London, 1967. (str. 1-265.); H. H. Hofstätter, *Kasni srednji vijek*, Rijeka, 1968. (samo ilustracije); L. Grodecki, *Gothic Architecture*, New York, 1985. (str. 1-205.); J. Dupont - C. Gnudi, *Gothic painting*, London, 1979. (str. 1-214.)

b) dopunska: P. Frankl, *Gothic Architecture*, Harmondsworth, 1962.; G. Binding, *High Gothic*, Köln, 2002.; M. Pobé, *Splendeur gothique en France*, Paris, 1964.; H. Decker, *L'Italie gothique*, Paris, 1964.; J. Pope-Hennessy, *Italian Gothic Sculpture*, London, 1996.; W. Sauerlander, *La sculpture gothique en France, 1140-1270*, Paris, 1972.; *Katedrala - Mjera i svjetlost*, Zagreb, 2003. (str. 245-336.); M. Aubert, *La Cathédrale de Chartres*, Paris, 1952.; I. F. Walther - N. Wolf, *Codices illustres: The world's most famous illuminated manuscripts 400 to 1600*, Köln, 2001.; G. Cattaneo - E. Baccheschi, *Duccio*, Milano, 1972.; A. Tomei, *Pietro Cavallini*, Milano, 2000.; M. Milani - E. Baccheschi, *Giotto*, Milano, 1975.; G. Contini - M. C. Gozzoli, *Simone Martini*, Milano, 1970.; M. Muraro, *Paolo da Venezia*, Milano, 1969.; E. Micheletti, *Gentile da Fabriano*, Milano, 1976.; V. W. Egbert, *Mediaeval Artist at Work*, Princeton, 1967.; J. Huizinga, *Jesen srednjeg vijeka*, Zagreb, 1991.; A. Erlande-Brandenburg, *Katedrala*, Zagreb, 1997.; Časopisi: *Arte Veneta*, *Bollettino d'Arte*, *Critica dell'Arte*, *The Burlington Magazine*; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Zbornici. Enciklopedije.

13. UMJETNOST RAZVIJENOG SREDNJEG VIJEKA

U HRVATSKOJ

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: IV.

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

UVJET UPISA KOLEGIJA: Položeni ispiti iz Kršćanske ikonografije i Umjetnosti ranoga kršćanstva i Bizanta

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Romanika u Hrvatskoj: Arhitektura 11. stoljeća (benediktinske bazilike); Skulptura 11. stoljeća (klesarske radionice, pojava ljudskog lika); Zrela romanika (monumetalna romanička arhitektura, zvonici); Stambena arhitektura. Skulptura (Buvina, Radovan); Slikarstvo (razvojne etape, freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo); Zlatarstvo; Gotika u Hrvatskoj: Pojava gotičke arhitekture u Hrvatskoj (utjecaj propovjedničkih redova, kontinentalna Hrvatska, jadranska Hrvatska, srednjoeuropski utjecaji, talijanski utjecaji); Stambena arhitektura. Fortifikacijska arhitektura; Skulptura (kamen, drvo). Opusi istaknutih umjetnika (Pavao iz Sulmone, Bonino iz Milana, Matej Moronzon, Juraj Dalmatinac); Slikarstvo (freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo). Djela anonimnih majstora. Opusi istaknutih umjetnika (Menegelo Ivanov de Canali, Blaž Jurjev, Nikola Vladanov, Ivan Petrov iz Milana, Dujam Vučković, Lovro Dobričević, Vincent iz Kastva); Zlatarstvo (Francesco iz Milana).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

a) obvezna:

M. Prelog, *Romanika*, Zagreb, 1984. (str. 19-51.); I. Petricioli, *Od Donata do Radovana*, Split, 1990. (str. 1-115.); I. Fisković, *Romaničko slikarstvo u Hrvatskoj*, Zagreb, 1987. (str. 8-148.); R. Ivančević - E. Cevc - A. Horvat, *Gotika u Sloveniji i Hrvatskoj*, Zagreb, 1984. (str. 56-72.); C. Fisković / N. Jakšić / J. Belamarić / I. Fisković / D. Baričević / R. Tomić / T. Maroević, *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, Zagreb, 1997, str. 173. (str. 41-151.).

b) dopunska: A. Badurina, *Minijatura u Hrvatskoj*, Zagreb, 1987.; C. Fisković, *Dalmatinske freske*, Zagreb, 1965.; C. Fisković, *Radovan*, Zagreb, 1951.; B. Fučić, *Istarske freske*, Zagreb, 1963.; A. Deanović - Ž. Čorak, *Zagrebačka katedrala*, Zagreb, 1988.; D. Vukičević-Samaržija, *Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji*, Zagreb, 1986.; D. Vukičević-Samaržija, *Gotičke crkve Hrvatskog Zagorja*, Zagreb, 1993.; E. Hilje, *Gotičko slikarstvo u Zadru*, Zagreb, 1999.; I. Petricioli, *Obrada drvata u Zadru u doba gotike*, Zagreb, 1972.; G. Gamulin, *Bogorodica s Djetetom u hrvatskoj umjetnosti*, Zagreb, 1971.; G. Gamulin, *Slikana raspela u Hrvatskoj*, Zagreb, 1983.; B. Fučić, *Vincent iz Kastva*, Zagreb, 1992.; V. Ekl, *Gotičko kiparstvo u Istri*, Zagreb, 1982.; I. Petricioli, *Škrinja Sv. Šimuna u Zadru*, Zagreb, 1983.; C. Fisković, *Juraj Dalmatinac*, Zagreb, 1988.; Časopisi: Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Peristil, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Hortus Artium Medievalium, Diadora, Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, Starohrvatska prosvjeta.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Zbornici. Enciklopedije.

14. UMJETNOST RENESANSE I.

NOSITELJ KOLEGIJA: Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: IV.

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz Antičke ikonografije i Umjetnosti Grčke i Rima

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara (Ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA

Arhitektura XV. st. u Italiji: Toscana (Brunelleschi, Michelozzo, Alberti, firentinske palače, B. Rossellino, G. da Maiano, G. da Sangallo, Cronaca); rimska arhitektura nakon 1450., Urbino (Laurana i Francesco di Giorgio), Mantova (Luca Fancelli), Venecija (palače, sakralna arhitektura XV. st., P. Lombardo, M. Codussi, A. Rizzo), Lombardija (Filarete, Amadeo, Solari, Bramante u Milanu), Emilia-Romagna (palače i sakralna arhitektura u Bologni i Ferrari, Biagio Rossetti), arhitektura za Aragonaca u Napulju.

Arhitektura XV. st. u ostalim dijelovima Europe: Flandrija, Njemačka, Francuska, Španjolska i Portugal.

Talijanska skulptura XV. st.: Rađanje i razvoj renesansne skulpture u Toscani XV. st.: (Donatello, Ghiberti, Nanni di Banco, Jacopo della Quercia, Luca della Robbia, Antonio i Bernardo Rossellino, Desiderio da Settignano), Pisanello (medalje), Verrochio, ;Širenje stila na tlu Italije: Mino da Fiesole, Isaia da Pisa, Andrea Bregno Duknović u Italiji; Benedetto da Maiano, Antonio del Pollaiuolo, Il Vecchietta, Agostino di Duccio, F. Laurana, Silvestro dell'Aquila, Niccolò dell'Arca, Guido Mazzoni; Cristoforo Solari, Il Bambaia, Il Riccio, Antico, ;renesansna skulptura Venecije: A. Rizzo, Pietro, Tullio i Antonio Lombardo.

Razvoj renesansne skulpture u ostalim europskim krajevima: trajanje gotičkih oblika i utjecaji talijanske umjetnosti. Skulptura XV. st. u Francuskoj, Flandriji i Njemačkoj.

Renesansno slikarstvo u Italiji:

Prva generacija talijanskih slikara XV. st.: (Masaccio, fra Filippo Lippi, Domenico Veneziano, Piero della Francesca, Andrea del Castagno, Fra Angelico, Paolo Uccello, Antonio Pisanello, Francesco Squarcione, Jacopo Bellini, Antonio i Bartolomeo Vivarini, Sassetta, Vecchietta)

Druga generacija talijanskih slikara renesanse (Andrea Mantegna, Giovanni Bellini, Antonello da Messina, Melozzo da Forlì, Ercole de Roberti, Antonio Pollaiuolo, Domenico Ghirlandaio, Luca Signorelli, Leonardo da Vinci, Piero di Cosimo, Andrea Verrochio, Sandro Botticelli, Filippino Lippi, Francesco di Giorgio Martini, Pietro Perugino, Pinturicchio, Cosmè Tura, Marco Zoppo, Carlo i Vittore Crivelli, Gentile Bellini, Vittore Carpaccio)

Flamansko slikarstvo XV. st. (Majstor iz Flémallea, Jan i Hubert van Eyck, Robert Campin, Petrus Christus, Rogier van der Weyden, Dieric Bouts, Justus van Gent, Hugo van der Goes, Hans Memling)

Francusko slikarstvo XV. st. (braća Limbourg, Jean Fouquet)

Njemačko slikarstvo XV. st. (Martin Schongauer, Stephan Lochner, Konrad Witz, Michael Pacher, Hans Holbein St.)

Primjenjena umjetnost XV. st. u Europi.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, kolokvij, pismeni ispit, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna:

Murray, P. i L. "The art of the renaissance", London, 1963. (str. 1 – 266); Fuchs, R.H. "Dutch painting", London, 1996., str. 9-36; John Pope-Hennessy; "An introduction to Italian sculpture", vol. 1 (Italian Gothic sculpture), str. 147 – 206, 260 – 272); vol. 2 (Italian Renaissance sculpture), str. 1 -444; Heydenreich, L. H. "Architecture in Italy 1400 - 1500", New Haven, 1996., str. 1 – 150, Beck, J. H. «Italian Renaissance painting» Koeln, 1996., str. 70 - 339; Wolf, R.E. "Renesansa", Rijeka, 1969. (samo reprodukcije).

Dopunska:

Arhitektura:

Murray, P. "Architecture of the renaissance", New York, 1971.; Giedion, S. "Prostor, vreme, arhitektura", Beograd, 1969., str. 50-72; Wittkover, R. "Architectural principles in the age of humanism, Chicheseter, 1998.; Blunt, A. "Art and architecture in France 1500-1700", New Haven, 1999.; Vitruvije: "Deset knjiga o arhitekturi», Zagreb, 1999.; Muller, W. - Vogel, G. "Atlas arhitekture», vol. 2, Zagreb 2000.; * Pevsner, N. "An outline of European architecture», London, 1972.str. 174-237

Skulptura

Olson, R. "Italian renaissance sculpture", London, 1992.;... "SMALL BRONZES IN THE RENAISSANCE", National gallery of art Washington, New Haven, 2001.; ... "SCULPTURE FLORENTINE", Paris, 1957.

Slikarstvo:

Stear, J. "Venetian painting", London, 1995.; Monografije slikara 15.. stoljeća iz niza «Classici dell'arte Rizzoli»; Monografije muzeja iz niza «Muzeji svijeta», Mladost, Zagreb; Vasari, G. "The lives of the artists», Oxford, 1991.; Burckhardt, J. "Kultura renesanse u Italiji", Zagreb, 1997.; Levey, M. "Early renaissance», London, 1967.; Castelfranchi-Vegas, L. "Italia e Flandria nella pittura de Quattrocento», Milano 1983.; Pelc, M. "Biblija priprostih", Zagreb, 1991.; Antal, F. "Die Florentinische Malerei», Berlin, 1958.; Berchen, E. "Malerei der Renaissance in Italien», Potsdam, 1927.; Burger, F. et al. "Die Deutsche Malerei», vol. 3, Potsdam, 1924.; Escher, K. "Malerei der Renaissance in Mittel- und Unter Italien», Potsdam, 1926.; Schubring, P. "Italienische Plastik des Quattrocento», Potsdam, 1924.; Hills, P. "Venetian colour», New Haven, 1999.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

15. UMJETNOST BAROKA I.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Radoslav Tomić, izvanredni profesor

SEMESTAR: IV.

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

UVJET UPISA KOLEGIJA: Položeni ispiti iz Antičke ikonografije, Kršćanske ikonografije, te Umjetnosti Grčke i Rima

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA

Evropske zemlje u 16. i 17. stoljeću. Države i gradovi na Apeninskom poluotoku. Reformacija i protureformacija. Nova znanstvena istraživanja i svjetonazori. Otkriće Amerike i novi položaj Sredozemnih i Zapadnoevropskih zemalja. Tridentski koncil: njegove odluke i utjecaj. Pape i Rim. Maniristička kriza u umjetnosti. Temelji barokne umjetnosti: Caravaggio i Carracci. Njihovi sljedbenici u Italiji i u Evropi. Nove slikarske vrste (mrtva priroda, pejzaž, veduta). Rim-umjetničko središte. Strani umjetnici u Rimu i u Italiji: Rubens, Poussen, Lorraine, Velasquez, Ribera. Arhitektura 17. stoljeća u Italiji: Rim, Venecija, Torino, Genova, Sicilija. Klasična umjetnost u Francuskoj. Versailles i dvorska umjetnost. Zlatno doba u Španjolskoj. Belgija i Nizozemska (Rubens-Rembrandt- Vermeer- Hals- Van Dyck). Barokna crkva, palača i dvorac: tipološke i stilske odrednice.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA

obvezna:

R. Wittkower, *Art and Architecture in Italy 1600 to 1750*, Harmondsworth 1978, 21-362; A. Blunt, *Art and Architecture in France 1500-1700*, Harmondsworth, 1981, 158-404; F. Haskell, *Patrons and Painters, Art and Society in Baroque Italy*, London 1980, 3-146, 238-263, 288-324; C. Norberg-Schultz, *Architettura Barocca*, Milano 1979, 5-204; B. Boucher, *Italian Baroque Sculpture*, London 1998, 9-194.

Dopunska:

N. Pevsner, *An Outline of European Architecture*, Harmondsworth 1978; *Barocco e rococò*, Milano 1997; S. Giedion, *Prostor, vreme, arhitektura*, Beograd 1969; L. Mumford, *Grad u historiji*, Zagreb 1988; C. Norberg-Schultz, *Meaning in Western Architecture*, London 1975; H. Gerson and E. H. ter Kuile, *Art and Architecture in Belgium 1600 to 1800*, Harmondsworth 1960; W. Kalnein and M. Levey, *Art and Architecture of the Eighteenth Century France*, Harmondsworth, 1972; J. Rosenberg-S. Slive-E. H. ter Kuile, *Duch Art and Architecture: 1600-1800*, Harmondsworth 1977; E. Hempel, *Baroque Art and Architecture in Central Europe*, Harmondsworth 1965; J. Pope-Hennessy, *Italian High Renaissance and Baroque Sculpture*, London 1986; G. C. Argan, *Storia dell'arte italiana* 3, Firenze 1986; R. Pallucchini, *La pittura veneziana del Seicento* 1-2, Milano 1981. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

16. UMJETNOST RENESANSE II.

NOSITELJ KOLEGIJA: Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: V.

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz Umjetnosti renesanse I. i Umjetnosti ranog srednjeg vijeka zapadne Europe

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara (Ukupno: P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA

Arhitektura XVI. st. u Italiji (Bramante u Rimu; gradnja sv. Petra u Vatikanu; Raffaello, G. i A. da Sangallo st. i ml., B. Peruzzi, Michelangelo u Rimu, rimske palače XVI. st.; Pirro Ligorio, Vignola, Giacomo della Porta, Domenico Fontana); Venecija (Sanmicheli, mletacke palače XVI. st., Jacopo Sansovino, Palladio, Scamozzi), Mantova (Giulio Romano); Toscana (Michelangelo u Firenci, B. Ammannati, Vasari, Bernardo Buontalenti, *bizzarie*).

Skulptura XVI. st. u Italiji: Michelangelo; Skulptura visoke renesanse (Giovanni F. Rustici, Andrea i Jacopo Sansovino, Baccio Bandinelli, Benvenuto Cellini, Bartolomeo Ammanati, Giambologna, Girolamo Santacroce, Alessandro Vittoria);

Slikarstvo u središnjoj Italiji od 1500 – 50. (Leonardo, Michelangelo, Raffaello, Firentinska škola – Fra Bartolomeo, Andrea del Sarto, Piero di Cosimo, Pontormo; Rim – B. Peruzzi, Sebastiano del Piombo); Slikarstvo visoke renesanse u Veneciji (Giorgione, Tizian, Palma Stariji). Slikarstvo manirizma u Toscani, Rimu i Veneciji.

Umjetnost XVI. st. u Flandriji: pregled stilskih mijena i fenomena u slikarstvu, kiparstvu i arhitekturi.

Pojavni oblici visoke renesanse i manirizma u Francuskoj, Španjolskoj i Njemačkoj.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, kolokvij, pismeni i usmeni istpi.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna:

Murray, L. "The high renaissance and mannerism", London, 1995., str. 1 – 285; Lotz, W. "Architecture in Italy 1500 - 1600", New Haven 1995., str. 1 – 170; Wölfflin, H. "Klasična umjetnost", MH, Zagreb, 1969. (odabrani dijelovi) Beck, J. H. «Italian renaissance painting», Koeln, str. 316 – 480; John Pope-Hennessy; "An introduction to Italian sculpture, vol. 3 (Italian High Renaissance and Baroque sculpture), str. 1 -341; Wolf, R.E. «Renesansa», Rijeka, 1969.; (samo ilustracije)

Dopunska:

S.J. Freedberg; «Painting in Italy 1500 – 1600.; Monografije slikara 16. stoljeća iz niza «Classici dell'arte Rizzoli»; Monografije muzeja iz niza «Muzeji svijeta», Mladost, Zagreb; Levey, M. "High Renaissance", London, 1967.; Summerson, J. "Architecture in Britain 1530-1830", London, 1955.; Venturi, L. "Le sezieme siecle de Leonardo au Greco", Paris; Alazard, J. "L'art Italien au XVIe siecle", Paris, 1955.; Franklin, D. "Painting in renaissance Florence 1500-1550", New Haven, 2001.; Blunt, A. "Art and architecture in France 1500-1700", New Haven, 1999.; van der Osten, G. - Vey, H.: "Painting and sculpture in Germany and Netherlands 1500-1600", Harmondsworth, 1969.; Vasari, G. "The lives of the artists ", Oxford, 1991.; Burckhardt, J. "Kultura renesanse u Italiji", Zagreb, 1997.; Levey, M. "High renaissance", London, 1967.; Dvorak, M. et al. "Manirizam", Zagreb, 2000.; Hocke, G. R. "Svijet kao labirint", Zagreb, 1991.

17. UMJETNOST BAROKA II

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Radoslav Tomić, izvanredni profesor

SEMESTAR: V.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz Umjetnosti romanike, Umjetnosti gotike i Umjetnosti renesanse I.

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S 12 +T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA

Talijanska umjetnost 18. stoljeća: Rim, Napulj, Piemont, Venecija: Venecijansko slikarstvo i arhitektura. Pobjeda nad Turcima i uspon Srednje Europe. Beč: urbanizam i arhitekti (Erlach i Hildebrandt). Prag i arhitektura 18. stoljeća u Češkoj. Bavarska i južna Njemačka: njemački, francuski i talijanski umjetnici. Njemačke kneževine i njihovi centri: Berlin, Dresden. Uspon Rusije: Sankt Petersburg i klasicizam na sjeveru Europe. Mletački umjetnici u Europi: Ricci, Piazzetta, Tiepolo, Benković. Neopaladijanizam u Evropi. Francusko slikarstvo 18. stoljeća. Španjolska. Obnova gradova: urbanizam. Tipološka klasifikacija stambene i crkvene arhitekture 18. stoljeća (planirani gradovi, dvorci, palača...).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, pismeni i usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obvezna:

R. Wittkower, *Art and Architecture in Italy 1600 to 1750*, Harmondsworth, 1978, 363-505; C. Norberg-Schultz, *Architettura Tardobarocca*, Milano 1980, 5-199; C. Bertelli-G. Briganti-A. Giuliano, *Barocco e rococò*, Milano 1997, 168-246; T. DaCosta Kaufmann, *Court, Cloister and City*, Chicago 1995, 257-459.

Dopunska:

N. Pevsner, *An Outline of European Architecture*, Harmondsworth 1978; F. Haskell, *Patrons and Painters, Art and Society in Baroque Italy*, London 1980; W. Kalnein and M. Levey, *Art and Architecture of the Eighteenth Century France*, Harmondsworth, 1972; H. Gerson and E. H. ter Kuile, *Art and Architecture in Belgium 1600 to 1800*, Harmondsworth 1960; J. Rosenberg-S. Slive-E. H. ter Kuile, *Dutch Art and Architecture: 1600-1800*, Harmondsworth 1977; E. Hempel, *Baroque Art and Architecture in Central Europe*, Harmondsworth 1965; J. Pope-Hennessy, *Italian High Renaissance and Baroque Sculpture*, London 1986; E. P. Bowron-J.J. Rishel, *Art in Rome in the Eighteenth Century*, Philadelphia 2000; G. C. Argan, *Storia dell'arte italiana* 3, Firenze 1986; J. Martineau-A. Robison, *La gloria di Venezia, 'arte nel diciottesimo secolo*, Milano 1994. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

18. UMJETNOST RENESANSE I BAROKA U HRVATSKOJ

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Radoslav Tomić, izvanredni profesor

SEMESTAR: V.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: Hrvatska umjetnost razvijenog srednjeg vijeka

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Društvene, političke i gospodarske prilike u hrvatskim zemljama. Dalmatinske komune pod Venecijom. Dubrovačka republika. Istra. Sjeverna Hrvatska. Književnici, humanisti i znanstvenici u Dalmaciji. Otkriće antike. Pojava renesansne arhitekture i skulpture: Juraj Dalmatinac, Andrija Aleši, Nikola Firentinac. Strani majstori. Schiavoni. Utvrde na jugu i sjeveru.

Barokna obnova. Oslobođanje hrvatskih krajeva. Oživljavanje sjevera. Stabilizacija na Jadranu. Habsburgovci na moru (Rijeka). Obnova Dubrovnika i Boke. Strani majstori i lokalne tradicije. Dvorci Hrvatskoga zagorja i Slavonije. Obnova i razvoj gradova.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, pismeni i usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Hrvatska renesansa (katalog), Zagreb 2004; A. Horvat-R. Matejčić-K. Prijatelj, *Barok u Hrvatskoj*, Zagreb 1982; R. Ivančević-K. Prijatelj-A. Horvat-N. Šumi, *Barok u Hrvatskoj i Sloveniji*, Beograd-Zagreb-Mostar, 1985, 20-92.

Dopunska:

V. Marković, *Barokni dvorci hrvatskog zagorja*, Zagreb 1995; R. Tomić, *Barokni oltari i skulptura u Dalmaciji*, Zagreb 1995; V. Marković, *Crkve 17. i 18. stoljeća u Istri-tipologija i*

stil, Zagreb 2004; Zagreb 2004. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

19. UMJETNOST XIX. STOLJEĆA I.

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: V.

STATUS KOLEGIJA: Obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz Umjetnosti baroka I.

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA

I. ZAČECI MODERNIH VREMENA I POJAVA KLASICIZMA U EUROPI

Rane pojave građanskih ideja u XVIII. stoljeću. Prilike u Parizu u vrijeme Regentstva (Filip II. Orleanski i građanske ideje). Racionalizam, iluminizam i pojave klasicizma. Otkriće vrlina republikanskog Rima. Klasicističke ideje i predrevolucionarna kretanja. Utjecaj Francuske akademije u Rimu. Klasicizam u ideologiji Francuske revolucije. Klasicizam kao programatska umjetnost Francuske revolucije. Metamorfoze klasicizma u vrijeme vladavine Napoleona I. Bonaparte. Klasicizam i njemačke filozofske ideje II. polovine XVIII. st. Klasicizam u službi regresivnih ideologija

Slikarstvo:

Francuska: Jacques-Louis David, Antoine-Jean Gros, Francois-Pascal Gerard, Pierre-Paul Prud'hon, Jean-Dominique Ingres. Njemački klasicistički pokret u slikarstvu. Klasicizam i bidermajer.

Kiparstvo:

Berthel Thorvaldsen, Antonio Canova, Jean-Antoine Houdon

Arhitektura:

Francuska: Claude-Nicolas Ledoux, Louis-Etienne Boulee, Alexandre Brogniart, Robert Delauney, Jean-Francoise Therese Chalgrin.

Njemačka: Karl Gothard Langhans, Friedrich Gilly, Karl Friedrich Schinkel, Leo von Klenze

Engleska: John Soane, Robert Smirke.

II. ROMANTIZAM U EUROPI

Rane pojave romantizma u umjetnosti zadnje trećine XVIII. stoljeća. Bijeg u prošlost. Bijeg u arkadijsku idilu. Povratak prirodi. Orijentalizam i romantizam. Oslobodilački pokreti i romantizam. Europa poslije Bečkog kongresa, restauracija i romantizam. Liberalni nacionalizam i romantizam. Romantizam i europske građanske revolucije. Ujediniteljski

pokreti u Njemačkoj i Italiji i romantizam. Romantizam kao otpor građanskom moralu. Pojam «ukletog» umjetnika. Umjetnik iznad ili protiv društva

Slikarstvo:

Francuska: Theodore Gericault, Eugene Delacroix, Theodore Chasseriau.

Engleska: Predromantizam: Heinrich Füssli, William Blake. Romantizam i pejzažno slikarstvo: John Constable, Richard Parkes Bonington, William Turner.

Njemačka: Caspar David Friedrich, Carl Gustav Carus, Johann Friedrich Overbeck i «Nazarenci».

Španjolska: Kasnije razdoblje stvaranja Francisca Goya.

Srednja Europa: Divergentne tendencije mjetnosti bidermajera.

Kiparstvo:

Francois Rude, Antoine-Louis Barye, Emanuele Fremiet.

Arhitektura:

Neogotika, prva pojava neostilova.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni i usmeni ispit, seminar.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

J. Schultze, Devetnaesto stoljeće, O.Keršovani, Rijeka 1970. (slikovni materijal); Rosenblum and Janson, Art of Nineteenth Century, Painting and Sculpture, Thames & Hudson, London 2001. (slikovni materijal); Matthew Craske, Art in Europe 1700-1830, Oxford University Press, Oxford 1997. Barry Bergdoll, European Architecture 1750-1890, Oxford University Press, Oxford, 2000.

Dopunska literatura:

Enciklopedija likovnih umjetnosti sv. I-IV, Zgb 1965.; Germain Bazin, Povijest umjetnosti, Naprijed Zagreb, 1965.; H.W. Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003.; A.Hauser, Socijalna historija umetnosti sv. II, Kultura, Beograd 1970.; Stephan F. Eisermann, Thomas Crow etc. Nieteeth Century Art, A Critical History, Thames &Hudson, London 2002. Joshua C. Taylor, Nineteenth-Century Theories of Art, University of California Press, Berkeley, 1989.; Thomac Crow, Painters and Public Life in 18th Century in Paris, Yale

University Press, New Heaven 1987.; Nina Maria Athanassoglou-Kallmy, French Images from the Greek War of Independence 1821-1830, Art and Politics under Restauration, Yale University Press, New Heaven, 1989.; Thomas Crow, Emulation, Making Artists for Revolutionary France, , Yale University Press, New Heaven, 1997.; Friedrich N. Bohrer, Orientalism and Visual Culture, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

Internet izvori:

<http://www.artrenewal.org>

<http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com>

<http://www.groveart.com>

20. UMJETNOST XIX. STOLJEĆA II.

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: VI.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz Umjetnosti Grčke i Rima

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. UMJETNIČKI POKRETI DRUGE POLOVINE 19. STOLJEĆA

Ukus Drugog Carstva i njegove suprotnosti. Ponovno otkrivanje stvarnosti. Umjetnost i literatura. Umjetnost i društveni i socijalni angažman. Popularna slika. Postkolonijalni orijentalizam. Slikarstvo i fotografija. Umjetnost i tehnika. Likovne umjetnosti i napredak tiskarstva. Nestajanje jedinstvenog stila. Koegzistencija divergentnih pokreta.

II. SLIKARSTVO DO IMPRESIONIZMA

Realizam i plenerizam: Francois Millet, Gustave Courbet, Honore Daumier, Gustave Dore, Henri Fantin- Latour, Johan Barthold Jongkind, Eugene Boudin. Camille Corot, Barbizonska škola (Charles Daubigny, Theodore Rousseau). Talijanski "Machiaoli". Realisti Münchenskog kruga. Edouard Manet.

III. SLIKARSTVO AKADEMSKOG REALIZMA I SALONSKA UMJETNOST

Cabanel, Bougaereau, Gerome, Makart, Meissonier, Čermak, Münchenski krug akademskog realizma, akademski realizam i salonsko slikarstvo na području Austro-Ugarske, ruski akademski realizam.

IV. IMPRESIONIZAM

Teorijske osnove, tehnološke inovacije i posljedice pojave impresionizma. Claude Monet, Alfred Sisley, Camille Pissarro, Auguste Renoir, Edgar Degas itd.

V. POSTIMPRESIONIZAM I ODRAZ U POVIJESNIM AVANGARDAMA XX. STOLJEĆA

Paul Cezanne, Georges Seurat, Paul Signac, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Henri de Toulouse- Lautrec.

VI. OD SIMBOLIZMA DO STILA 900

Prerafaeliti: Millais, Rossetti, Hunt.

Simbolisti: Gustave Moreau, Pierre Puvis de Chavanes, Odilon Redon, Arnold Böcklin.

Nabisti: Vuillard, Bonnard, Denis

James Ensor, Edward Munch

Secesija ili Stil 900.

VII. KIPARSTVO II. POLOVINE XIX. STOLJEĆA

Kiparstvo: Honore Daumier, Jean Baptiste Carpeaux, Edgar Degas, Auguste Rodin, Antoine Bourdelle, Georg Minne, Max Klinger

VIII. ARHITEKTURA II. POLOVINE XIX. STOLJEĆA

Historicizam – neostilovi. Nove građevne konstrukcije i materijali: željezo, staklo, beton. Čikaška škola. Arhitektura i primijenjeno oblikovanje Stila 900.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni i usmeni ispit, seminar

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

J. Schultze, Devetnaesto stoljeće, O.Keršovani, Rijeka 1970. (slikovni materijal); Rosenblum and Janson, Art of Nineteenth Century, Painting and Sculpture, Thames & Hudson, London 2001. (slikovni materijal); Richard R. Brettell, Modern Art 1851-1929, Oxford University Press, Oxford, 1999. Barry Bergdoll, European Architecture 1750-1890, Oxford University Press, Oxford, 2000. N. Pevsner, Izvori moderne arhitekture i dizajna, Jugoslavija, Beograd 1972.

Dopunska literatura:

Enciklopedija likovnih umjetnosti sv. I-IV, Zgb 1965.; Germain Bazin, Povijest umjetnosti, Naprijed Zagreb, 1965.; H.W. Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003.; A.Hauser, Socijalna historija umetnosti sv. II, Kultura, Beograd 1970.; Stephan F. Eisermann, Thomas Crow etc. Nineteenth Century Art, A Critical History, Thames &Hudson, London 2002.; C. E. Schorske: Beč krajem stoljeća, Antibarbarus, Zagreb, 2000.

Philippe Jullian, Dreamers of Decadence, Phaidon Press, London 1974.

Joshua C. Taylor, Nineteenth-Century Theories of Art, University of California Press, Berkeley, 1989. ; A.Čelebonović, Uljepšani svijet, Jugoslavija, Beograd, 1974.; Philippe Jullian, Simbolisti, Jugoslavija, Beograd,1973.; John Milner, Art, War and Revolution in France 1870-1871, Yale University Press, New Heaven, 2000.; Art and Politics under

Restauration, Yale University Press, New Heaven, 1989.; Robert L. Hubert, From Millet to Léger, Essay in Social Art History, Yale University Press, New Heaven, 2002. (Prva tri eseja); Manet/Velazquez, The French Taste in Spanish Painting, Gary Tinterow etc., Yale University Press, New Heaven, 2003.; Thomas Crow, Emulation, Making Artists for Revolutionary France, , Yale University Press, New Heaven, 1997.; Richard Berthel, Impression, Painting quickly in France 1860-1890, Yale University Press, New Heaven, 2000. Friedrich N. Bohrer, Orientalism and Visual Culture, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

Internet izvori:

<http://www.artrenewal.org>

<http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com>

<http://www.groveart.com>

21. UMJETNOST XX. I XXI. STOLJEĆA

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

SEMESTAR: VI.

STATUS KOLEGIJA: Obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: Položen ispit iz kolegija Umjetnost drevnih civilizacija, Umjetnost renesanse I.

BROJ SATI TJEDNO 4 sata predavanja + 4 sata seminara (ukupno P52 + S24 + T14)

TERENSKA NASTAVA 14 sati

ECTS BODOVI: 8

SADRŽAJ KOLEGIJA

Devetnaesto stoljeće – umjetnost u znaku promjena

Romantizam. Realizam. Simbolizam. Impresionizam. Neoimpresionizam. Stilovi prijeloma stoljeća. Pojava fotografije. Škole (umjetnost akademija i salona) i pokreti (modernisti i umjetnička boema). Nabisti.

Pojava avangardnih pravaca i prikloni eksperimentu u prvom i drugom desetljeću dvadesetog stoljeća

Fovizam. Kubizam, purizam, orfizam. Prikloni ekspresionizmu na sjeveru Europe. Ekspresionizam u Njemačkoj (Die Brücke, Der Blaue Reiter). Futurizam u Italiji. Apstrakcija i konstruktivizam u Rusiji, rejonizam, suprematizam. De Stijl u Nizozemskoj. Arhitektura s početka 20. stoljeća (Francuska, Austrija, Njemačka, Nizozemska. Međunarodni stil u arhitekturi, Bauhaus). Metafizičko slikarstvo. Dadaizam.

Tridesete godine

Njemačka umjetnost 20-ih i 30-ih godina (od Nove objektivnosti do konstruktivizma i apstrakcije). Nadrealizam. Magični realizam. Pariška škola apstrakcije. Tridesete godine u SAD (od izložbe u Arsenalu, precizionizma, realizma, socijalnog realizma i regionalizma do apstrakcije). Arhitektura nakon 1930. g. u Europi, Latinskoj Americi, Kanadi, Japanu i SAD.

Umjetnost nakon drugog svjetskog rata

Apstraktni ekspresionizam. Slikarstvo akcije u SAD. Slikarstvo i skulptura u Velikoj Britaniji. Konkretna umjetnost. Apstraktna skulptura i konstrukcija. Pojava assamblagea i starežne skulpture, art-bruta i happeninga. Pop-art u Americi i kao internacionalni fenomen. Informel. Novi realizam i neodadaizam. Zamah u arhitekturi u SAD, Europi i Latinskoj Americi.

Šezdesete godine

Primarna ili minimalistička umjetnost. Optička i kinetička umjetnost (op-art). Postapstraktno slikarstvo (post-painterly abstraction). Archigram u arhitekturi.

Sedamdesete godine

Happening i performance. Umjetnički video. Ambijentalna umjetnost. Zemna umjetnost (earth art ili land art). Konceptualna umjetnost. Hiperrealizam. High-Tech arhitektura, dekonstrukcija u arhitekturi.

Osamdesete i devedesete godine

Postmoderna umjetnost (njemački Novi divlji, talijanska Transavangarda, američki Bad-painting i Slikarstvo novog prizora, francuska Slobodna figuracija. Nova britanska umjetnost. Umjetnost perestrojke. Feministička i gay scena). Dekonstrukcija, moderni i postmoderni manirizam u arhitekturi.

Umjetnost novog tisućljeća

Postmoderni konceptualizam. Post-postmoderna. Neomoderna. «Snovi i konflikti –diktatura gledatelja» (venecijanski Biennale 2003.).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave..

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Harvard H. Arnason, Istorija moderne umetnosti, Jugoslavija, Beograd, 1975, str. 13-629.; E. Lucie Smith, Art Today, Phaidon Press, London, 1996, str. 7-479.; M. de Micheli, Umjetničke avangarde XX. stoljeća, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1990, str. 7-277.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne umjetnosti i teorije, SANU, Beograd-Novi Sad, 1999, str. 13-387.

dopunska

E. Lucie Smith, Vizualne umjetnosti dvadesetog stoljeća, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2003.; E. Lucie Smith, Umjetnost danas, Mladost, Zagreb, 1978.; H. Read, Istorija moderne skulpture, Jugoslavija, Beograd, 1966; J. Fineberg, Art since 1940, Strategies of being, Laurence King, London, 2000; I.F. Walther, Art of the Twentieth Century 1,2, Taschen, Köln, 1998.; R. Poggioli, Teorija avangardne umjetnosti, Nolit, Beograd, 1975; G.C. Argan, Studije o modernoj umjetnosti, Nolit, Beograd, 1982.; N. Mišević, M. Zinaić,

Plastički znak, ICR, Rijeka, 1981; A.Schug, Suvremena stremljenja, Otokar Keršovani, Rijeka, 1969.; I. Sandler, Art of the Postmodern Era, Westview Press, 1998.; S. Hunter, J. Jacobus, Modern Art, Harry N. Abrams, 1992.; H. Marlais Davies, Blurring the Boundaries: Instalation Art, Art Publisher, 1997.; T. Godfrey, Conceptual Art (Art and Ideas), 1998.; J. Farver, Global Conceptualism 1850s-1980s, Queens Museum of Art, 1999.; J. Kastner, Land Art and Environmental Art, 1998.; A. Moszynska, Abstract Art (World of Art), 1989.; N. Stangos, Concepts of Modern Art (Fauvism-Modernism), Thames&Hudson, 1994.; A. Hauser, Sociologija umjetnosti 1, 2, Školska knjiga, Zagreb, 1986.; V. Srhoj, Umjetnost 20 i 21. stoljeća, CD-ROM (slikovni materijal), Zadar, 2002-04.

c) internet izvori:

www.artchive.com

www.artcyclopedia.com

www.artlex.com

www.artunframed.com

<http://cgfa.sunsite.dk/fineart.htm>

22. HRVATSKA UMJETNOST XIX., XX. I XXI.

STOLJEĆA

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

SEMESTAR: VI.

STATUS KOLEGIJA: Obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI U TJEDNU: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Hrvatska umjetnost od napoleonskih vojni do ugarsko-hrvatske nagodbe.

Hrvatski narodni preporod. Bidermajer u Hrvatskoj. Pojava fotografije. Slikarstvo, kiparstvo, arhitektura, grobljanska plastika.

Hrvatska umjetnost od Nagodbe do Moderne.

Sukob generacija u hrvatskoj umjetnosti: tradicionalisti i modernisti. Plenerizam. Simbolizam i secesija. Realizam u slikarstvu. Povijesno slikarstvo, kiparstvo. Historicismizam i neostilovi u arhitekturi. Umjetni obrt i industrijska proizvodnja. Pojava avangardnih pravaca i prikloni eksperimentu u prvom i drugom desetljeću. Umjetnost u Hrvatskoj 1918-1930

Dadaistička i futuristička previranja - Zenit. Proljetni salon. Sezanizam (postkubizam, ekspresionizam, neoklasicizam).

Tridesete godine.

Umjetnost u Hrvatskoj (1930-1940). Krug "čiste umjetnosti" (intimizam, poetski realizam, koloristički realizam - Grupa trojice), krug angažirane umjetnosti (nadrealizam, socijalna umjetnost - Grupa Zemlja). Umjetnost u drugom svjetskom ratu na teritoriju NDH. Umjetnost nakon drugog svjetskog rata.

Umjetnost u Hrvatskoj 50-ih godina.

Socijalistički realizam. Figurativno slikarstvo nakon drugog svjetskog rata. Grupa Exat 51 i pojava geometrijske apstrakcije.

Šezdesete godine:

Umjetnost u Hrvatskoj 60-ih godina. Fantastika i novi oblici nadrealizma 60-ih godina. Naivna ili izvorna umjetnost. Pojava lirske apstrakcije i informela. Grupa Gorgona. Zagrebačke Nove tendencije.

Sedamdesete godine

Umjetnost u Hrvatskoj 70-ih godina. Konceptualna umjetnost. Alternativne umjetničke grupe. Grupa šestorice autora. Grupa Biafra. Pojava Nove figuracije. Osamdesete i devedesete godine:

Umjetnost u Hrvatskoj 80-ih i 90-ih godina. Postmoderna i zagrebačka Nova slika. Retroavangarda. Umjetnost na prijelomu stoljeća: Neokonceptualna umjetnost. Neomoderna. Interaktivna umjetnost novih medija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

Grgo Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 19. stoljeća, Naprijed Zagreb, 1995., (izabrana poglavlja); G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, Naprijed, Zagreb, 1995, str. 5-185.; G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 20. stoljeća 1, Naprijed, Zagreb, 1987., str. 65-270.; 372-523; G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 20. stoljeća 2, Naprijed, Zagreb, 1988., (izabrana poglavlja); G. Gamulin, Hrvatsko kiparstvo 19. i 20. stoljeća, Naprijed, Zagreb, 1999., str. 43-187; 200-208; 310-430.

Dopunska

Kruno Prijatelj, Slikarstvo u Dalmaciji 1784-1884, Književni krug, Split, 1989.; Ljubo Babić, Umjetnost kod Hrvata u 19. stoljeću, Zagreb, 1940.; Bidermajer u Hrvatskoj, MUO, Zagreb, 1997.; Historicizam u Hrvatskoj, MUO, Zagreb, 2000.; Secesija u Hrvatskoj, MUO, Zagreb, 2004.; Ivanka Reberski, Realizmi dvadesetih godina, Zagreb, 1997.; Inovacije u hrvatskoj umjetnosti 70-ih godina, Zagreb, GSU, 1982.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne umj. i teorije, SANU, Novi Sad-Beograd, 1999.; Z. Rus, Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj 1, Logos, Split, 1985.; J. Denegri, Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj 2, Logos, Split, 1985.; N. Mišćević-M. Zinaić, Plastički znak, ICR, Rijeka, 1981.; V. Maleković, Hrvatska izvorna umjetnost, GZH, Zagreb, 1973.; J. Denegri, Umjetnost konstruktivnog pristupa, Exat 51 i Nove tendencije, Horetzky, Zagreb, 2000.; Pedesete godine u Hrvatskoj, HDLU, Zagreb, 2004.; Fotografija u Hrvatskoj (1848-1951), Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, 1994.; Vera Horvat Pintarić, Svjedok u slici, Matica hrvatska, Zagreb, 2001.; M.B. Protić, Jugoslovensko slikarstvo 1900-1950, BIGZ, Beograd, 1973.; V. Srhoj, Grupa Biafra

1970. – 1978., Art studio Azinović, Zagreb, 2001.; V. Srhoj, Strategija citata u umjetnosti osamdesetih i devedesetih godina, Galerija umjetnina NMZ. Zadar, 1999.; V. Srhoj, Retroavangarda, Galerija umjetnina NMZ, Zadar, 2002.

N. Dimitrijević, Gorgona, Zagreb, 1977.; I. Subotić, Zenit i avangarda 20-ih godina, Beograd, 1983.; T. Premerl, Hrvatska moderna arhitektura, Zagreb, 1990.; Enciklopedija hrvatske umjetnosti 1-2, HLZ, Zagreb, 1995/6.; Enciklopedija likovnih umjetnosti 1-4, Leksikografski zavod FNRJ,; Likovna enciklopedija Jugoslavije 1-2, JLZ Miroslav Krleža, Zagreb, 1987.

23. MUZEOLOGIJA

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: VII.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz Umjetnosti 20. stoljeća

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA

I. PREGLED POVIJESTI IDEJE O MUZEJU, TE POVIJESTI MUZEJA:

Najraniji oblici protomuzejske djelatnosti u Egiptu, Mezopotamiji i Grčkoj. Oblici protomuzejske djelatnosti u vrijeme helenizma. Protomuzejska djelatnost u vrijeme Rimskog Carstva. Razdoblje srednjeg vijeka od propasti Zapadnog Rimskog Carstva do karolinške i otonske renesanse. Velika milenijaska hodočašća, križarski ratovi, sekularizacija muzejskog materijala u kasnom srednjem vijeku. Muzejske zbirke u renesansi – počeci, podjela, mecenatstvo. Renesansne i manirističke zbirke u Firenci. Muzejska i konzervatorska aktivnost renesansnih papa. Specifičnosti manirističkih zbirki. Renesansne i manirističke zbirke u Francuskoj, austrijskim zemljama i Španjolskoj. Muzeji i zbirke u vrijeme baroka. Povijest Louvra. Tržište umjetninama, galerije, kabineti, zbirke prirodnih rijetkosti u vrijeme baroka. Prosvjetiteljstvo i novi odnos prema muzejima. Francuska revolucija i odnos prema muzejima Vrijeme Napoleona I. te posljedice Bečkog kongresa. Izgradnja prvih velikih muzeja XIX. stoljeća. Razvitak arheoloških, umjetničkih i muzeja za umjetnost i obrt u XIX. stoljeću. Svjetske izložbe XIX. stoljeća. Tehnički i povijesni muzeji XIX. stoljeća. Etnografski, prirodoslovni i narodni muzeji u XIX. stoljeću. Temeljna problematika muzeja XX. stoljeća. Antimuzejske ideologije u povijesti umjetničkih avangardi XX. Stoljeća. Izgradnja muzeja nakon II. svjetskog rata. Velike tematske izložbe druge polovine XX. Stoljeća. Tipovi muzeja XX. Stoljeća. "Sadašnjost" u muzejskoj praksi. Muzej kao integralni dio informacijskog sustava.

II. MUZEOGRAFIJA:

Definicija muzeja. Muzejska ustanova. Mreža muzeja i matičnost. Organizacija muzejske ustanove.

III. MUZEOLOGIJA:

Muzejski predmet kao izvor, nositelj i prijenosnik informacija. Muzejski predmet kao izvor znanja. Muzejski predmet kao dokument ili nositelj podataka. Zamjena za muzejske predmete. Muzejske krivotvorine. Muzejska zbirka. Zaštita baštine. Proučavanje muzejske baštine. Komunikacija – izložba. Tipologija muzejskih izložbi. Ostali oblici muzejskog komuniciranja. Muzejski upotrebljeni spomenici kulture

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: usmeni ispit, seminar, terenski rad

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Ivo Maroević: Uvod u muzeologiju, Zavod za informacijske studije, Zagreb 1993.
(str. 9-90, 120-269)

Dopunska:

Serijska monografija Muzeji svijeta, Mladost, Zagreb 1970.-1976.

Internet izvori:

<http://icom.museum/>

<http://vlmp.museophile.com>

WEB stranice poznatih svjetskih muzeja

24. ZAŠTITA SPOMENIKA KULTURE

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor

SEMESTAR: VII.

STATUS KOLEGIJA: Obavezni

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 3

UVJETI UPISA: Nema

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predmet Zaštita spomenika kulture u sklopu studija povijesti umjetnosti tumači konzervatorsko-restauratorsku teoriju i praksu kao zasebnu struku u evropskim zemljama, nastalu u tijesnoj vezi sa znanošću o povijesti umjetnosti, koja se u Evropi razvija od sredine 18. st., a s ciljem čuvanja povijesne, umjetničke i kulturne baštine. Građa je razvrstana u dva tematska bloka: graditeljsko nasljeđe i pokretna dobra. Oba se razmatraju na razini pravne i teorijske podloge o čuvanju baštine te na odgovarajućim metodama konzervatorske prakse i restauratorskih zahvata. Analiza se vrši na temelju dokumentacije i literature o radovima na spomenicima kulture. Metodske jedinice kao na pr. revitalizacija povijesnih građevina, njihova konzervacija, restauracija, rekonstrukcija, adaptacija i sl.; zatim, istraživački postupak, povijesna građa i dokumentacija, projekti; te restauracija slika i kipova, keramike i metala, i td. – obrađuju se na stvarnim primjerima iz prakse te u okviru teorije o metodama struke. Težište građe odnosi se na iskustva u zaštiti graditeljskoga nasljeđa mediteranskog kulturnog kruga i evropskih zemalja kojima pripada i hrvatska baština.

Tri su grupe razmatranja:

- 1) Povijest teorije i zakonskih odredbi o zaštiti spomenika kulture u evropskim zemljama.,
- 2) Međunarodne konvencije o zaštiti spomenika kulture.,
- 3) Primjeri iz prakse u inozemstvu i kod nas.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjednom kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBAVEZE STUDENATA: pismeni usmeni ispit, seminarski rad, pohađanje nastave

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obavezna

J. Antolović, *Ekonomsko vrednovanje graditeljske baštine*, Zagreb 1998., 4-125.; V. Brguljan, *Međunarodni sistem zaštite kulturnih i prirodnih dobara*, Zagreb-Beograd 1985., 7-181.; B. M. Feilden, *Uvod u konzerviranje*, Zagreb 1981., 3-58.; T. Marasović, *Zaštita graditeljskog nasljeđa*, Zagreb-Split 1983., 5-160.; T. Marasović, *Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu*, Split 1985., 9-169.

dopunska

C. Brandi, *Teoria del restauro*, Torino 1977.; C. Ceschi, *Teoria e storia del restauro*, Roma 1970.; L. Crema, *Monumenti e restauro*, Milano 1959.; B. M. Feilden, *Conservation of Historic Buildings*, 1994.; Grupa autora, *Problemi i tehnike zaštite historijskih gradskih centara – Međunarodni sipozij u Splitu od 16 – 18. XII 1970*, Urbs – Split.; S. Vučenović, *Urbana i arhitektonska konzervacija*, tom 1., Beograd 2004.

25. HRVATSKI MUZEJI I ZBIRKE

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: VII.

STATUS KOLEGIJA: obavezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz Hrvatske umjetnosti 20. stoljeća

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S15 + T15)

TERENSKA NASTAVA 15 sati

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA

I. POVIJEST HRVATSKIH MUZEJA I ZBIRKI

Povijest prikupljanja i stvaranja zbirki na tlu Hrvatske. Samostanske zbirke i crkvene riznice. Plemićke zbirke od renesanse do 19. stoljeća. Klasicizam, interes za antiku i stvaranje prvih javnih, državnih zbirki starina. Muzeološke ideje u vrijeme francuske vlasti nad hrvatskim krajevima. Posjet Franje I., austrijskog cara Dalmaciji. Dioklecijanova palača i ostaci Salone kao pokretač zamisli o spašavanju starina. Dekret o osnivanju Arheološkog muzeja u Splitu 1820. General barun Welden i stvaranje arheološkog parka u novoizgrađenom perivoju u Zadru. Dekret vojnog guvernera za Dalmaciju Otta von Lillienberga o osnivanju nacionalnog muzeja kraljevine Dalmacije, Narodnog muzeja u Zadru 1830. Hrvatski narodni preporod i ideja o osnivanju Hrvatskog narodnog muzeja (1836.). Prikupljanje zbirki za Hrvatski narodni muzej 1836.-1846. Funkcioniranje Hrvatskog Narodnog muzeja do 1878. god. Osnivanje prvog umjetničkog muzeja u Hrvatskoj – Strossmayerove galerije starih majstora 1867. god. Ideja H. Bollea o unapređenju umjetničkog obrta u Hrvatskoj i osnivanje Muzeja za umjetnost i obrt kao muzeja primjernih uzoraka. Zasnivanje i organizacija Prirodoslovnih zbirki u Zagrebu 1878. Osnivanje povijesno-arheološkog Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Kninu 1893. Prikupljanje etnografskog materijala u Hrvatskoj tijekom 19. stoljeća. Otvaranje Školskog muzeja u Učiteljskom domu u Zagrebu. Muzeološke ideje i otvaranje specijalnih i općih muzeja u Hrvatskoj 1900-1960. Specifičnosti hrvatskih umjetničkih muzeja i galerija. Začeci organizacija većih likovnih izložbi.

II. SUVREMENI HRVATSKI MUZEJI I ZBIRKE

Horizontalna mreža muzeja u Hrvatskoj. Vertikalno povezivanje hrvatskih muzeja. Današnje stanje muzejske djelatnosti u Hrvatskoj.

Specijalni nacionalni muzeji: Arheološki muzej u Puli, Arheološki muzej u Zadru, Arheološki muzej u Splitu, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, Arheološki muzej u

Zagrebu, Etnografski muzej u Zagrebu, Tehnički muzej u Zagrebu, Muzej za umjetnost i obrt u Zagrebu, Moderna galerija u Zagrebu, Strossmayerova galerija starih majstora u Zagrebu, Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu, Hrvatski povijesni muzej u Zagrebu, Hrvatski prirodoslovni muzej u Zagrebu, Školski muzej u Zagrebu.

Ostali muzeji i zbirke: Regionalni opći muzeji u Hrvatskoj, Galerijske ustanove u Hrvatskoj. Tipologija i struktura gradskih muzejskih zbirki. Zavičajni muzeji u Hrvatskoj. Specijalne lokalne zbirke. Privatni muzeji i zbirke. Povijesne građevine kao integralni muzejski prostor. Etnosela i etnoparkovi. Muzeji na otvorenom. Botanički i zoološki vrtovi.

III. ORGANIZACIJA MUZEJSKE STRUKE U HRVATSKOJ:

Muzejsko zakonodavstvo. Sustav financiranja muzeja u Hrvatskoj. Muzejski savjet Hrvatske. Muzejski dokumentacijski centar. Muzejski kadrovi i zvanja. Vođenje muzejske dokumentacije. Počeci digitalizacije muzejske građe. Uključivanje muzejske dokumentacije u šire informacijske sustave. Problematika unificiranja muzejskih baza podataka. Čuvanje i zaštita muzejske građe. Kozervacija i restauracija muzejskih predmeta u Hrvatskoj. Specijalističko školovanje muzejskih kadrova. Muzejska pedagogija. Muzejska andragogija.

IV. KONTAKTI S JAVNOŠĆU

Muzejske izložbe. Stalni muzejski postavi. Organizacija međunarodnih izložbenih prezentacija. Velike intermuzejske tematske ili problemske izložbe. Retrospektivne izložbe. Monografske izložbe. Samostalne likovne izložbe. Revijalne likovne izložbe. Fotografski saloni. Didaktičke putujuće izložbe.

V. PUBLICIRANJE MUZEJSKE GRAĐE

Izrada kataloga muzejskih zbirki. Izrada vodiča kroz stalne muzejske postavbe. Tiskanje izložbenih kataloga za sve vrste muzejskih izložbi. Izdavanje kataloga u digitalnom obliku. Publiciranje putem Interneta.

VI. MUZEJSKI MARKETING

Muzejska promidžba. Novi oblici plasmana muzejskog proizvoda. Muzejske ustanove i novi oblici turizma.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni i usmeni ispit, seminar, terenski rad

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

V. Humski, Pregled povijesti muzeja u Hrvatskoj, 19. i 20. stoljeće (do 1945) s bibliografijom, *Muzeologija*, Zagreb 24, 1986, str. 36 do 265; Muzeji, galerije i zbirke u Hrvatskoj, Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb 1981.; Tomislav Šola, Marketing u muzejima ili o vrlini i kako je obznaniti, Hrvatsko muzejsko društvo, Zagreb 2001.; Želimir Laszlo: Registar muzeja i zbirki u vlasništvu vjerskih zajednica, *Informatica Museologica*, Zagreb, br. 29 (1998.) 3 / 4; Tomislav Šola, Od publike do korisnika – pojedinosti iz suvremene teorije baštine, *Informatica Museologica*, Zagreb, br. 29 (1998.) 3 / 4; *Informatica Museologica*, Zagreb, br 25 (1995.) (1-4) tema broja: ZAŠTITA U MUZEJU; *Informatica Museologica*, Zagreb, br.28 (1997.) (1-4) tema broja EDUKACIJA U MUZEJIMA; *Informatica Museologica*, Zagreb, br.31 (2000.) (3-4) tema broja FOTOGRAFIJA U MUZEJIMA

Katalozi i vodiči hrvatskih muzeja s posebnim naglaskom na šire prebivalište pojedinačnog studenta.

Dopunska literatura:

Članci u časopisima:

Informatica Museologica, Zagreb, MDC

Muzeologija, Zagreb, MDC

Vijesti muzealaca i konzervatora, DMK, Zagreb

Internet izvori:

<http://www.mdc.hr>

<http://vlada.hr>

Na ovom webu može se dobiti popis mnogih hrvatskih muzeja s vlastitim web stranicama ako se otvori preglednik – otvorena vlada - pojmovno kazalo-muzeji.

26. ZAŠTITA SPOMENIKA KULTURE U HRVATSKOJ

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor

SEMESTAR: VIII.

STATUS KOLEGIJA: Obavezni

UVJET UPISA KOLEGIJA:

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA 7 sati

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predmet Zaštita spomenika kulture u Hrvatskoj u sklopu studija povijesti umjetnosti tumači konzervatorsko-restauratorsku teoriju i praksu u nas kao zasebnu struku, nastalu u tijesnoj vezi sa znanošću o povijesti umjetnosti koja se u Hrvatskoj razvija od sredine 19. st., a s ciljem čuvanja povijesne, umjetničke i kulturne baštine. Građa je razvrstana u dva tematska bloka: graditeljsko nasljeđe i pokretna dobra. Oba se razmatraju na razini pravne i teorijske podloge o čuvanju baštine te na odgovarajućim metodama konzervatorske prakse i restauratorskih zahvata. Analiza se vrši na temelju dokumentacije i literature o radovima na spomenicima kulture, ili, pak, obilaskom onih spomenika u naravi u nas na kojima se upravo izvode konzervatorski i restauratorski zahvati. Metodske jedinice kao na pr. revitalizacija povijesnih građevina, njihova konzervacija, restauracija, rekonstrukcija, adaptacija i sl.; zatim, istraživački postupak, povijesna građa i dokumentacija, projekti; te restauracija slika i kipova, keramike i metala, i td. – obrađuju se na stvarnim primjerima iz prakse i u okviru teorije o metodama struke. Težište građe odnosi se na iskustva konzervatorskih i restauratorskih ustanova u Hrvatskoj.

Tri su grupe razmatranja:

- 1) Povijest zakonskih odredbi i teorije o zaštiti spomenika kulture u Hrvatskoj.
- 2) Zakon o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske.
- 3) Primjeri iz prakse konzervatorskih i restauratorskih ustanova u Hrvatskoj.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: usmeni ispit, seminarski rad, pohađanje nastave

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obavezna:

Zakon o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske, Zagreb 1999.; T. Marasović, *Zaštita graditeljskog nasljeđa*, Zagreb – Split 1983., 5-160.; T. Marasović, *Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu*, Split 1985., 9-169

dopunska

I. Babić, *Od ubavog do gubavog*, Split 1994.; G. Gamulin, *Arhitektura u regiji*, Zagreb 1967.; *Godišnjak zaštite kulturne baštine Hrvatske*, sv. 1-25, Zagreb.; Grupa autora, *Zaštita spomenika kulture*, Arhitektura, broj 154., Zagreb 1975.; Grupa autora, *S O S za baštinu*, Arhitektura, broj 160-161., Zagreb 1977.; Grupa autora, *Interpolacije*, Arhitektura, broj 184-185., Zagreb 1983.; Grupa autora, *Obnova Dubrovnika 1979 – 1989.*, Zagreb 1989.,
Grupa autora, *Urbs*, broj ..., Split ...; D. Kečkemet, *Vicko Andrić*, Split 1993.; M. Klarić, *Uvod u konzervaciju kovina*, Split 1989.; I. Maroević, *Novo u starom*, 11. Zagrebački salon, Zagreb 1976.; M. Prelog, *Prostor-vrijeme*, Zagreb 1973.; D. Vokić, *Lakiranje umjetničkih slika*, Zagreb 1996.; Zavod za restauriranje umjetnina 1948-1983, katalog izložbe u povodu 35 godina djelovanja, Zagreb 1983.; Zbornik zaštite spomenika kulture, sv. I-XXX, Beograd.

27. TEORIJA UMJETNOSTI

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

SEMESTAR: IX.

STATUS KOLEGIJA: Obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: Osnove likovnih umjetnosti i Osnove povijesti umjetnosti, Umjetnost XIX. stoljeća I. i II, te Umjetnost XIX., XX i XXI. stoljeća.

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P30 + S15)

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA

Definicija i podjela teorije umjetnosti u povijesnom slijedu.

Razvoj teorije umjetnosti kroz 18., 19. i 20. stoljeće.

Povijest povijesti umjetnosti. Od antičkog poimanja umjetnika kao zanatlije i utemeljiteljskih početaka povijesti umjetnosti i umjetničke kritike do naših dana (Obraditi poglavlja knjige Uda Kultermana, *Povijest povijesti umjetnosti*: Uvod; Povijest umjetnika; Poussin i francuska Akademija; Poimanje umjetnika u prosvjetiteljstvu; Rasprava o Laokontu; Winckelmannova revolucija; Na putu prema historijskoj znanosti; Goethe kao povjesničar umjetnosti; Povijest umjetnosti romantizma; Berlinska škola povijesti umjetnosti; Jakob Burckhardt i renesansa; Realnost i metoda; Povijest umjetnosti utemeljiteljskog razdoblja; Rasprava o Holbeinu u Dresdenu; Poimanje umjetnosti u doba impresionizma; Bečka škola povijesti umjetnosti; Otkriće forme; Povijest umjetnosti oko 1900.; Povijest umjetnosti ekspresionizma; Utemeljenje ikonologije; Povijest umjetnosti danas).

K razumijevanju umjetnosti.

Ima li napretka u umjetnosti. Rutina i invencija. Moderna i pretpovijesna umjetnost.

Umjetničke teme.

Tema ruke i rada u likovnoj umjetnosti. Jedinka i mnoštvo u umjetnosti. Apokalipsa i rat u umjetnosti. Tema smrti u umjetnosti. Ljubav i erotika u umjetnosti.

Vrijednost i nevrijednost u umjetnosti: fenomen kiča.

Razrješenje dileme: postoji li kič-djelo ili samo kič-čovjek? Spor između kiča i umjetnosti: "radi lijepo" ili "radi dobro". Kič i ukus malograđanina. Umjetnost s porukom i kič. Politika i kič. Moderni totalitarizmi i kič. Elita i masa: modernizam i avangardizam i "umjetnost" za široke narodne slojeve. Obiteljska slavlja i njihova kičizacija. Turizam kao aranžirano i programirano kič-uzbuđenje. Umjetna priroda i suvenir s putovanja. Arhitektura, dizajn i kič. Reklame, mas-mediji i ukus masa. Kič na filmu, Moral, pornokič i pornografija. Dvije grupe

interpretatora kiča: supstancijalisti i funkcionalisti. Najčešći oblik kiča: divljenje motivu. Eksperimentalni ili "camp"- kič (osvijesteni kič).

Kritika i kritičar.

Osjećaj za kvalitetu i vrijednosna procjena. Subjektivna i objektivna kritika. Kritičar kao posrednik između umjetnika i publike. Kritika koji prati zbivanja u umjetnosti i tzv. kritika na djelu (kritičar kao suučesnik u umjetnosti). Kritičar kao umjetnik a ne promatrač umjetnosti. Teorijski objekt. Teorija avangardne umjetnosti. Dijalektički razvoj avangarde: aktivizam, antagonizam, nihilizam, agonizam, futurizam, dekadencija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

Udo Kulterman, Povijest povijesti umjetnosti, Kontura, Zagreb, 2002, str. 11-279.; Heinrich Wölfflin, Temeljni pojmovi povijesti umjetnosti, Kontura, Zagreb, str. 31-252.; Gillo Dorfles, Kič, Golden marketing, Zagreb, 1997, str. 25-304.; Oto Bihalji-Merin, Revizija umjetnosti, Jugoslavija, Beograd, 1979, str. 9-281.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950, SANU, Beograd-Novi Sad, 1999, str. 19-387.

Dopunska

Charles Harrison, Art in Theory 1815-1900, Blackwell Publishers, Oxford, 1998.; Ch. Harrison, Art in Theory, 1900-2000, Blackwell Publishers, Oxford, 2003.; Abraham A. Moles, Kič – umetnost sreće, Gradina, Niš; Vera Horvat Pintarič, Od kiča do vječnosti, CDD, Zagreb, 1979.; Ernst H. Gombrich, Umetnost i njena istorija, Nolit, Beograd, 1980.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950., SANU, Beograd-Novi Sad, 1999.; Ivan Focht, Tajna umjetnosti, Školska knjiga, Zagreb, 1976.; J.Chevalier, A.Gheerbrant, Rječnik simbola, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1983.; Renato Poggioli, Teorija avangardne umetnosti, Nolit, Beograd, 1975.; Mario de Micheli, Umjetničke avangarde XX. stoljeća, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1990.; Jukka Gronow, Sociologija ukusa, Naklada Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 2000.; N. Mišević, M. Zinaić, Plastički znak, ICR, Rijeka, 1981.; Konrad Fiedler, O prosuđivanju dela likovne umetnosti; Moderni naturalizam i umetnička istina, BIGZ, Beograd, 1980.; Arnold

Hauser, Sociologija umjetnosti 1, 2, Školska knjiga, Zagreb, 1986.; Jan Bialostocki, Povijest umjetnosti i humanističke znanosti, GZH, Zagreb, 1986.; Eric Fernie, Art History and its Methods. A critical anthology. London, 1995.; Giulio Carlo Argan, Studije o modernoj umjetnosti, Nolit, Beograd, 1982.; Gillo Dorfles, Moda, Golden marketing, Zagreb, 1997.; Murray Krieger, Teorija kritike, Nolit, Beograd, 1982.; J.J. Winckelmann, H. Wölfflin, A.M. Warburg, Ideal, forma simbol, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 1995.; Danilo Pejović, Nova filozofija umjetnosti, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1972.; Dubravka Oraić Tolić, Teorija citatnosti, GZH, Zagreb, 1990.

Internet izvori:

www.artchive.com/critic.htm

www.zeroland.co.nz/art_theory.html

www.newcastle.edu.au/discipline/fine-art/theory/analysis.htm

www.ohio.edu/art/faculty/patin/internetsources.html

28. UMJETNOST NOVIH MEDIJA

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

SEMESTAR: IX.

STATUS KOLEGIJA: Obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: Položen ispit iz kolegija Umjetnost XIX., XX. i XXI. stoljeća

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P30 + S15)

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA

Umjetnost novih medija u suvremenom određenju najčešće označava one oblike umjetničke prakse koji koriste netradicionalne metoda, postupke i materijale. U užem smislu to je umjetnost novih tehnologija, multimedije, elektronske i kompjutorsko-informatičke strukture. U tu strukturu uklapaju se dizajn, fotografija, film i video, luminokinetičke umjetničke strukture, umjetnost performansa, nova računalna komunikacijska umjetnost. Od 1960-ih godina do danas ta je umjetnost prisutna u nas i u svijetu i u uskoj je korelaciji s napretkom tehnologije, te se može govoriti o svojevrsnoj interakciji umjetnosti koja koristi tehnologiju koju inovira znanost, te se tako u blisku relaciju dovode umjetnička i znanstvena slika svijeta. S umjetnošću novih medija otpočeli su prvo u nas umjetnici Novih tendencija u šezdesetim godinama (uz ranije pionirske primjere grupe Exat 51 u pedesetim godinama), a kako je riječ o internacionalnom jeziku umjetnosti, to su ti dezideologizirani oblici umjetnosti bitno utjecali i na klimu otvaranja naše umjetnosti u vrijeme socijalizma prema tehnološki naprednijim sredinama, dakle prema srodnoj umjetnosti «zapadnog» društva. Dakle, umjetnost novih medija sve do kraja 90-ih godina vršila je ulogu približavanja hrvatske umjetnosti najnaprednijim oblicima umjetničke prakse koja je bila situirana upravo u praksi novih medija.

Kolegij bi obrađivao pitanja dizajna kao primijenjene umjetničke aktivnosti, ali i nove umjetničke grane nastale na spoju estetske i uporabne funkcije. Obrađivali bi se primjeri industrijskog dizajna, odnos arhitekture i dizajna, dizajn kao estetska komunikacija u masovnoj serijskoj proizvodnji uporabnih i ukrasnih predmeta. Dizajn u suodnosu prema programiranoj računalnoj umjetnosti, pop-artu i optičkoj umjetnosti (op-art). Prorađivao bi se suodnos tradicionalnih vrsta (slikarstvo, kiparstvo, crtež, grafika) i novih medija i umjetničkih vrsta (fotografija, film, umjetnički video, oblici *umjetnosti ponašanja*, *performance*, *happening*, *konceptualizam*...). Ustanovljavale bi se međusobne interferencije, sličnosti i

razlike starih i novih umjetničkih vrsta s obzirom na tehnološka i medijska razlikovanja, te filozofsko-estetska prevrednovanja.

Na polju medija fotografije istraživao bi se suodnos fotografije i slikarstva na primjerima umjetnosti 19. stoljeća (npr. *salonsko slikarstvo* 19. st.). Prorađivao bi se odnos slikarstva i skulpture 20. st. u odnosu prema novim medijima: kroz *popular-art (pop-art)*, *hiperrealizam*. Obradila bi se i fotografije u politici: foto-montaža, retuš, reduktivne i aplikativne obrade fotografije u pokušajima političke instrumentalizacije novoga medija (fašizam, europski realsocijalizam, zemlje socijalističko-komunističkih režima Istoka, totalitarni režimi). Obradivali bi se i primjeri elektronske obrade slika-prizora kroz montažne postupke audio-vizualnih manipulacija. Tu su i primjeri internetizacije umjetnosti i web-casta. Pratila bi se specijalizirana časopisna produkcija u zemlji i u svijetu, televizijski, filmski i video programi, on-line tekstovi, knjige kroz koje se prezentiraju novi mediji.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Inovacije u hrvatskoj umjetnosti sedamdesetih godina, GSU, Zagreb, MSU, Beograd, 1982, str. 7-91.; Gisele Freund, Fotografija i društvo, GZH, Zagreb, 1981, str. 5-205.; Donald Drew Egbert, Social Radicalism and the Arts, Western Europe, a Cultural History from the French Revolution to 1968, Alfred A. Knopf, New York, 1970., o Novim tendencijama str. 362-378, 699-710.; M. Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950. (izabrana poglavlja), SANU, Beograd – Novi Sad, 1999, str. 19-387.

b) Dopunska:

Pedesete godine u Hrvatskoj, HDLU, Zagreb, 2004.; H. Turković i suradnici, Video umjetnost u Hrvatskoj: videografija 1971-1999, Filmski ljetopis 18, Hrvatski filmski savez, Zagreb, 1999.; J. Denegri, Umjetnost konstruktivnog pristupa: Exat 51 i Nove tendencije, Horetzky, Zagreb, 2000.; J. Denegri, Dizajn i kultura (zbornik), SIC, Beograd, 1980.; Holger van der Boom, Digitalna estetika, Informator, Zagreb, 1988.; R. Schields, Kulture interneta, Naklada Jesenski i Turk – HSD, Zagreb, 2001.; Fotografija u Hrvatskoj (1848-1951), Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, 1994.; A. Schug, Suvremena stremljenja, Otokar Keršovani, Rijeka,

1969.; A. Čelebonović, Ulepšani svet (slik. buržoaskog realizma od 1860. do 1914.), Jugoslavija, Beograd, 1974.; Enciklopedija moderne arhitekture, Građevinska knjiga, Beograd, 1970.; V. Horvat Pintarić, Od kiča do vječnosti, CDD, Zagreb, 1979.; R. Bastide, Umjetnost i društvo, Školska knjiga, Zagreb, 1981.; E. Lucie Smith, Umjetnost danas, Mladost, Zagreb, 1978.; E.H. Gombrich, Umjetnost i iluzija, Nolit, Beograd, 1984.; M. Byars, The Design Encyclopedia, J.Wiley & Sons, New York, 1994.; N. Pevsner, Izvori moderne arhitekture i dizajna, Jugoslavija, Beograd, 1972.; L. Mumford, Grad u historiji, Naprijed, Zagreb, 1988.; G. Battcock, New Artist Video. A Critical Anthology, New York, E.P. Dutton, 1978.; F. Popper, L'Art r l'age electronique, Hazan, Paris, 1993.; D. Bloch, L'art video 1960 – 1980/82, Flaviana, Locarno, 1982.

Internet izvori:

www.culturenet.hr

www.pavedarts.ca

www.neural.it/nnews/

<http://hosted.simonbiggs.easynet.co.uk/texts/nma.htm>

www.newmedia-art.org

www.interactivearts.org

<http://dialog.walkerart.org>

29. METODA OBRADJE POVIJESNO-UMJETNIČKE

GRAĐE

NOSITELJ KOLEGIJA: doc. dr. Danko Zelić

SEMESTAR: X.

STATUS KOLEGIJA: temeljni

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S15 + T15)

TERENSKA NASTAVA 15 sati

UVJET UPISA KOLEGIJA: Položeni ispiti iz kolegija Umjetnost renesanse II. i Umjetnost baroka II.

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA

Metoda obrade povijesno-umjetničke građe kao kolegij u nastavi povijesti umjetnosti bavi se historijom povijesti umjetnosti kao zasebne znanosti, te metodskim pristupom povijesnoj umjetnini i načinu izrade dokumentacije o njoj.

Povijest umjetnosti kao znanost razvija se još od 18. st., od vremena J. J. Winckelmann. Od tada stalno daje bitan doprinos razumijevanju kulturno-historijskih tokova. Odigrala je važnu ulogu u prezentiranju i muzeološkom promišljanju građe prikupljene u muzejima širom Evrope 18. i 19. st., te osobito stručno utemeljenoj modernoj likovnoj kritici. Velik je njezin doprinos nastanku i razvoju zasebne konzervatorske struke. Teoretičari konzervatorstva, pak, svojim su idejama doprinijeli daljnjem razvoju povijesno umjetničke misli, osobito C. Boito u Italiji, s idejom o različitim valerima umjetnine, što je posebno razradio A. Riegel u Austriji te dopunio mišlju o umjetničkome htijenju. Štoviše, M. Dvořák je poistovjetio povijest umjetnosti s egzaknim znanostima. Na te su se postavke nadovezali J. Burckhardt, A. Hauser, H. Wölfflin, L. Venturi i ostali. Kroz njihova djela i djela suvremenih nastavljača, biti će u ovome kolegiju praćen razvoj mišljenja o povijesti umjetnosti kao posebnoj povijesnoj znanosti.

Metodskim pristupom sama umjetnina se razmatra po svom likovnom sadržaju, po likovnoj vrsti, funkciji, materijalu, tehnici i sl. Način izrade dokumentacije o njoj, primjeren je razini studentskoga rada, (seminarski rad, diplomski rad, magistarski rad, doktorski rad), te seže od prikupljanja i iznošenja osnovnih informacija o umjetnini, elementarne kataloške obrade s podacima o vremenu, autoru, naručitelju, smještaju, fazama, konzervatorskim intervencijama i sl. Cjelovita dokumentacija o umjetnini podrazumjeva evidenciju svih poznatih povijesnih

izvora i dostupne literature, izradu novih ilustracija i vlastitih deskripcija, te osobnu kritičku interperetaciju i valorizaciju, naravno, primjerenu razini studentskoga rada.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obvezna:

L. Venturi, *Istorija umetničke kritike*, Beograd 1963.; M. Šamić, *Kako nastaje naučno djelo*, Sarajevo 1973.; I. Maroević, Prilog teoriji dokumentacije radova na spomenicima kulture (Principi i metode), *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, sv. 1., Zagreb 1975.; I. Maroević, *Baštinom u svijet*, Petrinja 2004.

dopunska:

A. Hauser, *Socijalna istorija umetnosti i književnosti I-II*, Beograd 1966.; H. Wölfflin, *Klasična umjetnost*, Zagreb 1969.; W. Benjamin, *Umjetničko djelo u doba svoje tehničke reproduktivnosti*, *Uz kritiku sile*, Biblioteka Razlog, br. 47., Zagreb 1971.; I. Maroević, *Uvod u muzeologiju*, Zavod za informatologiju Sveučilišta u Zagrebu 1993.; R. Arnheim, *Art end Visual Perception*, UCLA Press, Berkeley, Los Angeles 1997.; Časopis: *Informatica-museologica*, Zagreb.

30. POMOĆNE POVIJESNE ZNANOSTI

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Miroslav Granić, red. prof.

SEMESTAR: VII.

STATUS KOLEGIJA: Obavezni

UVJET UPISA KOLEGIJA: Nema

BROJ SATI TJEDNO 2 sata nastave + 1 sat seminara

TERENSKA NASTAVA

ECTS BODOVI: 5

SADRŽAJ KOLEGIJA

Paleografija (definicija, predmet i razvitak paleografije). Latinska paleografija: periodizacija i klasifikacija. Glagoljska i širilska paleografija. *Epigrafika*. (Uvod u epigrafiku i njezin razvoj). Diplomatika (uvod u značenje diplomatike: predmet, opseg, historijat). Nomenklatura opće diplomatike. Razvoj diplomatika u Hrvatskoj i u svijetu). Arhivistika (predmet, definicija, razvoj i zadaci arhivistike). Arhivistika u odnosu na pomoćne povijesne znanosti. Upotreba arhivskih dokumenata u znanstvene svrhe.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno kombinacijom predavanja i seminara.

OBVEZE STUDENATA: Seminarski radi, sudjelovanje u diskusijama, pismeni i usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju praktične nastave.

LITERATURA:

a) obvezna:

S. Antoljak, "Pomoćne istorijske nauke", Kraljevo, 1971.; J. Stipišić, "Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi", zagreb, 1985.

b) dopunska:

R. Bloch, "Latinska epigrafika", Beograd, 1971.; B. Fučić, Glagoljski natpisi, Zagreb, 1982., V. Mošin - S. Traljić, Vodeni znakovi XIII i XIV vijeka, I-III., Zagreb, 1957.; V. Novak, "Latinska paleografija", Beograd, 1987.; "Priručnik iz arhivistike", Zagreb, 1977., F. Šanjek "Osnove latinske paleografije hrvatskog srednjovjekovlja", Zagreb, 1996.; M. Tentor, "Latinsko i slavensko pismo", Zagreb, 1932.

31. METODOLOGIJA DRUŠTVENIH ZNANOSTI

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Mirko Jakić, redoviti profesor

SEMESTAR: VII.

STATUS KOLEGIJA: temeljni za studente znanstvenog smjera

UVJET UPISA KOLEGIJA: Nema

BROJ SATI TJEDNO

TERENSKA NASTAVA Nema

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA

Primjena simboličkoga modela logike sudova u metodologiji društvenih znanosti. Analiza teorijski zasnovanih argumenata uz pomoć teorijskih simboličkih sredstava modela logike sudove. Tablice istinitosti, stablo istinitosti i reductio ad absurdum formula koje su rezultata simbolizacije rečenica koje predstavljaju teorijske opise nekoga stanja stvari u procesu istraživanja u društvenim znanostima. Primjena simboličkoga modela logike predikata. Analiza teorijski zasnovanih argumenata uz pomoć teorijskih simboličkih sredstava modela logike predikata. Tablice istinitosti i stablo istinitosti formula koje su rezultat simbolizacije rečenica koje predstavljaju teorijske opise nekoga stanja stvari u procesu istraživanja u društvenim znanostima. Primjena induktivne logike i kvantifikacija kao pretpostavka statističkih postupaka u procesu istraživanja u društvenim znanostima. Problemiziranje odnosa filozofije društvenih znanosti s posebnim obzirom na teorijsko-spoznajni vid problema. Primjeri: Kantova "Kritika Čistoga uma" i Hegelova "Znanost logike".

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno kombinacijom predavanja i seminara.

OBVEZE STUDENATA: Seminarski radi, sudjelovanje u diskusijama, pismeni i usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju praktične nastave.

LITERATURA:

a) obvezna:

Jakić, Mirko, "Logika", Školska knjiga, Zagreb, 2000.; Popper, Karl: "Logika znanstvenog otkrića", Nolit, Beograd, 1973., (poglavlja 1 do 7).; Kuhn, Thomas, "Struktura Znanstvenih Revolucija", Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 1999.

b) dopunska

Kant, Immanuel, "Kritika čistoga uma", NZMH, Zagreb, 1984.; Hegel, "Nauka logike", GZ, Beograd, 1977.; Kelley, D. "The Art of Reasoning", Norton & Co., New York, 1990.; Popper, K. "Realism and the Aim of Science", NY, 1983.; Wright von, G.H. "Objašnjenje i razumijevanje", Sazvežđa, Beograd, 1975.; Husserl, E. "Logische Untersuchungen", Hague, 1984.; Agazzi, E. (ed) "Modern Logic – A Survey, Historical, Philosophical and Mathematical Aspects of Modern Logic and its Applications", Synthese, Kluwer, 1981.; Kitchener, R. F. "The Conduct of Inquiry", University press of America, Inc., Lanham, New York, Oxford, 1999.; Gower, B. "Scientific method: An Historical and Philosophical Introduction", Blackwell Publishers, London, 1997.; Vadum, A.C. – Rankin, N.O. "Psychological Research: Methods for Discovery and Validation", Irwin/McGraw-Hill, Boston, 1998.

IZBORNI KOLEGIJI:

1. POVIJEST FOTOGRAFIJE I. (XIX. STOLJEĆE)

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: 3

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDN O: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

I. Prapovijest fotografije: Camera obscura , tehnološki razvoj od renesanse do konca XVIII. stoljeća. Razvitak fotografske kemije u XVIII. st. i početkom XIX. st. Pokušaji otiskivanja grafičkih uzoraka pomoću svjetla.

II. Nastanak fotografije u vrijeme Srpanske monarhije (1830.-1848.): Istraživanje postupaka na metalnoj ploči. Dagerotipija: J. N. Niepce i L. J. M. Daguerre. III. Fotografija na papiru (kalotipija): H. Bayard, J. Herschel, W. H. Fox Talbot

IV. Fotografije dobivene kolodijским i želatinskim postupkom na staklenoj ploči

V. Fotografija kao medij u općoj upotrebi:

Fotografski portret u XIX. st.;

Disderi i fotografija u vrijeme Drugog Carstva

Genre fotografija

Pejzaž u fotografiji XIX. st.

Fotografija kao autonomni umjetnički medij: Hill, Cameron, Le Gray, Carjat, Nadar i dr.

Rana ratna reportaža: Krimski rat (R. Fenton), Američki građanski rat (Gardner i O'Sullivan),

Pariška komuna, Burski rat

Socijalna dokumentacija

Fotografija u službi istraživanja i topografije

Fotografija u službi arheoloških otkrića

Znanstvena fotografija

Fotografija pokreta (Muybridge i Marey)

Fotografija sa slikarskim pretenzijama

Posljedice fotografskog piktorijalizma na ukus publike u Drugom Carstvu i viktorskoj Britaniji

Fotografija kao sredstvo reproduciranja umjetničkog djela

Arhitektura u fotografiji XIX. st.

Fotografija u tisku

Novi amateri

Fotografski retuš

Uspon i pad fotografskog zanata (1870.-1914.)

Pregled fotografije XIX. stoljeća u Hrvatskoj

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Helmut Gernsheim: Fotografija, sažeta povijest, Jugoslavija, Beograd, 1973.; Gisele Freund: Fotografija i društvo, str. 7-103, GZH, Zagreb, 1982.; Želimir Košćević: Fotografska slika, Školska knjiga, Zagreb, 2000.; Susan Sontag, On Photography, Penguin book Ltd, London 1977.; Walter Benjamin: Umjetničko djelo u doba svoje tehničke reproduktivnosti, Život umjetnosti, Zagreb, br.6/1968.; Walter Benjamin, Mala povijest fotografije, u zbirci eseja Uz kritiku sile, Razlog, Zagreb 1971.; Nada Grčević: Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj, Društvo povjesničara umjetnosti, Zagreb, 1981.; Marija Tonković, Oris povijesti fotografije u Hrvatskoj u katalogu "Fotografija u Hrvatskoj 1848-1951" str. 47-173, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb 1994.; Graham Clarke, The Photograph, Oxford University Press, Oxford, 1997.; 1000 Photo Icons, Georg Eastman House, Taschen, Köln 2002.; Hans-Michael Koetzle, Photo Icons, The story behind the Pictures, Volume 1, Taschen, Köln, 2002.

Dopunska literatura:

Peter Pollack: The Picture History of Photography, Harry Abrams, New York 1969.; Amanda Hopkinson: 150 Years of Photo Journalism, Volume I., The Hulton Deutsch Collection, Könemann, Köln 1995.; Aaron Scharf, Pioneers of Photography, Harry Abrams, New York 1976.; Gail Buckland, Reality Recorded, Early Documentary Photography, New York Graphic Society, 1974.; Beaumont & Nancy Newhall, Masters of Photography, A & V Visual Library, New York, 1973.; Miles Orvel, American Photography, Oxford University Press, Oxford 2003.

Internet izvori:

<http://www.geh.org>

2. POVIJEST FOTOGRAFIJE II. (XX. STOLJEĆE)

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: 4

STATUS KOLEGIJA: Izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Njujorška grupa "Fotosecesija" (Stieglitz, Coburn, Steichen)

Fotografski eksperimenti u duhu avangardnih likovnih pokreta 20. stoljeća

Fotografija kao svjedok

Javni i privatni aspekt fotografije

Snimanje javnosti

Fotografska izvješća iz ratova, pobuna i revolucija 1900.-1925.

Socijalna dokumentacija i njeni odjeci u društvenom životu (Jacob Riis, Lewis Hine)

Život svakodnevnice (August Sander, Eugene Atget, Brassai)

Fotografija i svjetska ekonomska kriza 1929-1935. (Walker Evans, Dorothea Lange)

Novi amateri i društveni život 1900.- 1930. (Jacques-Henry Lartigue)

Fotografija i Bauhaus

"Nova objektivnost" (Pach, Lerski, etc.)

"Fokus 64" (Weston, Cunningham, Modotti, Adams etc.)

Fotografija i nadrealizam

Fotografija u tisku

Povijest tehnoloških postupaka u tiskanju fotografije i prijenosu fotografije na daljinu (belinografija, telefoto, elektronski i digitalni postupci)

Rađanje fotožurnalizma u Njemačkoj (Salomon, Felix H. Man)

Masmedijski magazini u SAD

Časopis "Life" i njegov utjecaj na fotografiju 40-tih do 60-tih godina (Alfred Eisenstaedt,

Andreas Feininger, Margaret Bourke-White, fotoesejist i kroničarka sredine stoljeća)

Suvremena reportaža

Fotografske senzacije i bulevarski tisak

Pojmovi "paparazzo" i tabloid

Agencija "Magnum" (Robert Capa, Henry Cartier-Bresson, Marc Riboud, "Chim" Seymour, Eugene Smith)

Fotografija "odlučujućeg trenutka"

Henry Cartier Bresson i "ljudska komedija"

Steichenova izložba "Porodica čovjeka" dometi, učinci i svrha

"Life-fotografija"- usporedba sa sličnim izrazima-neorealizam, poetski realizam

Fotografija kao instrument politike

Fotografija u službi ideologije – fašizam, nacizam, komunizam

Manipulacija fotografijom

Politički fotokolaži (John Heartfield, Aleksander Rodčenko)

Političari i fotografija (Alfred Eisenstaedt, Yousuf Carsh)

Fotografska dokumentacija Drugog svjetskog rata

Fotografski neorealizam u poslijeratnoj Europi

Oslobađanje od kolonijalizma u Africi i Aziji (Marc Riboud i dr.)

Rasna segregacija i borba za ravnopravnost (Gordon Parks, Bruce Davidson)

Fotografija i Vijetnamski rat (Donald Mc Cullin)

Katastrofe, nesreće, žrtve, smrt – istinsko svjedočenje i trendovi komercijalizacije nesreće i zla

Sportska fotografija – užitak natjecanja ili rat. Navijački ratovi

Svjetski događaji – paralela: fotografija-televizija

Fascinacija filmskim glamurom i mondenim svijetom (Alfred Eisenstaedt, Cecil Beaton)

Modna fotografija (Bailey, Avedon, Newton, Sief etc.)

Promidžbena fotografija i manipulacija u medijima

Filmska fotografija- fotografija i film

Suvremeni portret

Fotografija i ljudsko tijelo

Fotografija i erotika

Rock fotografija i pokreti mladih šezdesetih i sedamdestih godina

Znanstvena fotografija i njen utjecaj na oblike suvremene likovne umjetnosti

Fotografija iz zrakoplova i osvajanje svemira

Suvremena fotografija kao umjetničko djelo

Fotografija kao registracija umjetničkih zamisli: konceptualna umjetnost, performance, instalacije, land art, body art i sl.

Današnji fotoamateri

Nove fotografske tehnologije i digitalna manipulacija

Pregled fotografije 20. st. u Hrvatskoj

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Želimir Košćević: Fotografska slika, Školska knjiga, Zagreb, 2000.; Gisele Freund: Fotografija i društvo, str. 96-214., GZH, Zagreb, 1982.; Helmut Gernsheim: Fotografija, sažeta povijest, Jugoslavija, Beograd, 1973.; Graham Clarke, The Photograph, Oxford University Press, Oxford, 1997.; Stojan Dimitrijević, Pristup definiranju fizionomije suvremene fotografije, *Život umjetnosti*, Zagreb, br.6/1968.; Susan Sontag, On Photography, Penguin book Ltd, London 1977.; Walter Benjamin: Umjetničko djelo u doba svoje tehničke reproduktivnosti, *Život umjetnosti*, Zagreb, br.6/1968; Walter Benjamin, Mala povijest fotografije, u zbirci eseja Uz kritiku sile, Razlog, Zagreb 1971.; Jerko Denegri: Fotografija – predodžba ili jezik, *Spot* 7/1975. str. 7, Zagreb; Marija Tonković, Oris povijesti fotografije u Hrvatskoj u katalogu "Fotografija u Hrvatskoj 1848-1951" str. 47-173, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb 1994.; 1000 Photo Icons, Georg Eastman House, Taschen, Köln 2002.; Hans-Michael Koetzle, Photo Icons, The story behind the Pictures, Volume 2, Taschen, Köln, 2002.

Dopunska literatura:

Peter Pollack: The Picture History of Photography, Harry Abrams, New York 1969.; The Concerned Photographer, Grossman Publishers, New York 1972.; Amanda Hopkinson: 150 Years of Photo Journalism, Volume II, The Hulton Deutsch Collection, Könemann, Köln 1995.; Reinhold Misselbeck: Photographie des 20. Jahrhunderts, Museum Ludwig, Taschen, Köln 1996.; Bruce Bernard: Century, Phaidon, London, 1999.; Beaumont & Nancy Newhall, Masters of Photography, A & V Visual Library, New York, 1973.; Vicky Goldberg & Robert Silberman, American Photography: A Century of Images, Cronicle books, New York, 1999.; Miles Orvel, American Photography, Oxford University Press, Oxford 2003.

Godišta mjesečnog časopisa "Photo" 1967.- 2004., Fillipachi, Paris; Godišta mjesečnog časopisa "Photographies magazine", Paris; Godišta mjesečnog časopisa " Fotopratica Immagini", Milano; Godišta mjesečnog časopisa "Creative Camera", London; Godišnjaci časopisa "Creative Camera", London; Godišta časopisa "American Photographer", New York Godišta časopisa "Camera Austria", Graz, Austria

Internet izvori: <http://www.geh.org>

3. FOTOGRAFIJA I DRUŠTVENA STVARNOST - PRVI DIO: 1850. –1945.

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: 5

STATUS KOLEGIJA: Izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Fotografija kao svjedok

Javni i privatni aspekt fotografije

Snimanje javnosti

Rana dokumentarna fotografija

Fotografska izvješća iz ratova, pobuna i revolucija 1848.-1925.

Socijalna dokumentacija i njeni odjeci u društvenom životu (Jacob Riis, Lewis Hine)

Život svakodnevnice (August Sander, Eugene Atget, Brassai)

Fotografija i svjetska ekonomska kriza 1929-1935. (Walker Evans, Dorothea Lange)

Novi amateri i društveni život 1900.- 1930. (Jacques-Henry Lartigue)

Obiteljski album

Fotografija u tisku

Povijest tehnoloških postupaka u tiskanju fotografije i prijenosu fotografije na daljinu (belinografija, telefoto, elektronski i digitalni postupci)

Rađanje fotožurnalizma u Njemačkoj (Salomon, Felix H. Man)

"Nova objektivnost" i socijalni aspekti (Lerski)

Masmedijski magazini u SAD

Časopis "Life" i njegov utjecaj na fotografiju 40-tih do 60-tih godina

Alfred Eisenstaedt

Andreas Feininger

Margaret Bourke-White, fotoesejist i kroničarka sredine stoljeća

Časopis "National Geographic Magazine" i njegovi fotografski eseji

Suvremena reportaža

Fotografske senzacije i bulevarski tisak

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni i usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Stojan Dimitrijević, Pristup definiranju fizionomije suvremene fotografije, *Život umjetnosti*, Zagreb, br.6/1968.

Peter Pollack: *The Picture History of Photography*, Harry Abrams, New York 1969.

Walter Benjamin, Mala povijest fotografije, u zbirci eseja *Uz kritiku sile*, Razlog, Zagreb 1971.

Helmut Gernsheim: *Fotografija, sažeta povijest*, Jugoslavija, Beograd, 1973.

Gisele Freund: *Fotografija i društvo*, GZH, Zagreb, 1982.

Želimir Košćević: *Fotografska slika*, Školska knjiga, Zagreb, 2000.

Marija Tonković, Oris povijesti fotografije u Hrvatskoj u katalogu "Fotografija u Hrvatskoj 1848-1951" str. 47-173, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb 1994.

1000 Photo Icons, Georg Eastman House, Taschen, Köln 2002.

Dopunska literatura:

The Concerned Photographer, Grossman Publishers, New York 1972.

Oto Bihalji Merin: Mladen Grčević, *Fotosavez Jugoslavije*, Beograd 1973

Judith Mara Gutman: Lewis W. Hine, Grossman Publishers, New York 1974.

David Seymour "Chim", Grossman Publishers, New York 1974.

Roman Vishniac, Grossman Publishers, New York 1974.

Dan Weiner, Grossman Publishers, New York 1974.

Jerko Denegri: *Fotografija – predodžba ili jezik*, *Spot* 7/1975. str. 7, Zagreb

Radoslav Putar, Tošo Dabac fotograf, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1980.

Amanda Hopkinson: *150 Years of Photo Journalism*, Volume I i II, The Hulton Deutsch Collection, Könemann, Köln 1995.

Reinhold Misselbeck: *Photographie des 20. Jahrhunderts*, Museum Ludwig, Taschen, Köln 1996.

Bruce Bernard: *Century*, Phaidon, London, 1999

Internet izvori:

<http://www.geh.org>

4. FOTOGRAFIJA I DRUŠTVENA STVARNOST -

DRUGI DIO: 1945. – 2005.

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: 6

STATUS KOLEGIJA: Izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Pojmovi "paparazzo" i tabloid. Agencija "Magnum" (Robert Capa, Henry Cartier-Bresson, Marc Riboud, "Chim" Seymour, Eugene Smith). Fotografija "odlučujućeg trenutka". Henry Cartier Bresson i "ljudska komedija". Steichenova izložba "Porodica čovjeka" dometi, učinci i svrha. Life-fotografija-usporedba sa sličnim izrazima-neorealizam, poetski realizam. Fotografija kao instrument politike. fotografija u službi ideologije – fašizam, nacizam, komunizam. Manipulacija fotografijom. Fotografija i zakon. Politički fotokolaži (John Heartfield, Aleksander Rodčenko). Fotografija u građanskom ratu u Španjolskoj (Robert Capa, David Seymour). Fotografska dokumentacija Drugog svjetskog rata. Fotografski neorealizam u poslijeratnoj Europi. Oslobođanje od kolonijalizma u Africi i Aziji (Marc Riboud i dr.). Rasna segregacija i borba za ravnopravnost (Gordon Parks, Bruce Davidson). Fotografija i Vijetnamski rat (Donald Mc Cullin). Fascinacija filmskim glamurom i mondenim svijetom (Alfred Eisenstaedt, Cecil Beaton). Političari i fotografija (Alfred Eisenstaedt, Yousuf Carsh) . Rock fotografija i pokreti mladih šezdesetih i sedamdestih godina. Zrakoplovstvo i osvajanje svemira. Svjetski događaji – paralela: fotografija-televizija. Suvremeni građanski protesti (štrajkovi, demonstracije, borba ekologista i manjinskih skupina). Katastrofe, nesreće, žrtve, smrt – istinsko svjedočenje i trendovi komercijalizacije nesreće i zla. Sportska fotografija – užitak natjecanja ili rat. Navijački ratovi. Današnji fotoamateri. Pregled fotografije 20. st. u Hrvatskoj. Tošo Dabac. Mladen Grčević i njegova "porodica čovjeka". Časopis "Polet" i omladinska i rock fotografija 70-tih i 80-tih (Zelmanović, Kalenić i drugi)

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Stojan Dimitrijević, Pristup definiranju fizionomije suvremene fotografije, *Život umjetnosti*, Zagreb, br.6/1968.

Peter Pollack: *The Picture History of Photography*, Harry Abrams, New York 1969.

Walter Benjamin, Mala povijest fotografije, u zbirci eseja *Uz kritiku sile*, Razlog, Zagreb 1971.

Helmut Gernsheim: *Fotografija, sažeta povijest*, Jugoslavija, Beograd, 1973.

Gisele Freund: *Fotografija i društvo*, GZH, Zagreb, 1982.

Želimir Košćević: *Fotografska slika*, Školska knjiga, Zagreb, 2000.

Marija Tonković, Oris povijesti fotografije u Hrvatskoj u katalogu "Fotografija u Hrvatskoj 1848-1951" str. 47-173, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb 1994.

1000 Photo Icons, Georg Eastman House, Taschen, Köln 2002.

Dopunska literatura:

The Concerned Photographer, Grossman Publishers, New York 1972.

Oto Bihalji Merin: Mladen Grčević, *Fotosavez Jugoslavije*, Beograd 1973

Judith Mara Gutman: Lewis W. Hine, Grossman Publishers, New York 1974.

David Seymour "Chim", Grossman Publishers, New York 1974.

Roman Vishniac, Grossman Publishers, New York 1974.

Dan Weiner, Grossman Publishers, New York 1974.

Jerko Denegri: *Fotografija – predodžba ili jezik*, *Spot* 7/1975. str. 7, Zagreb

Radoslav Putar, Tošo Dabac fotograf, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1980.

Amanda Hopkinson: *150 Years of Photo Journalism, Volume II*, The Hulton Deutsch Collection, Könemann, Köln 1995.

Reinhold Misselbeck: *Photographie des 20. Jahrhunderts*, Museum Ludwig, Taschen, Köln 1996.

Bruce Bernard: *Century*, Phaidon, London, 1999.

Internet izvori:

<http://www.geh.org>

5. UMJETNOST U VRIJEME GRAĐANSKIH

REVOLUCIJA 1750 - 1871.

PRVI DIO: OD INDUSTRIJSKE REVOLUCIJE DO

BONAPARTIZMA

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: 7

STATUS KOLEGIJA: Izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predrevolucionarne prilike (1750. – 1789.) Sedmogodišnji rat i njegove posljedice (1756. – 1783.) Industrijska revolucija. Vrijeme prije američke nezavisnosti. Razdoblje poslije sticanja američke nezavisnosti. Francuska revolucija (1789. – 1799.) "Description de l' Egypte". Vrijeme Napoleona I (1800. – 1815.) Ikonografija Napoleona. Engleska umjetnost u Napoleonsko doba. Francuska i Španjolska. Napoleonovo osvajanje Pruske i uspon njemačkog romantičkog nacionalizma. Politički temelji ranih njemačkih romantičara i njihovi pokrovitelji. Pokrovitelji Novog pokreta. Philip Otto Runge. Caspar David Friedrich. Napoleon u Italiji. Canovino prijeklo, religiozni pogledi i kulturno oblikovanje. Canovina *Italianità*". Canova i Francuzi od Starog režima do Restauracije. Canova, Napoleon i obitelj Bonaparte. Canova i Englezi. Canova i repatrijacija papinskih zbirki iz Pariza 1815.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

A.Hauser, Socijalna historija umetnosti sv. II, Kultura, Beograd 1970.; Albert Boime, Art in an Age of Revolution, 1750 – 1800, University of Chicago Press, Chicago 1990.; Albert

Boime, Art in an Age of Bonapartism, 1800 – 1815, University of Chicago Press, Chicago 1993.; Christopher M. S. Johns, Antonio Canova and the Politics of Patronage in Revolutionary and Napoleonic Europe, University of California Press, Berkeley and Los Angeles 1998.; Matthew Craske, Art in Europe 1700-1830, Oxford University Press, Oxford 1997.; Barry Bergdoll, European Architecture 1750-1890, Oxford University Press, Oxford, 2000. N.

Dopunska literatura:

Rosenblum and Janson, Art of Nineteenth Century, Painting and Sculpture, Thames & Hudson, London 2001. (slikovni materijal); Stephan F. Eiseremann, Thomas Crow etc. Nineteenth Century Art, A Critical History, Thames & Hudson, London 2002.; Joshua C. Taylor, Nineteenth-Century Theories of Art, University of California Press, Berkeley, 1989.; Thomas Crow, Painters and Public Life in 18th Century in Paris, Yale University Press, New Heaven 1987.

Internet izvori:

<http://www.artrenewal.org>

<http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com>

<http://www.groveart.com>

6. UMJETNOST U VRIJEME GRAĐANSKIH

REVOLUCIJA 1750. – 1871.

DRUGI DIO: OD RESTAURACIJE DO PARIŠKE

KOMUNE

NOSITELJ KOLEGIJA: Antun Travirka, prof., viši predavač

SEMESTAR: 8

STATUS KOLEGIJA: Izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Bečki kongres. Oblikovanje kontrarevolucije. Ushit Restauracije – Nazarenci. Teror u vrijeme Restauracije. Charles X. posljednje uporište francuskog apsolutizma. Kontrarevolucija Srpanjske monarhije. Napukline u *"Juste Milieu"*. Kontrarevolucionarno porijeklo fotografije. Kontrarevolucionarno porijeklo modernog pejzažnog slikarstva. Engleska u tranziciji od romantizma k realizmu. Goustave Courbet i Revolucija 1848. (Re)konstrukcija talijanskog nacionalizma. Strategije prezentacije. Macchiaiolizam protiv akademizma. Macchia i Risorgimento. Prva talijanska nacionalna izložba 1861. Zaštitnici i prihvaćanje Macchiaiolija. Religiozne i socijalne teme. Rekvijem za Caffé Michelangelo. Francusko – pruski rat. Kraj Drugog Carstva. Parišla komuna 1871. Impresionisti i politika

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

A.Hauser, Socijalna historija umetnosti sv. II, Kultura, Beograd 1970.

Albert Boime, Art in an Age of Counterrevolution (1815 – 1848), University of Chicago Press, Chicago 2004.

T. J- Clarck, Image of the People: Goustave Courbet and the 1848 Revolution, University of California Press, Berkeley and Los Angeles 1999.

Albert Boime, The Art of the Macchiaioli and the Risogimento: Representing Culture and Nationalism in Nineteenth – Century Italy, University of Chicago Press, Chicago 1993.

Albert Boime, Art and the French Commune, Princeton University Press, Princeton 1997.

Richard R. Brettell, Modern Art 1851-1929, Oxford University Press, Oxford, 1999. Barry Bergdoll, European Architecture 1750-1890, Oxford University Press, Oxford, 2000.

Dopunska literatura:

Rosenblum and Janson, Art of Nineteenth Century, Painting and Sculpture, Thames & Hudson, London 2001. (slikovni materijal)

Stephan F. Eismann, Thomas Crow etc. Nineteenth Century Art, A Critical History, Thames & Hudson, London 2002.

Joshua C. Taylor, Nineteenth-Century Theories of Art, University of California Press, Berkeley, 1989.

Internet izvori:

<http://www.artrenewal.org>

<http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com>

<http://www.groveart.com>

7. EUROPSKE KATEDRALE I.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: 1

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

TERENSKA NASTAVA ukupno 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA Katedrala: pojam i uloga, prostor i vrijeme, oblici; Katedrale u Francuskoj: Paris, Bourges, Troyes, Chartres, Amiens, Reims, Strasbourg, Arles, Albi, Laon...; Katedrale u Engleskoj: Canterbury, Durham, Ely, Lincoln, Wells, Winchester, York...; Katedrale u Njemačkoj: Speyer, Worms, Mainz, Bamberg, Naumburg, Freiburg, Köln, Ulm ...; Katedrale u srednjoj Europi: Prag, Beč, Budim, Bratislava, Gurk, Pečuh ...

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obvezna:

A. Erlande-Brandenburg, *Katedrala*, Zagreb, 1997. (str. 1-316.); *Katedrala - Mjera i svjetlost*, Zagreb, 2003. (str. 245-336.)

dopunska:

G. Duby, *Le Temps des cathédrales*, Paris, 1976.; A. Erlande-Brandenburg, *The Cathedral Builders of the Middle Ages*, London, 1995.; J. Bony / P. Meyer, *Cathédrales Gothiques en France*, Paris, 1954.; A. Clifton-Taylor, *The Cathedrals of England*, London, 1995.; M. Aubert, *La Cathédrale de Chartres*, Paris, 1952.; M. Miller, *Chartres Cathedral*, Hampshire, 1996.; A. Erlande-Brandenburg / J. Perrier / F. Girard / C di Matteo, *Notre-Dame in Paris*, Paris, 1990.; J. Wilton-Smith, *Canterbury Cathedral*, Andover Hants, 1989.; I. Hlobil, *The Cathedral of St Vitus*, London, 1997.; A. Saliger, *The Cathedral of St. Stephen in Vienna*,

Florence, 1992.; J. Fábián, *Matthias Church Budapest*, Budapest, 1999.; *Enciclopedia dell'Arte Medievale*, Roma, 1990-2000.

8. EUROPSKE KATEDRALE II.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: 2

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema uvjeta

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Katedrale u Španjolskoj i Portugalu: Santiago de Compostela, Gerona, Burgos, Evora ...;

Katedrale u ostalim zemljama: Tournai, Antwerpen, Lund, Trondheim ...; Katedrale u Italiji:

Aquileia, Trst, Ancona, Modena, Parma, Firenca, Siena, Pisa, Lucca, Orvieto, Milano, Monreale ...; Hrvatske katedrale: Dubrovnik, Hvar, Korčula, Krk, Nin, Osor, Poreč, Rab, Rijeka, Split, Šibenik, Trogir, Zadar, Zagreb, Kotor ...

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obvezna:

A. Erlande-Brandenburg, *Katedrala*, Zagreb, 1997. (str. 1-316.); *Katedrala - Mjera i svjetlost*, Zagreb, 2003. (str. 9-100.)

dopunska:

G. Duby, *Le Temps des cathédrales*, Paris, 1976.; X. Barral i Altet, *The Romanesque Towns, Cathedrals and Monasteries*, Köln, 1998. (str. 155-192.); G. di Cigno, *Florence - the Cathedral, the Baptistery and the Campanile*, Firenze, 2001.; C. Battaglini, *Ancona - Basilica Cattedrale di San Ciriaco*, Ancona, 1997.; F. Bellato, *The Cathedral of San Martino in Lucca*, Lucca, 1998.; Lj. Karaman, *Dalmatinske katedrale*, Radovi Instituta JAZU u Zadru, 10, Zadar, 1963.; A. Belan, *Sveti Tripun i njegova katedrala*, Kotor, 2002.; A. Deanović - Ž. Čorak, *Zagrebačka katedrala*, Zagreb, 1988.; I. Petricioli, *Katedrala Sv. Stošije Zadar*, Zadar 1985.; R. Ivančević, *Šibenska katedrala*, Šibenik, 1998.; K. Prijatelj - N. Gattin, *Splitska*

katedrala, Split, 1991.; C. Fisković, *Korčulanska katedrala*, Zagreb, 1939.; *Enciclopedia dell'Arte Medievale*, Roma, 1990-2000.

9. SLIKARSTVO JADRANSKOG KRUGA U XIV. STOLJEĆU

NOSITELJ KOLEGIJA: Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: 3

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema uvjeta

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Kasnoromanička i ranogotička djela (Mozaici u atriju crkve San Marco u Veneciji, Freske u crkvi San Zan Degolà u Veneciji, Maestro di Faenza, Maestro di Camerino, Maestro di Borgo, Maestro di Forlì, Raspelo iz crkve Sv. Andrije u Trogiru, Freske u zadarskoj katedrali, "Bogorodica benediktinki", "Ugljanski triptih", "Trsatska bogorodica", Triptih Sv. Klare); Giotto u Riminiju i Padovi (Tempio Malatestiano, Cappella Scrovegni); Rano 14. st. u Markama (Maestro del Capitolo di Pomposa, Giovanni da Rimini, Maestro del Coro di Sant'Agostino, Giuliano da Rimini, Pietro da Rimini, Maestro di Polittico di Faenza, Francesco da Rimini, Maestro di Verucchio, Giovanni Baronzio, Maestro di San Pietro in Silvis, Maestro di Vescovado); Paolo Veneziano; Paolovi učenici i sljedbenici (Mozaici u krstionici crkve San Marco u Veneciji, Lorenzo Veneziano, Catarino, Donato, Jacobello di Bonomo, Guglielmo Veneziano, Jacobello Alberegno, Giovanni da Bologna, Stefano di Sant'Agnese, Nicolò di Pietro); Menegelo Ivanov da Canali; 14. st. u Dalmaciji (Mletački majstori, Anonimi, Nikola Ciprijanov de Blondis, Blaž Lukin Banić); Zrelo 14. st. u Markama (Allegretto Nuzi, Carlo da Camerino); 14. st. u Padovi (Guariento di Arpo, Stefano da Ferrara, Altichiero da Zevio, Giusto de' Menabuoi); Minijature 14. stoljeća (Neri da Rimini, Antifonari i gradualni u samostanu Sv. Frane u Zadru).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara

LITERATURA:

a) obvezna: *** (a cura di M. Lucco), *La pittura nel Veneto. Il Trecento*, Milano, 1992. (T 1, str. 1-177., T 2, str. 303-408.); P. Zampetti, *Pittura nelle Marche, Vol. I (Dalle origini al primo Rinascimento)*, Firenze, 1988. (str. 1-209.); K. Prijatelj, *Dalmatinsko slikarstvo 15. i 16. stoljeća*, Zagreb, 1983. (str. 7-10); E. Hilje, *Gotičko slikarstvo u Zadru*, Zagreb, 1999. (str. 1-91.)

b) dopunska: *** (a cura di M. Polverari), *Carlo da Camerino*, Ancona, 1989.; *** (a cura di F. Flores d'Arcais e G. Gentili) *Il Trecento adriatico: Paolo Veneziano e la pittura tra Oriente e Occidente*, Rimini, 2002.; *** (a cura di D. Benati), *Il Trecento Riminese: Maestri e botteghe tra Romagna e Marche*, Milano, 1995.; *** *Stoljeće gotike na Jadranu - slikarstvo u ozračju Paola Veneziana (katalog izložbe)*, Zagreb, 2004.; A. Badurina, *Iluminirani rukopisi u samostanu Sv. Frane u Zadru (zbornik "Samostan Sv. Frane u Zadru")*, Zadar, 1980.; M. Domijan - I. Petricioli - P. Vežić, *Sjaj zadarskih riznica (katalog izložbe)*, Zagreb, 1990.; G. Gamulin, *Bogorodica s djetetom u staroj umjetnosti Hrvatske*, Zagreb, 1971.; G. Gamulin, *Slikana raspela u Hrvatskoj*, Zagreb, 1983.; M. Muraro, *Paolo da Venezia*, Milano, 1969.; R. Pallucchini, *La pittura veneziana del Trecento*, Venezia - Roma, 1964.; R. Pallucchini, *Paolo Veneziano e il suo tempo*, Milano, 1966.; L. Testi, *Storia della pittura veneziana (Parte prima - Le origini)*, Bergamo, 1909.; V. Zlamalik, *Paolo Veneziano i njegov krug (katalog izložbe)*, Zagreb, 1967.; Časopisi: *Arte Veneta*, *Bolletiono d'arte*, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, *Peristil*, *Hortus Artium Medievalium*; Enciklopedije, Zbornici, Monografije.

10. SLIKARSTVO JADRANSKOG KRUGA U XV. STOLJEĆU

NOSITELJ KOLEGIJA: Dr. Emi Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: 4

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema uvjeta

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Rano 15. st. u Venetu (Stefano da Verona, Jacobello del Fiore, Zanino di Pietro, Michaele Giambon, Gentile da Fabriano); Blaž Jurjev, Nikola Vladanov; Ivan Petrov iz Milana i Dujam Vučković; Squarcioneova škola u Padovi (Matteo del Pozzo, Marco Zoppo, Cosme Tura); Andrea Mantegna; Carlo Crivelli, Vittore Crivelli, Petar Jordanić; Juraj Čulinović; Jacopo Bellini, Giovanni Bellini, Gentile Bellini; 15. st. u Veneciji (Antonio i Bartolomeo Vivarini, Alvise Vivarini, Vittore Carpaccio); 15. stoljeće u Markama (Lorenzo i Jacopo Salimbeni, Antonio di Pesaro, Nicola d'Ancona, Lorenzo d'Alessandro, Giovanni Boccati, Girolamo di Giovanni, Giovanni Angelo di Antonio); 15. stoljeće u Dubrovniku (Ivan Ugrinović, Matko Junčić, Lovro Dobričević, Vicko Lovrin, Mihajlo Hamzić, Nikola Božidarević); Zidno slikarstvo u Istri (Albert, Vincent iz Kastva, Ivan iz Kastva, Šareni majstor); Minijature 15. stoljeća.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara

LITERATURA:

a) obvezna: *** (a cura di M. Lucco), *La pittura nel Veneto. Il Quattrocento*, Milano, 1990. (T 1, str. 1-177., T 2, str. 303-408.); P. Zampetti, *Pittura nelle Marche, Vol. 1 (Dalle origini al primo Rinascimento)*, Firenze, 1988. (str. 211-426.); K. Prijatelj, *Dalmatinsko slikarstvo 15. i 16. stoljeća*, Zagreb, 1983. (str. 1-38); E. Hilje, *Gotičko slikarstvo u Zadru*, Zagreb, 1999. (str. 92-203.); B. Fučić, *Istarske freske*, Zagreb, 1963. (str. 7-78.)

b) dopunska: A. Bovero, *L'opera completa di Crivelli*, Milano, 1975.; L. Coletti, *Pittura veneta del Quattrocento*, Novara, 1953.; A. de Nicolò Salmazo, *Mantegna*, Milano, 2004.; M. Domijan - I. Petricioli - P. Vežić, *Sjaj zadarskih riznica (katalog izložbe)*, Zagreb, 1990.; C. Fisković, *Dalmatinske freske*, Zagreb, 1965.; B. Fučić, *Majstor Albert iz Konstanz*, Zagreb - Brseč, 2000.; A. Gentili, *Giovanni Bellini*, Firenze, 1998.; A. de Marchi, *Gentile da Fabriano*, Firenze, 1998.; I. Matejčić, *Freske crkve sv. Barbare u Vižinadi*, Poreč, 2002.; R. Molajoli, *L'opera completa di Cosmè Tura*, Milano, 1974.; P. Prijatelj - I. Fisković - D. Domančić - Z. Demori-Stančić - V. Gligo, *Blaž Jurjev Trogiranin (katalog izložbe)*, Zagreb, 1986.; K. Prijatelj, *Dubrovačko slikarstvo XV-XVI stoljeća*, Zagreb, 1968.; K. Prijatelj, *Juraj Čulinović*, Zagreb, 1961.; K. Prijatelj, *Slikar Blaž Jurjev*, Zagreb, 1965.; L. Testi, *Storia della pittura veneziana (Parte seconda - Il divenire)*, Bergamo, 1915.; L. Ventura, *Pisanello*, Firenze, 1996.; P. Zampetti, *Crivelli*, Firenze, 1995.; Časopisi: *Arte Veneta*, *Bolletion d'arte*, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, *Peristil*, *Hortus Artium Medievalium*; Enciklopedije, Zbornici, Monografije.

11. UMJETNIČKA BAŠTINA ZADRA OD KASNE

ANTIKE DO ROMANIKE

NOSITELJ KOLEGIJA: Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: 5

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema uvjeta

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Spomenici ranokršćanskog doba (Katedrala, Krstionica katedrale, Sv. Toma, Sv. Šime, Sv. Marija Velika, Arhitektura u regiji, Skulptura, Mozaici ...); Predromanika - arhitektura (Sv. Donat, Sv. Petar Stari, Stomorica, Sv. Lovro, Sv. Vid, Sv. Nediljica, Arhitektura u regiji...); Predromanika - skulptura (Ciborij prokonzula Grgura, Ciborij iz Sv. Tome, Skulpture iz Sv. Nediljice, Skulpture iz Sv. Lovre ...); Romanika - arhitektura (Katedrala, Sv. Krševan, Sv. Marija, Stambene zgrade, Fortifikacije, Arhitektura u regiji ...); Romanika - skulptura (Skulptorski ukras katedrale, Skulptorski ukras Sv. Krševana, Kamene ikone, Kapiteli ...); Romanika - slikarstvo (Freske u katedrali, Freske u Sv. Krševanu, Freske u zvoniku i kapitularnoj dvorani Sv. Marije, Freske u Sv. Petru Starom, Slikana raspela u Sv. Frane i Sv. Mihovila, Slike Bogorodice s Djetetom iz katedrale i Sv. Šime, "Bogorodica benediktinki", minijature ...); Romanika - primjenjena umjetnost (Relikvijari ...).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara

LITERATURA:

a) obvezna: M. Domijan - I. Petricioli - P. Vežić, *Sjaj zadarskih riznica (katalog izložbe)*, Zagreb, 1990. (str. 15-20., 295-321); I. Fisković, *Zidno slikarstvo Radovanova doba u Dalmaciji - Ikonološka razmatranja o zadarskim spomenicima*, Zbornik "Majstor Radovan i njegovo doba", Trogir, 1994. (str. 201-216.); N. Klaić / I. Petricioli, *Zadar u srednjem vijeku*, Zadar, 1976. (str. 115-146., 247-288.); A. Uglešić, *Ranokršćanska arhitektura na području današnje zadarske nadbiskupije*, Zadar, 2002. (str. 1-122.).

b) dopunska: C. Cecchelli, *Zara - catalogo di cose d'arte e di antichità*, Roma, 1932.; M. Domijan, *Riznica Župne crkve u Ninu*, Zadar, 1983.; C. Fisković / N. Jakšić / J. Belamarić / I. Fisković / D. Baričević / R. Tomić / T. Maroević, *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, Zagreb, 1997, str. 173.; I. Fisković, *Romaničko slikarstvo u Hrvatskoj*, Zagreb, 1987.; G. Gamulin, *Bogorodica s Djetetom u staroj umjetnosti Hrvatske*, Zagreb, 1971.; G. Gamulin, *Slikana raspela u Hrvatskoj*, Zagreb, 1983.; M. Grgić, *Zlato i srebro Zadra i Nina*, Zagreb, 1972.; I. Petricioli, *Stalna izložba crkvene umjetnosti Zadar*, Zadar, 1980.; I. Petricioli, *Tragom srednjovjekovnih umjetnika*, Zagreb, 1983.; I. Petricioli, *Katedrala Sv. Stošije Zadar*, Zadar, 1985.; I. Petricioli, *Tisuću godina umjetnosti u Zadru*, Zagreb, 1988.; I. Petricioli, *Zadar i okolica*, Zagreb, 1997.; G. Sabalich, *Guida archeologica di Zara*, Zara, 1897.; M. Suić, *Zadar u starom vijeku*, Zadar, 1981.; A. Travirka, *Zadar, povijest, kultura, umjetnička baština*, Zadar, 1998.; P. Vežić, *Sveti Donat - Rotonda Sv. Trojstva u Zadru*, Split, 2002.; Časopisi: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, *Peristil*, *Diadora*, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*.

12. UMJETNIČKA BAŠTINA ZADRA OD GOTIKE DO RENESANSE

NOSITELJ KOLEGIJA: Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor

SEMESTAR: 6

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema uvjeta

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Gotika - arhitektura (Sv. Frane, Sv. Dominik, Sv. Mihovil, Sakristija katedrale, Stambene zgrade, Fortifikacije, Arhitektura u regiji ...); Gotika - skulptura (Petar Matejev, Pavao iz Sulmone, Petar Pozdančić, Ivan Jakovljević de Borgosansepulcro, Matej Moronzon, Petar de Riboldis ...); Gotika - slikarstvo (Menegelo Ivanov de Canali, Ivan Petrov iz Milana, Dujam Vučković, Blaž Jurjev, Petar Jordanić, Djela anonimnih majstora, Djela talijanskih majstora, Minijature ...); Gotika - primjenjena umjetnost (Relikvijari, Procesioni križevi, Kaleži, Tkanine, Francesco da Milano ...); Renesansa - arhitektura (Kopnena vrata, Loža, Gradska straža, Stambene zgrade, Fortifikacije ...); Renesansa - skulptura (Andrija Aleši, Petar Berčić, Nikola Firentinac, Marko Andrijić, Djela anonimnih majstora ...); Renesansa - slikarstvo (Carpaccio, Bastiani, Luzzo, Minijature ...); Renesansa - primjenjena umjetnost.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara

LITERATURA:

a) obvezna: M. Domijan - I. Petricioli - P. Vežić, *Sjaj zadarskih riznica (katalog izložbe)*, Zagreb, 1990. (str. 20-27., 321-339.); N. Klaić - I. Petricioli, *Zadar u srednjem vijeku*, Zadar, 1976. (str. 499-550.); T. Raukar - I. Petricioli - F. Švelec Franjo / Š. Peričić Šime, *Zadar pod mletačkom upravom*, Zadar, 1987. (str. 125-174., 275-301.); I. Petricioli, *Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike*, Zagreb, 1972. (str. 1-134.); E. Hilje, *Gotičko slikarstvo u Zadru*, Zagreb, 1999. (str. 1-213.).

b) dopunska: A. Badurina, *Illuminirani rukopisi u samostanu Sv. Frane u Zadru*, Zbornik "Samostan Sv. Frane u Zadru", Zadar, 1980.; C. Cecchelli, *Zara - catalogo di cose d'arte e di antichità*, Roma, 1932.; M. Domijan, *Riznica Župne crkve u Ninu*, Zadar, 1983.; C. Fisković, *Zadarski sredovječni majstori*, Split, 1959.; C. Fisković / N. Jakšić / J. Belamarić / I. Fisković / D. Baričević / R. Tomić / T. Maroević, *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, Zagreb, 1997, str. 173.; G. Gamulin, *Bogorodica s Djetetom u staroj umjetnosti Hrvatske*, Zagreb, 1971.; G. Gamulin, *Slikana raspela u Hrvatskoj*, Zagreb, 1983.; E. Hilje, *Spomenici srednjovjekovnoga graditeljstva na Pagu*, Zadar, 1999.; M. Grgić, *Zlato i srebro Zadra i Nina*, Zagreb, 1972.; I. Petricioli, *Stalna izložba crkvene umjetnosti Zadar*, Zadar, 1980.; I. Petricioli, *Tragom srednjovjekovnih umjetnika*, Zagreb, 1983.; I. Petricioli, *Škrinja Sv. Šimuna u Zadru*, Zagreb, 1983.; I. Petricioli, *Srednjovjekovnim graditeljima u spomen*, Split, 1996.; I. Petricioli, *Tisuću godina umjetnosti u Zadru*, Zagreb, 1988.; I. Petricioli, *Zadar i okolica*, Zagreb, 1997.; G. Sabalich, *Guida archeologica di Zara*, Zara, 1897.; A. Travirka, *Zadar, povijest, kultura, umjetnička baština*, Zadar, 1998.; Časopisi: Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Peristil, Diadora, Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Radovi Instituta JAZU u Zadru.

13. JURAJ DALMATINAC I NJEGOV KRUG

NOSITELJ KOLEGIJA: Dr. Emil Hilje

SEMESTAR: 7

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema uvjeta

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Skulptura u Dalmaciji prije dolaska Jurja Dalmatinca (Nikola Dente, Paulus de Sulmona, Petar Radmilov Pozdančić, Bonino da Milano, djela ostalih majstora); Dokumenti o životu i radu Jurja Dalmatinca; Šibenska katedrala (radovi prije Jurjeva dolaska, Jurjeva promjena arhitektonskog koncepta, građevinski radovi, skulptorski ukras, krstionica, sakristija, dovršavanje gradnje nakon Jurjeve smrti); Graditelji i klesari šibenskog kruga (Lorenzo Pincino, Antonio Busato, Andrija Budčić, Radmil Ratković, Ivan Hreljić ...; Jurjeva Djelatnost u Splitu (kapela Blaženog Arnira, kapela Sv. Staša, Papalićeva palača); Jurjeva djelatnost u Zadru (podij u franjevačkoj crkvi, nadgrobna ploča nadbiskupa Veniera); Jurjeva djelatnost u Pagu (zborna crkva, biskupska palača, kapela Mišulić u crkvi benediktinki, fortifikacije); Jurjeva djelatnost u Ankoni (palača Benincasa, Loggia dei Mercanti, San Francesco alle Scale, San Agostino); Jurjeva djelatnost u Dubrovniku (fortifikacije, kip Sv. Vlaha); Jurjeva djelatnost u Veneciji prije dolaska u Šibenik (radionica G. i B. Bona, Porta della carta,; Ivan Pribislavljić (San Francesco alle Scale u Ankoni, stube Sv. Ivana u Šibeniku, portal kneževe palače u Pagu); Petar Berčić (problem identifikacije, portal Zborne crkve u Pagu, pročelje crkve Sv. Marije Velike u Zadru); Andrija Aleši (Loggia dei Mercanti, krstionica i kapela Blaženog Ivana u trogirskoj katedrali, reljefi s likom Sv. Jeronima, ostala djela); Nikola Firentinac (dolazak u Šibenik, kapela Blaženog Ivana u trogirskoj katedrali, ostali radovi, dovršenje šibenske katedrale); Marko Andrijić (radovi u Dubrovniku, katedrala u Korčuli, zborna crkva u Pagu, palača Nassis u Zadru)

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara

LITERATURA:

- a) obvezna: C. Fisković - N. Gattin, *Juraj Dalmatinac*, Zagreb, 1963. (str. 1-35.); *Juraj Matejev Dalmatinac*, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, 3-6, Zagreb, 1979-82. (str. 1-277)
- b) dopunska: C. Bima, *Giorgio da Sebenico, la sua cattedrale e l'attività in Dalmazia e in Italia*, Roma, 1954.; C. Fisković - K. Prijatelj, *Albanski umjetnik Andrija Aleši u Splitu i Rabu*, Split, 1948.; I. Fisković, *Dalmatinski prostori i stari majstori*, Split, 1990.; H. Folnesics, *Studien zur Entwicklungsgeschichte der Architektur und Plastik des XV. Jahrhunderts in Dalmatien*, Jahrbuch des Kunsthistorischen Institutes der k. k. Zentral-Kommission für Denkmalpflege, Bd. VIII, Wien, 1914.; A. G. Fosco, *La cattedrale di Sebenico ed il suo architetto Giorgio Orsini detto Dalmatico, seconda edizione accresciuta ed illustrata*, Sebenico, 1893.; D. Frey, *Der Dom von Sebenico und sein Baumeister Giorgio Orsini*, Jahrbuch des Kunsthistorischen Institutes der k. k. Zentral-Kommission für Denkmalpflege, Bd. VII, Heft I-IV, Wien, 1913.; R. Ivančević, *Šibenska katedrala*, Šibenik, 1998.; D. Kečkemet, *Juraj Dalmatinac i gotička arhitektura u Splitu*, Split, 1988.; M. Montani, *Juraj Dalmatinac i njegov krug*, Zagreb, 1967.; I. Petricioli, *Tragom srednjovjekovnih umjetnika*, Zagreb, 1983.; M. Prelog, *Studije o hrvatskoj umjetnosti*, Zagreb, 1999.; K. Stošić, *Katedrala u Šibeniku*, Šibenik, 1923.; K. Stošić, *Galerija uglednih Šibenčana*, Šibenik, 1936.; Časopisi: Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Peristil, Radovi Instituta za povijest umjetnosti.

14. HRVATSKA SREDNJOVJEKOVNA SKULPTURA

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

STATUS KOLEGIJA: izborni

SEMESTAR: 1

UVJETI UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2.

SADRŽAJ KOLEGIJA

- Periodizacija srednjovjekovne hrvatske skulpture od 8. do sredine 15. stoljeća.
- Predromanička skulptura na Jadranu – klesarske radionice.
- Pojava figuralne skulpture u 11. stoljeću – klesarske radionice.
- Romanička skulptura u najvažnijim biskupskim središtima. Ikonografski programi, kiparske teme i važniji ciklusi. Majstor Radovan. Andrija Buvina. Arhitektonska plastika.
- Gotička skulptura. Novi ikonografski obrasci i nove teme. Gotička Raspela, grupe Bogorodice s Djetetom. Kamena i drvena skulptura. Nadgrobna plastika, arhitektonska plastika.
- Kasnogotička skulptura 15. stoljeća Bonino iz Milana. Petar Martinov.
- Juraj Dalmatinac na razmeđu prema renesansi.
- Romanička i gotička skulptura u plemenitom metalu. Franjo iz Milana.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA

Obvezna:

Tisuću godina hrvatske skulpture (urednik Igor Fisković), Zagreb 1997.; Ivo Petricioli, *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji*, Zagreb 1960.; V. Delonga – N. Jakšić – M. Jurković, *Arhitektura, skulptura i eigrafika karolinškog doba u Hrvatskoj*, (poglavlje Klesarstvo u službi evangelizacije) Split, 2001. 32-153.; C. Fisković, *Radovan*, Zagreb 1989. 11-26.; I. Petricioli, *Škrinja sv. Šimuna u Zadru*, Zagreb 1983. 7- 32.

Dopunska:

V. Ekl, *Gotičko kiparstvo u Istri*, 1982; C. Fisković, *Radovan*, Zagreb 1965; C. Fisković, *Juraj Dalmatinac*, 1963; I. Fisković, *Reljef kralja Petra Krešimira IV*, Split 2002; LJ: Karaman, *Andrija Buvina*, Zagreb 1960; I. Petricioli, *Umjetnička odrada drveta u Zadru u doba gotike*, Zadar 1972; I. Petricioli, *Tragom srednjovjekovnih umjetnika*, Zagreb 1983; C. Fisković, Drvena skulptura gotičkog stila u Trogiru, *Vjesnik Hrvatskog arheološkog društva*, 51, Split 1939; C. Fisković, Trogirski majstor Mavar, *Analiz Historijskog instituta HAZU u Dubrovniku*, Dubrovnik 1970; C. Fisković, Skulpture mletačkog kipara N. Dente u Trogiru i Splitu, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 14, Split 1961; C. Fisković, Kipovi Pieta u Dalmaciji, *Peristil* 29, 1986; I. Fisković, Prijedlog za kipara J. Petrovića, *Peristil* 8-9, 1966; N. Jakšić, Romanička klesarska radionica iz Knina, *Peristil* 24, Zagreb 1981. 27-33; N. Jakšić, Majstor koljanskog pluteja, *Izdanja HAD-a* 8, Split 1984; N. Jakšić, Klesarska radionica iz vremena kneza Branimira, *Starohrvatska prosvjeta* III/22, Split 1995., 141-150; N. Jakšić, On the Origin of the Baptismal Font with the Name of Prince Višeslav, *Hortus artium medievalium* 8, Zagreb-Motovun 2002, 421-245; M. Jurković, Prilog određivanju južnodalmatinske grupe predromaničke skulpture, *Starohrvatska prosvjeta* III/15, Split 1985; M. Jurković, Le "Maître des chapiteaux de Bale", *Hortus artium medievalium* 8, Zagreb-Motovun 2002, 349-360; M. Prelog, Dalmatinski opus Bonina da Milano, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 13, 1961.

15. KAROLINŠKA UMJETNOST I NJEZINI ODRAZI U HRVATSKOJ

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

SEMESTAR: 2

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJETI UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Dvorska umjetnost u karolinškoj Europi, dvorska i sakralna arhitektura, knjižno slikarstvo, bjelokost.

Umjetnost Rima u karolinško doba, monumentalno slikarstvo

Umjetnost langobardske Italije, arhitektura, slikarstvo

Predromanička skulptura u Rimu, na tlu Italije i u prekoalpskim prostorima

Predromanička arhitektura na tlu Hrvatske

Hrvatska predromanička skulptura, klesarske radionice. Epigrafija.

Primjenjena umjetnost u karolinško doba, osobito zlatarstvo

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA

Osnovna

P. Skubiszewski, *L' Art du haut moyen age*, Torino 1998, 5 - 388.; J. Snyder, *Medieval Art*, New York, 1989, 173- 252.; J. Hubert –J. Porcher - W. F. Volbach, *L' Europa delle invasioni barbariche*, Milano 1967.; J. Beckwith, *Early Medieval Art*, London 1969. 9 - 80.; *Tisuću godina hrvatske skulpture* (urednik I. Fisković), poglavlje, *Predromanika*, Zagreb 1997.

V. Delonga – N. Jakšić – M. Jurković, *Arhitektura, skulptura i epigrafika karolinškog doba u Hrvatskoj*, (poglavlje *Klesarstvo u službi evangelizacije*) Split, 2001. 32-153.

Dopunska:

Kunst und Kultur der Karolingerzeit (uredili Ch. Stiegemann i M. Wemhoff), Paderborn 1999; *Il futuro dei Langobardi*, (uredili C. Berteli i G. P. Brogiolo), Milano 2000; N. Jakšić, Majstor koljanskog pluteja, *Izdanja HAD-a* 8, Split 1984; N. Jakšić, Klesarska radionica iz vremena kneza Branimira, *Starohrvatska prosvjeta* III/22, Split 1995., 141-150; N. Jakšić, On the Origin of the Baptismal Font with the Name of Prince Višeslav, *Hortus artium medevalium* 8, Zagreb-Motovun 2002, 421-245; M. Jurković, Prilog određivanju južnodalmatinske grupe predromaničke skulpture, *Starohrvatska prosvjeta* III/15, Split 1985; M. Jurković, Le "Maître des chapiteaux de Bale", *Hortus artium medevalium* 8, Zagreb-Motovun 2002, 349-360.

16. UMJETNOST JADRANA U KASNOJ ANTICI

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

SEMESTAR: 2

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJETI UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Kolegij započinje krizom u rimskom društvu na prijelazu iz drugog u treće stoljeća te postepenim širenjem kršćanstva u carstvu.

- Prva svjedočanstva o kršćanstvu na Jadranu, primjer Aquileie i Salone.
- Umjetnost u doba tetrarhije (Dioklecijanova palača)
- Najstarije kršćanske kultne građevine u Aquileji i Saloni.
- Priznavanje kršćanstva i njegovo postupno širenje tijekom 4. stoljeća.
- Jadranska biskupska središta u 5. i 6. stoljeću
- Kultne građevine najadranskom otočju i u priobalju. Tipologija, topografija.
- Monumentalno slikarstvo i podni mozaici
- Kult relikvija i liturgijska oprema sakralnog interijera.
- Skulptura i primjenjena umjetnost (staklo, keramika, metal, bjelokost...)
- «Kraj» kršćanske antike na Jadranu i pad Salone.

Način izvođenja nastave i usvajanja znanja: predavanja, seminari, terenski rad

Obveze studenata: seminarski rad

Praćenje nastave i praćenje i ocjenjivanje studenata: usmeni ispit

LITERATURA

Osnovna

N. Cambi, *Antika*, Zagreb 2002. (poglavlje Kasnoantička i ranokršćanska civilizacija) 205 – 311.

E. Dyggve, *Povijest salonitanskog kršćanstva*, Split 1996. 1- 164.

P. Chevalier, *SALONA II, Ecclesiae Dalmatiae*, Split 1996.

I. Matejčić - P. Chevalier, Nouvelle interprétation du complexe épiscopal "Pré-Eufrasien" de Poreč, *Antiquite tardive* 6, 1998.

I. Matejčić, The episcopal palace at Poreč, *Hortus Artium Medievalium* 1, Zagreb 1995, 84 – 89.

S. Tavano, *Aquileia – quida*, Trst 1978.

Đ. Basler, *Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo 1972.

Dopunska:

J. Zeiller, *Les origines chrétiennes dans la province romaine de Dalmatie*, Paris, 1906;

Salona Christiana (urednik E. Marin), Spit, 1994; *Antička Salona* (urednik N. Cambi), Split

1991 (od str. 321- 507); N. Cambi, Le figure du Christ sur les monuments paléochrétiens de

Dalmatie, *Disputationes Salonitanae*, Split 1970, 51 – 68; J. Belamarić, The date of fundation

and original function of Diocletian's Palace at Split, *Hortus Artium Medievalium*, 9, Zagreb,

2003, 173- 186; - N. Jakšić, Constantine Porphyrogenitus as the Source for Destruction of

Salona, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, sv. 77, Split, 1984., 315-326; N. Jakšić, Patron Saints of the Medieval Gates in Diocletian's Palace, *Hortus Artium Medievalium* 9, Zagreb 2003, 187 – 194;

17. UMJETNOST JADRANA U XI. STOLJEĆU

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

SEMESTAR: 2

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJETI UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

U jadranskom bazenu s početkom novog tisućljeća nastupa novi politički poredak. Pomorski pohod dužda Petra Orseola prema dalmatinskoj i hrvatskoj obali oko godine tisućite oslikava porast mletačkih ambicija na Jadranu i nesmetanu trgovinu na Istoku. I hrvatski kraljevi pretendiraju na vlast u dalmatinskim gradovima. Istovremeno se zameće reformni pokret u crkvi koji kulminira sukobom papstva i carstva u drugoj polovici 11. stoljeća.

-Umjetnost u papinskoj Ravenni, u carskoj Aquilei u hrvatskoj Dalmaciji i u Veneciji.

Reformni pokret u crkvi i djelovanje benediktinskih samostana na navedenom prostoru.

Karakteristični arhitektonski oblici

-Oprema sakralnog interijera

Veliki projekti: opatija u Pomposi, Sv. Marko u Veneciji, Poponeova bazilika u Aquileji, sv. Petra i Mojsije u Solinu

-Pojava figuralne skulpture u 11. stoljeću (Ravenna, Pomposa, Venecija, Aquileija, Zadar, Solin, Split, Knin)

Slikarstvo pod bizantskim utjecajem u Veneciji te zapadnoeuropsko slikarstvo u Istri.

Važniji primjerci umjetničkog obrta (zadarski relikvijari, relikvijar sv. Vlaha u Dubrovniku)

Način izvođenja nastave i usvajanja znanja: predavanja, seminari, terenski rad

Obveze studenata: seminarski rad

Praćenje nastave i praćenje i ocjenjivanje studenata: usmeni ispit

LITERATURA

Osnovna

I. Petricioli, *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji*, Zagreb 1960.

I. Fisković, *Reljef kralja Petra Krešimira IV*, Split 2002.

O. Demus, *The Church of San Marco in Venice*, Washington 1960.

D.B. Brusin – G. Lorenzoni, *L'arte del patriarcato di Aquileia*, Padova, 1968. (poglavlja I i II)

A. Tagliaferri, *Le Docesi di Aquileia e Grado, Corpus della scultura Altomedievale X*, Spoleto 1981.

N. Jakšić, Tipologija kapitela 11. stoljeća u Dalmaciji, *Starohrvatska prosvjeta* III/13, Split, 1983, 203 – 214.

M. Jurković, Crkvena reforma i ranoromanička arhitektura na istočnom Jadranu, *Starohrvatska prosvjeta* III/20, Split, 1990, 191-212.

Dopunska:

Tisuću godina hrvatske skulpture (urednik Igor Fisković, poglavlje o romanici), Zagreb 1997.

N. Jakšić, Romanička klesarska radionica iz Knina, *Peristil* 24, Zagreb 1981. 27-33;

18. GRAD I POVIJEST - ANTIČKI GRAD I.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izv. prof.

SEMESTAR: 1

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predmet Grad i povijest - *Antički grad* (I. – II.) tumači nastanak i razvoj grada tokom staroga vijeka na Mediteranu. Uključuje urbanizam sumerske i egipatske civilizacije te osobito antičke Grčke i Rima, sve do razdoblja kasne antike. Sastoji se od dva tematska bloka: korjeni grada i povijesni grad. Paleogeneza je sagledana kroz bitne sadržaje u samome nastajanju budućih urbanih sredina (nekropola, hram, utvrda, kuća, gradina, naselje, trg), a povijesni grad kroz već razvijene urbane aglomeracije antike na Sredozemlju, (kretski i mikenski grad, grčke kolonije, klasični grčki urbanizam, hipodamski sustav, helenistički grad, rimski grad). Zadnje poglavlje tvori razmatranje fenomena kršćanskoga grada u kasnoj antici. Dakako, urbanizam podjednako tvori tijelo grada, materijalni oblici njegovih urbanih struktura i pojedinih građevina, kao i duh grada, pravne i moralne norme njegovih građana i njihovih institucija. Stoga razmatranje antičkoga urbanizma pretpostavlja također i primjereno tretiranje socijalnih struktura grada koje skupa s arhitektonskim formama tvore simbiozu sadržanu u samoj imenici – grad. O tome na svoj način svjedoči fenomen njegove prisutnosti u mitologiji starih naroda te evropskoj filozofiji od antičkih vremena do danas, što je također u primjerenoj mjeri odnosu predmet razmatranja u nastavi ovoga kolegija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obavezna

B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća I*, Zagreb., 3-261.; W. Müller – G. Vogel, *Atlas arhitekture I*, Zagreb 1999., 5-172.; L. Mumford, *Grad u historiji*, Zagreb 1988., 5-245.

dopunska

Aristotel, *Politika*, Beograd 1960., F. E. Brown, *Roman Architecture*, New York 1976., J. Chadwick, *Mikenski svet*, Beograd 1980., B. Cunliffe, *Rimsko carstvo – narodi i civilizacija*, Beograd 1980., N. Dobrović, *Urbanizam kroz vekove II*, Beograd 1951., B. Gavela, *Istorija umetnosti antičke Grčke*, Beograd 1969., H. Kähler, *Rimsko carstvo*, Novi Sad 1970., K. Lange i M. Hirmer, *Egipat*, Beograd 1973.,
A. Siliotti, *Egipat – hramovi, bogovi i ljudi*, Zagreb 1999.

19. GRAD I POVIJEST - ANTIČKI GRAD II.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izv. prof.

SEMESTAR: 2

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predmet Grad i povijest - *Antički grad* (I. – II.) tumači nastanak i razvoj grada tokom staroga vijeka na Mediteranu. Uključuje urbanizam sumerske i egipatske civilizacije te osobito antičke Grčke i Rima, sve do razdoblja kasne antike. Sastoji se od dva tematska bloka: korjeni grada i povijesni grad. Poleogeneza je sagledana kroz bitne sadržaje u samome nastajanju budućih urbanih sredina (nekropola, hram, utvrda, kuća, gradina, naselje, trg), a povijesni grad kroz već razvijene urbane aglomeracije antike na Sredozemlju, (kretski i mikenski grad, grčke kolonije, klasični grčki urbanizam, hipodamski sustav, helenistički grad, rimski grad). Zadnje poglavlje tvori razmatranje fenomena kršćanskoga grada u kasnoj antici. Dakako, urbanizam podjednako tvori tijelo grada, materijalni oblici njegovih urbanih struktura i pojedinih građevina, kao i duh grada, pravne i moralne norme njegovih građana i njihovih institucija. Stoga razmatranje antičkoga urbanizmu pretpostavlja također i primjereno tretiranje socijalnih struktura grada koje skupa s arhitektonskim formama tvore simbiozu sadržanu u samoj imenici – grad. O tome na svoj način svjedoči fenomen njegove prisutnosti u mitologiji starih naroda te evropskoj filozofiji od antičkih vremena do danas, što je također u primjerenom odnosu predmet razmatranja u nastavi ovoga kolegija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obavezna

F. Chamoux, *Grčka civilizacija*, Beograd 1967., 23-45., 61-101., 191-347.,

P. Grimal, *Rimska civilizacija*, Beograd 1968., 30-45., 89-155., 207-211., 134-139., 258-364.,

b) dopunska

Aristotel, *Politika*, Beograd 1960., F. E. Brown, *Roman Architecture*, New York 1976., J. Chadwick, *Mikenski svet*, Beograd 1980., H. Kreissig, *Povijest helenizma*, Zagreb 1987., A. W. Lawrence, *Greek Architecture*, The Pelican History of Art 1987., B. N. Nestorović, *Arhitektura starog veka*, Beograd 1962., Platon, *Država - državnik*, Zagreb 1942., H. Redžić, *Istorija arhitekture – stari vijek*, Sarajevo 1969., T. B. L. Webster, *Helenizam*, Novi Sad 1970., M. Vitruvius Pollio, *Deset knjiga o arhitekturi*, Zagreb 1999., M. Wheeler, *Roman Art and Architecture*, Thames and Hudson 1989., V. Zamarovsky, *Grčko čudo*, Zagreb 1978.

20. GRAD I POVIJEST - ANTIČKI GRAD NA TLU DALMACIJE I ISTRE I.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izv. prof.

SEMESTAR: 3

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predmet Grad i povijest *Antički grad na tlu Istre i Dalmacije I* tumači nastanak i razvoj grada u starome vijeku na priobalnome području Hrvatske. U poleogenezi razmatraju se primjeri predhistorijskih gradinskih naselja na ilirskoj strani Jadrana i njihova utjecaja na izbor lokacije kasnijih antičkih gradova i nekih urbanističkih rješenja u njima. Struktura prvotnih naselja sagledana je kroz bitne sadržaje (nekropola, kuća, gradinske utvrde), a povijesni grad kroz već razvijene urbane aglomeracije. Zaseban fenomen tvori grčka kolonizacija Jadrana. Za rimsku, pak, polazište tvore antički povijesni izvori i opsežno graditeljsko nasljeđe. Zadnje poglavlje tvori razmatranje fenomena kršćanskoga grada u kasnoj antici. Dakako, urbanizam podjednako tvori tijelo grada, materijalni oblici njihovih urbanih struktura i pojedinih građevina, kao i duh grada, pravne i moralne norme njegovih građana i njihovih institucija. Stoga razmatranje antičkoga urbanizma na tlu Istre i Dalmacije pretpostavlja također i primjereno tretiranje socijalnih struktura grada koje skupa s arhitektonskim formama tvore simbiozu sadržanu u samoj imenici – grad. O tome na svoj način svjedoči fenomen njegove prisutnosti u mitologiji starih naroda te evropskoj filozofiji od antičkih vremena do danas, što je također u primjerenome odnosu predmet razmatranja u nastavi ovoga kolegija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

a) obavezna

B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća*, Zagreb 1998., 17-21., M. Suić, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb 2003., 7-??

b) dopunska

Grupa autora, *Antička Salona*, Split 1991., Grupa autora, *Praistorija jugoslavenskih zemalja*, sv. 5., Sarajevo 1987., S. Gabrovec – K. Mihovilić, Istarska grupa., Š. Batović, Liburnska grupa., R. Drechler-Bizić, Japodska grupa., B. Čović, Srednjodalmatinska grupa., B. Čović, Srednjobosanska grupa., Grupa autora, *Salona christiana*, Split 1994., E. Marin, *Civitas splendida Salona*, ... E. Dyggve, *Povijest salonitanskig kršćanstva*, Split 1966.,

21. GRAD I POVIJEST - ANTIČKI GRAD NA TLU DALMACIJE I ISTRE II.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izv. prof.

SEMESTAR: 4

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predmet Grad i povijest *Antički grad na tlu Istre i Dalmacije II.* tumači nastanak i razvoj grada u starome vijeku na priobalnome području Hrvatske. U poleogenezi razmatraju se primjeri predhistorijskih gradinskih naselja na ilirskoj strani Jadrana i njihova utjecaja na izbor lokacije kasnijih antičkih gradova i nekih urbanističkih rješenja u njima. Struktura prvotnih naselja sagledana je kroz bitne sadržaje (nekropola, kuća, gradinske utvrde), a povijesni grad kroz već razvijene urbane aglomeracije. Zaseban fenomen tvori grčka kolonizacija Jadrana. Za rimsku, pak, polazište tvore antički povijesni izvori i opsežno graditeljsko nasljeđe. Zadnje poglavlje tvori razmatranje fenomena kršćanskoga grada u kasnoj antici. Dakako, urbanizam podjednako tvori tijelo grada, materijalni oblici njihovih urbanih struktura i pojedinih građevina, kao i duh grada, pravne i moralne norme njegovih građana i njihovih institucija. Stoga razmatranje antičkoga urbanizma na tlu Istre i Dalmacije pretpostavlja također i primjereno tretiranje socijalnih struktura grada koje skupa s arhitektonskim formama tvore simbiozu sadržanu u samoj imenici – grad. O tome na svoj način svjedoči fenomen njegove prisutnosti u mitologiji starih naroda te evropskoj filozofiji od antičkih vremena do danas, što je također u primjerenome odnosu predmet razmatranja u nastavi ovoga kolegija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

a) obavezna

B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća*, Zagreb 1998., 198 - 203, M. Suić, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb 2003., ?? - 457

b) dopunska

B. Gabričević, Antička Issa, *Urbs*, Split 1955., Isti, Pristupna razmatranja o urbanizmu grčkih naseobina na istočnoj obali Jadrana, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, sv. 68., Split 1974., B. Kirigin, Faros – prilozi topografiji antičkoga grada, *Diadora*, sv. 13., Zadar 1991., Z. Marić, Arheološka istraživanja na Gradini na Ošanićima kod Stoca, *Glasnik Zemaljskog muzeja*, sv. 27-28., Sarajevo 1973., B. Marijan, Sjeveroistočna vrata u megalitskom zidu u Ošanićima kod Stoca, *Diadora*, sv. 18.19., Zadar 1997., R. Matijašić, *Gospodarstvo antičke Istre*, Pula 1998., K. Mihovilić – R. Matijašić, *Nesactium*, Pula 1998., M. Prelog, *Poreč – grad i spomenici*, Beograd 1957., M. Suić, *Zadar u starom vijeku*, (Prošlost Zadra I), Zadar 1981., Isti, *Odabrani radovi iz stare povijesti Hrvatske*, Zadar 1996.

22. GRAD I POVIJEST - SREDNJOVJEKOVNI GRAD I.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izv. prof.

SEMESTAR: 5

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predmet Grad i povijest - *Srednjovjekovni grad I.* tumači nastanak i razvoj grada u Evropi tokom srednjega vijeka. Uključuje urbanizam od pojave kršćanskoga grada u kasnoj antici do njegovih oblika u doba renesanse i baroka. Sastoji se od razmatranja aglomeracija s kontinuitetom tkiva iz antike i onih samoniklih u srednjemu vijeku. Pritom su podjednako zanimljive strukture tzv. spontanog urbanizma nepravilnih prostornih formacija kao i one projektirane sa zadanim shemama uličnoga tkiva. Paleogeneza je sagledana kroz bitne sadržaje u samome nastajanju budućih urbanih sredina (episkopalni kompleks, gradska vijećnica, loža, cehovska palača, trg, gradski kaštel, gradske zidine, redovnički samostani, škole, bolnice). Dakako, grad podjednako tvori njegovo tijelo, prostorna struktura s fizičkim oblicima cjeline i pojedinih građevina u njoj, kao i duh grada, njegova socijalna struktura s pravnim i moralnim normama njegovih građana. Dakle, razmatra se fenomen ukupnoga medievalnog urbaniteta izrasloga na planu transformiranih antičkih aglomeracija i novo nastalih cjelina; i to po elementima urbanoga tijela (ulice, trgovi, zidine, javne i privatne zgrade), ali i duha grada, njegovih institucija: gradskih vijeća, vjerskih i trgovačkih udruga, prosvjetnih i zdravstvenih ustanova i sl. Ta simbioza sadržana je u samoj imenici: grad, a biti će proučavana u slijedu razdoblja i civilizacija srednjega vijeka u evropskome kulturnom krugu. O tome na svoj način svjedoči fenomen njegove prisutnosti u mitologiji starih naroda te evropskoj filozofiji od antičkih vremena do danas, što je također u primjerenome odnosu predmet razmatranja u nastavi ovoga kolegija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

a) obavezna

L. Brehier, Vizantijska civilizacija, Beograd 1967., 39-43., 83-149., 221-251., A. Erlande-Brandenburg, Katedrala, Zagreb 1997., 11-316., J. le Goff, Srednjovjekovna civilizacija zapadne Evrope, Beograd 1974., 101-165., 337-346., B. Milić, Razvoj grada kroz stoljeća II, Zagreb 1995., 3-261.

b) dopunska

G. C. Argan, Arhitektura i kultura, Split 1989., F. Braudel, Struktura svakidašnjice, Igra razmjene i Vrijeme svijeta, (Materijalna civilizacija, ekonomija i kapitalizam od XV. do XVIII. stoljeća, sv. 1., 2. i 3.), Zagreb 1992., J. Burckhardt, Kultura renesanse u Italiji, Zagreb 1953., S. Gidion, Prostor, vreme, arhitektura, Beograd 1969., J. Heers, La citta nel medioevo, Milano 1999., V. Hugo, Zvonar crkve Notre-Dame, Zagreb 1995., R. Lopez, Rođenje Evrope, Zagreb 1978.

23. GRAD I POVIJEST - SREDNJOVJEKOVNI GRAD

II.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izv. prof.

SEMESTAR: 6

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predmet Grad i povijest - *Srednjovjekovni grad* II. tumači nastanak i razvoj grada u Evropi tokom srednjega vijeka. Uključuje urbanizam od pojave kršćanskoga grada u kasnoj antici do njegovih oblika u doba renesanse i baroka. Sastoji se od razmatranja aglomeracija s kontinuitetom tkiva iz antike i onih samoniklih u srednjemu vijeku. Pritom su podjednako zanimljive strukture tzv. spontanog urbanizma nepravilnih prostornih formacija kao i one projektirane sa zadanim shemama uličnoga tkiva. Poleogeneza je sagledana kroz bitne sadržaje u samome nastajanju budućih urbanih sredina (episkopalni kompleks, gradska vijećnica, loža, cehovska palača, trg, gradski kaštel, gradske zidine, redovnički samostani, škole, bolnice). Dakako, grad podjednako tvori njegovo tijelo, prostorna struktura s fizičkim oblicima cjeline i pojedinih građevina u njoj, kao i duh grada, njegova socijalna struktura s pravnim i moralnim normama njegovih građana. Dakle, razmatra se fenomen ukupnoga medievalnog urbaniteta izrasloga na planu transformiranih antičkih aglomeracija i novo nastalih cjelina; i to po elementima urbanoga tijela (ulice, trgovi, zidine, javne i privatne zgrade), ali i duha grada, njegovih institucija: gradskih vijeća, vjerskih i trgovačkih udruga, prosvjetnih i zdravstvenih ustanova i sl. Ta simbioza sadržana je u samoj imenici: grad, a biti će proučavana u slijedu razdoblja i civilizacija srednjega vijeka u evropskome kulturnom krugu. O tome na svoj način svjedoči fenomen njegove prisutnosti u mitologiji starih naroda te evropskoj filozofiji od antičkih vremena do danas, što je također u primjerenome odnosu predmet razmatranja u nastavi ovoga kolegija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

a) obavezna

B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća III*, Zagreb 2002., 3-399., W. Müller – G. Vogel, *Atlas arhitekture II*, Zagreb 2000., 297-496., L. Mumford, *Grad u historiji*, Zagreb 1988., 245-407.

b) dopunska

N. Machiavelli, *Vladar*, Zagreb 1998., Ch. Norberg-Schulz, *Egzistencija, prostor i arhitektura*, Beograd 1975., M. Prelog, *Grad kao umjetničko djelo, Studije ...*, Zagreb 1999., S. Runciman, *Vizantijska civilizacija*, Beograd 1964., B. Zevi, *Znati gledati arhitekturu*, Zagreb 2000., C. Sitte, *Umetničko oblikovanje gradova*, Beograd 1967., *Enciclopedia dell'Arte medievale I-XI*, Roma 1991-2000.

24. GRAD I POVIJEST - SREDNJOVJEKOVNI GRAD

NA TLU DALMACIJE I ISTRE I.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izv. prof.

SEMESTAR: 7

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predmet Grad i povijest - *Srednjovjekovni grad na tlu Istre i Dalmacije I. i II.* tumači nastanak i razvoj srednjovjekovnoga grada na priobalnome području Hrvatske. U poleogenezi razmatra se grad u kasnoj antici na ilirskoj strani Jadrana i primjeri kršćanskih sklopova u njemu te fenomen kontinuiteta antičkoga grada kao i nastajanja novih aglomeracija. Struktura grada sagledana je kroz bitne sadržaje (ulice, trgove, zidine, javne i privatne zgrade), te kroz povijesne izvore koji govore o njima. Zasebnu građu u tome tvore statuti srednjovjekovnih gradskih komuna. Posebno poglavlje čine sela na posjedima plemićkih porodica iz grada, aglomeracije nastale po modelu planiranih i utvrđenih naselja. Dakako urbanizam podjednako tvoti tijelo grada, materijalni oblici njihovih urbanih struktura i pojedinih građevina, kao i duh grada, pravne i moralne norme njegovih građana i njihovih, u ovome slučaju, komunalnih i crkvenih institucija, (institucije kneza, vijeća, udruga i bratovština, osobito gradskoga biskupa i njegove dijeceze te samostana i crkvenih bratovština u relaciji s gradom i njegovom komunom). Stoga razmatranje srednjovjekovnoga urbanizma na tlu Istre i Dalmacije pretpostavlja također i primjereno tretiranje socijalnih struktura grada koje skupa s arhitektonskim formama tvore simbiozu sadržanu u samoj imenici – grad. O tome na svoj način svjedoči fenomen njegove prisutnosti u mitologiji starih naroda te evropskoj filozofiji od antičkih vremena do danas, što je također u primjerenome odnopsu predmet razmatranja u nastavi ovoga kolegija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

a) obavezna

B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća II.*, Zagreb 1995., 60-126., 142-144., B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća III.*, Zagreb 2002., 20-22., 91-92, T. Marasović, *Srednjovjekovni urbanizam hrvatskih gradova na Jadranu, Hrvatska i Europa*, sv. 2., Zagreb 2000., 527- 551.

b) dopunska

I. BABIĆ, *Prostor između Trogira i Splita*, Trogir 1984.; ISTI, *L'urbanisme dalmate*, Split 1997., A. Badurina, *Uloga franjevačkih samostana u urbanizaciji dubrovačkog područja*, Zagreb 1990., J. BELAMARIĆ, *Split – od carske palače do grada*, Split 1997., S. BERNIK, *Organizam slovenskih obmorskih mest – Koper, Izola, Piran*, Ljubljana – Piran 1968., Đ. BOŠKOVIĆ, *Stari Bar*, Beograd 1962., Đ. BOŠKOVIĆ-P. MIJOVIĆ-M. KOVAČEVIĆ, *Ulcinj I*, Beograd 1981., T. BURIĆ, *Bribir – srednjovjekovno sjelo Šubića*, Split 1997., R. BUŽANČIĆ, *Renovatio urbis Koriolana Cipica u Trogiru, Ivan Duknović i njegovo doba*, Trogir 1996., M. DOMIJAN, *Rab - grad umjetnosti*, Zagreb 2002., N. DUBOKOVIĆ, *O građevinskom razvoju Hvara polovicom 15. st., Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, sv. ?, Split 1960., F. DUJMOVIĆ, *Postanak i razvoj Šibenika od 1066. do 1409. godine, Šibenik – spomen zbornik o 900. obljetnici*, Šibenik 1976.; ISTI, *Urbanistički razvoj šibenske luke, Pomorski zbornik*, sv. 2., 1962., C. FISKOVIĆ, *Izgled splitskog Narodnog trga u prošlosti, Peristil*, sv. 1., Zagreb 1954.; ISTI, *Za urbanističku cjelinu Korčule, Mogućnosti*, 6/III., Split 1955.; ISTI, *Naše urbanističko nasljeđe na Jadranu, Zbornik društva inženjera i tehničara u Splitu*, 1958., I. FISKOVIĆ, *Ston u svojem povijesnom i prirodnom prostoru, Arhitektura*, br. 160-161., Zagreb 1977.; ISTI, *Grad Pag – petstogodišnje urbanističko djelo, Mogućnosti*, 1-3/XLI, Split 1994., T. GRCE, *Kastav – arhitektura, urbanizam, umjetnost – pregled kulturno-graditeljskog nasljeđa, Zbornik Kastavštine*, knj. 5., Kastav 1997., N. GRUIĆ, *Ladanjska arhitektura dubrovačkog područja*, Zagreb 1991., S. GRUBIŠIĆ, *Šibenik kroz stoljeća*, Šibenik 1974., E. HILJE, *Spomenici srednjovjekovnoga graditeljstva na Pagu*, Zadar 1999., B. KALOGJERA, *Trogir, Hvar, Korčula tri primjera našeg urbanističkog nasljeđa, Urbs*, sv. 1., Split 1957.; ISTI, *Korčula, portret jednog grada na istočnom Jadranu*, Korčula 1995., M. KOSTRENČIĆ, *Postanak dalmatinskih srednjovjekovnih gradova, Šišićev zbornik*, Zagreb 1929., O. MAGAŠ, *Prilog verifikaciji urbanog identiteta liburnijskih medievalnih aglomeracija, Pomorski zbornik*, knjiga 29., Rijeka 1991.; ISTA, *Urbana struktura grada Brseča, Liburnijske teme – Brseč i Brseščina*, knjiga 8., Opatija 1994., K. MARASOVIĆ, *Kaštel Vitturi u Kaštel Lukšiću, Kaštelanski zbornik*, sv. 4., Kaštela 1994.; ISTA, *Kaštel Gomilica, nova istraživanja i planovi uređenja, Kaštelanski zbornik*, sv. 5., Kaštela 1996.;

ISTA, Kaštel Novi i kula Cippico, *Kaštelanski zbornik*, sv, 5., Kaštela 1996., ISTA, Utvrde Kaštel Sućurca, *Kaštelanski zbornik*, Kaštela 1999., T. MARASOVIĆ, Prilog istraživanju transformacije antičke jezgre u srednjovjekovni grad, *Gunjačin zbornik*, Zagreb 1980., ISTI, Doprinos starokršćanskog razdoblja urbanizmu istočnojadranskog prostora, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, Split 1989., ISTI, *Graditeljstvo starohrvatskog doba u Dalmaciji*, Split 1994.; ISTI, Povijesno-graditeljsko nasljeđe otoka Hvara, *Hvar*, Zagreb 1995., 181-199.; ISTI, *Split – 1700 godina razvitka*, Split 1997.

25. GRAD I POVIJEST - SREDNJOVJEKOVNI GRAD

NA TLU DALMACIJE I ISTRE II.

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izv. prof.

SEMESTAR: 8

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Predmet Grad i povijest - *Srednjovjekovni grad na tlu Istre i Dalmacije I. i II.* tumači nastanak i razvoj srednjovjekovnoga grada na priobalnome području Hrvatske. U poleogenezi razmatra se grad u kasnoj antici na ilirskoj strani Jadrana i primjeri kršćanskih sklopova u njemu te fenomen kontinuiteta antičkoga grada kao i nastajanja novih aglomeracija. Struktura grada sagledana je kroz bitne sadržaje (ulice, trgove, zidine, javne i privatne zgrade), te kroz povijesne izvore koji govore o njima. Zasebanu građu u tome tvore statuti srednjovjekovnih gradskih komuna. Posebno poglavlje čine sela na posjedima plemićkih porodica iz grada, aglomeracije nastale po modelu planiranih i utvrđenih naselja. Dakako urbanizam podjednako tvoti tijelo grada, materijalni oblici njihovih urbanih struktura i pojedinih građevina, kao i duh grada, pravne i moralne norme njegovih građana i njihovih, u ovome slučaju, komunalnih i crkvenih institucija, (institucije kneza, vijeća, udruga i bratovština, osobito gradskoga biskupa i njegove dijeceze te samostana i crkvenih bratovština u relaciji s gradom i njegovom komunom). Stoga razmatranje srednjovjekovnoga urbanizma na tlu Istre i Dalmacije pretpostavlja također i primjereno tretiranje socijalnih struktura grada koje skupa s arhitektonskim formama tvore simbiozu sadržanu u samoj imenici – grad. O tome na svoj način svjedoči fenomen njegove prisutnosti u mitologiji starih naroda te evropskoj filozofiji od antičkih vremena do danas, što je također u primjerenome odnopsu predmet razmatranja u nastavi ovoga kolegija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

a) obavezna

B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća II.*, Zagreb 1995., 185-206, 242 - 246, B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća III.*, Zagreb 2002., 155-158, 400-424, T. Marasović, *Srednjovjekovni urbanizam hrvatskih gradova na Jadranu, Hrvatska i Europa*, sv. 2., Zagreb 2000., 527- 551.

b) dopunska

A. MARINOVIĆ, Urbanistički razvoj starog Dubrovnika i potrebna asanacija i rekonstrukcija, *Urbs*, sv. 1., Split 1958., J. MARTINOVIĆ, *Sto kotorskih dragulja*, Rijeka Crnojevića 1995.,

B. MARUŠIĆ, Kasnoantički kaštel Novigrad (Istra) u svjetlu arheološke građe, *Diadora*, sv. 11., Zadar 1989., P.MIJOVIĆ-M.KOVAČEVIĆ, *Gradovi i utvrđenja u Crnoj Gori*, Beograd 1975., B. MILIĆ, Renesansni trg uz katedralu Sv. Jakova u Šibeniku, *Arhitektura*, br. 1 (213), Zagreb 1997., A. MOHOROVIČIĆ, Analiza razvoja urbanističke strukture naselja na otocima zapadnog Kvarnera, *Ljetopis JAZU*, knjiga 61., Zagreb 1956.; ISTI, Razvoj urbanih cjelina, arhitektonske izgradnje i likovnog stvaranja na tlu Istre u doba srednjeg vijeka, *Ljetopis JAZU*, knjiga 77., Zagreb 1973., ISTI, Stari gradovi kulturno-povijesni fenomen liburnijske obale, *Liburnijske teme*, Opatija 1974., M. MURKO, Palače in patricijske hiše v Kopru od romanike do baroka, *Zbornik za umetnosno zgodovino*, Ljubljana 1972.,

A. KRIZMANIĆ, *Komunalna palača – Pula*, Pula 1988., G. NOVAK, *Hvar kroz stoljeća*, Zagreb 1972., M.PAHOR-T.MIKELIN, *Piran*, Portorož 1972., Ž. PEKOVIĆ, *Dubrovnik – nastanak i razvoj srednjovjekovnog grada*, Split 1998., I. PETRICIOLI, Maketa Zadra u Pomorskom muzeju Venecije, *Zbornik za historijske nauke*, sv. 2., Zadar 1956-1957.; Dva tisućljeća zadarskog urbanizma, *Urbs*, sv. 2., Split 1959.; ISTI, Urbanistički razvoj zadarske luke, *Pomorski zbornik*, sv. 2., Zadar 1962.; ISTI, Lik Zadra u srednjem vijeku, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. 11-12., Zadar 1966.; ISTI, Osvrt na ninske građevine i umjetničke spomenike srednjeg i novog vijeka, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. 16-17., Zadar 1969.; ISTI (i koautori), *Prošlost Zadra II*, Zadar 1976., ISTO, *Prošlost Zadra III*, Zadar 1987.; ISTI, Breve storia urbanistica di Zadar (Zara), *Città e territori del medio adriatico*, Milano 1990.; ISTI, *Stari Zadar u slici i riječi*, Zadar 1999., M. PLANIĆ-LONČARIĆ, *Planirana izgradnja na području Dubrovačke republike*, Zagreb 1980., M. PRELOG, *Poreč – grad i spomenici*, Beograd 1957.; ISTI, *Prostor – vrijeme*, Zagreb 1973.; ISTI, *Studije o hrvatskoj umjetnosti*, (Grad kao umjetničko djelo, Pristup starim gradovima (Cres), Dubrovački statut, Dubrovnik: prostor i vrijeme), Zagreb 1999., Ž. RAPANIĆ, *Split, grad u palači – palača u*

gradu, Split 1997., T. RAUKAR, Srednjovjekovni grad na istočnom Jadranu: prostor i društvo, *Spomenica Ljube Bobana*, Zagreb 1996.; ISTI, *Hrvatsko srednjovjekovlje*, Zagreb 1997., B. TADIĆ, *Rovinj – razvoj naselja*, Zagreb 1982., P. VEŽIĆ, *Platea civitatis Iadre – prostorni razvoj Narodnog trga u Zadru*, (*Petriciolijev zbornik – II*), *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, sv. 36., Split 1996., D. ZELIĆ, Gradski statut kao izvor za povijest urbanog razvoja Šibenika, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, sv. 19., Zagreb 1995., Statuti dalmatinskih gradova: Rab, Zadar, Skradin, Trogir, Split, Korčula, Dubrovnik

26. AVANGARDA I POSTMODERNA

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

STATUS KOLEGIJA: Izborni

SEMESTAR: 7

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Avangarda i postmoderna, početak i kraj dvadesetog stoljeća: sličnosti i razlike.

Avangarda

Avangardni bijeg u egzotiku i na izvore civilizacije. Primitivizam i negrizam.

Definicija i podjela avangardne umjetnosti. Dijalektika avangarde: aktivizam, antagonizam, nihilizam, agonizam, futurizam, dekadencija. Psihologija avangarde, Sociologija avangarde. Pojam škole i pokreta. Apstraktna ili nepredmetna umjetnost kao princip udaljavanja stvaraoaca od umjetnosti zasnovane na imitiranju prirode i optičkoj vjerodostojnosti realiteta.

Avangardna pretpovijest: od neoimpresionizma do Nabista. Fovizam.

Slijed povijesnih avangardi:

Ekspresionizam (Die Brücke, Der Blaue Reiter)

Kubizam (sintetički i analitički kubizam)

Futurizam (Talijanski futurizam, kubofuturizam u Rusiji i zagrebački futurizam oko časopisa "Zenit")

Konstruktivizam, rejonizam, suprematizam u Rusiji

Dadaizam (dadaizam u Zürichu, New Yorku, Parizu, Njemačkoj)

Nadrealizam (iluzionistički *tromp l'oeil* nadrealizam i automatski nadrealizam)

Postmoderna

Razlika između moderne i postmoderne umjetnosti. Postmoderna od napuštanja utopijskih projekata avangarde do društvenog konformizma. Odnos postmoderne umjetnosti prema prošlim povijesno-umjetničkim razdobljima, stilovima i njihovu miješanju, stilskoj izvornosti i eklekticismu. Fenomen nacionalnih škola postmoderne: talijanska transavangarda, anakronizam (slikarstvo memorije) i "pittura colta", njemački novi ekspresionizam pokreta "Novi divlji" i "silovitog slikarstva".

Ikonografija novog figurativnog slikarstva postmoderne. Animalizam postmoderne kao tema ponovnog jačanja interesa za suodnos čovjeka i životinje na tragu izložbe 13. Plavog salona 1990. godine. Umjetnost i alkemija na tragu izložbe Venecijanskog bijenala iz 1986. godine i 13. Plavog salona iz 1990. godine. Citatnost unutar eklektičkog modela postmoderne na tragu izložbe 15. Plavog salona ("Strategija citata u umjetnosti 80-ih i 90-ih godina"), 1999. godine.

Po vlastitom izboru izdvojiti nekog inozemnog postmodernog umjetnika. Hrvatska postmoderna umjetnost, odnosno fenomen "Nove slike" promotren kroz djela: Ferdinanda Kulmera, Đure Sedera, Zlatka Kesera, Borisa Bućana, Lovre Artukovića, Zlatana Vrklijana, Željka Kipkea, Vladimira Dodiga Trokuta, Nine Ivančić, Zvezdane Fio, Igora Rončevića.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

Mario de Micheli, Umjetničke avangarde XX. stoljeća, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1990, str. 7-277; Renato Poggioli, Teorija avangardne umetnosti, Nolit, Beograd, 1975, str. 41-249; Irving Sandler, Art of the Postmodern Era, Icon Editions, Westview Press, Boulder, 1998, str. 21-542

Dopunska

H.H. Arnason, Istorija moderne umetnosti (poglavlja o fovizmu, kubizmu, ekspresionizmu, futurizmu, dadaizmu i nadrealizmu), Jugoslavija, Beograd, 1975.; J. Fineberg, Art since 1940, Strategies of being, Laurence King, London, 2000.; Katalog izložbe 13. Plavog salona "Inovacije u slikarstvu osamdesetih godina, Galerija umjetnina Narodnog muzeja Zadar, Zadar, 1990.; Katalog izložbe 15. Plavog salona "Strategija citata u likovnoj umjetnosti osamdesetih i devedesetih godina", Galerija umjetnina NMZ-a, Zadar, 1999.; Nova slika, posebno izdanje časopisa Život Umjetnosti, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 1982.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950. godine, SANU, Beograd – Novi Sad, 1999.; G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća 1, 2, Naprijed, Zagreb, 1987/88.; Peter Kemper, Postmoderna ili borba za budućnost, August Cesarec, Zagreb, 1993.; Edward Lucie-Smith, Art Today, Phaidon Press, London, 1996.; Ingo F. Walther, Art of the Twentieth Century, Taschen, 1998.; The Prestel Dictionary of Art and Artists in the 20th Century, Prestel, Munich-London-New York, 2000.

Internet izvori:

www.artflex.com

www.artcyclopedia.com

<http://witcombe.sbc.edu/ARTH20thcentury.html>

www.bluffton.edu

www.tigtail.org

www.krevsler.com

www.sanjose.com

www.artnet.com

www.artchive.com

www.zeroland.co.nz/art_movements.html

27. FANTASTIČNA UMJETNOST

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

SEMESTAR: 5

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Magično i ritualno u umjetnosti prethistorijskog čovjeka i pretkršćanskih naroda. Srednjovjekovna opsjednutost demonima, rajskim i paklenim predskazanjima i fantastičnim djelima svetaca. Erotično i fantastično, erotika i umjetnost na razmeđu orgijastičkih kultova poganstva i puritanizma kršćanstva. Erotske metamorfoze, devijacije i simboli. Katastrofe, rat, smrt, apokalipsa i mitovi o kraju svijeta u djelima likovnih umjetnika. Napastovanje Krista i napastovanje sv. Antuna kao teme fantastičnih transpozicija u djelima umjetnika (Martin Schongauer, Matthis Gotthart Nithart - Grünewald, Pieter Bruegel st., Hieronymus Bosch, Jacques Callot...). Fantastični susret gotičke i renesansne imaginacije na sjeveru Europe (Albrecht Dürer, Lucas Cranach, Albrecht Altdorfer). Manirizam i tendencije bijega iz prirode u artifično, izmaštano, devijantno. Prožimanje manire i manije, magije i znanosti, ljudskog i čudesnog. Umjetna priroda u svetoj šumi u Bomarzu. Svijet kao labirint. Prag Rudolfa II. središte izvještačene fantazije i enciklopedijskog manirizma. Hermafroditizam i narcizam u manirističkoj fantaziji. Barokni iluzionizam podzemnih tamnica Giovanni Battista Piranesija. Halucinantni slikarski svijet Johann Heinrich Füsslija, prethodnika romantizma i nadrealističkog očuđavanja. Francisco Goya od neobaroknog egzorcizma slike *Sv. Franjo Bordžijski* do dramatičnih i apokaliptičnih vizija u grafičkim i crtačkim serijama *Los caprichos*, *Disparates*, *Užasi rata*. Mistički romantizam Williama Blakea. Njemački romantičari na tragu fantastike (Philipp Otto Runge, Caspar David Friedrich). Fantastično u romantičnom Eugène Delacroixa. Clemens Brentano. Isidore Gerarda Grandville. Rodolphe Bresdin. Bratstvo Prerafaelita kao povratak u "bolju prošlost" srednjega vijeka i romantičarskog "gotičkog" preporoda (Dante Gabriel Rossetti, John Everett Millais, William Holman Hunt). Mistično, magično, okultno i religiozno u djelima simbolista (Paul Gauguin, Gustave Moreau, Puvis de Chavannes, Odilon Redon, Maurice Denis, Fernand Knopff). Max Klinger, Arnold Böcklin, Aubrey Beardsley. Od simbolizma prema ekspresionizmu: Edvard

Munch, James Ensor, Ferdinand Hodler. Fantastika u ekspresionističkom toku (Emil Nolde, Ernst Ludwig Kirchner, Erich Heckel, Otto Müller, Max Pechstein, Karl Schmidt-Rottluff, Franc Marc, Vasilij Kandinski, Aleksej von Javljski). Od ekspresionizma do fantastične imaginacije (Gustav Klimt, Egon Schiele, Paul Klee, Henri Rousseau, Marc Chagall, Matija Skurjeni). Nadrealistička disocijacija realnosti, psihoanaliza, podsvjesno, snovidovno u djelima nadrealističkih umjetnika. Nadrealistička fantazija u djelima Yvesa Tanguya, Salvadora Dalija. Maxa Ernsta. Fantastične jukstapozicije Rene Magrittea. Metafizičko slikarstvo Giorgia de Chirica, Carla Carre, Alberta Savinija. Magični realizam Pierrea Roya, Ivana Albrighta, Paula Delvauxa, Victora Braunera, Balthusa Klossowskog, Hansa Bellmera, Maurits Cornelius Eschera. Fantastično u djelima Pabla Picassoa, Alberta Giacomettija, Alexandera Caldera, Henry Moorea, Joana Miroa, Ernsta Fuchsa, Dade Đurića, Josipa Seissela, Leonida Šejke, Miljenka Stančića, Vasilija Jordana, Biserke Baretić, Nives Kavurić-Kurtović. Fantastično u djelima neodadaista, "Novih realista", asamblazista i umjetnika "starežne skulpture" (Joseph Cornell, Yves Klein, Fernandez Arman, Daniel Spoerri, Christo Jaracheff, Lucas Samaras, Edward Kienholz, Louise Nevelson, Cesar Baldaccini, Jean Dubuffet, Germain Richier, Richard Stankiewicz, Lee Bontecou, Pablo Serrano).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

William Gaunt, *Fantastično slikarstvo (Od Hieronymusa Boscha do Salvadora Dalija)*, Grafički zavod Hrvatske Zagreb, 1980, str. 1-96; Gustav R. Hocke, *Svijet kao labirint (Manira i manija u europskoj umjetnosti od 1520. do 1650. i u suvremenosti)*, August Cesarec, Zagreb, 1991, str. 1-303; Oto Bihalji Merin, *Revizija umetnosti*, Jugoslavija, Beograd, 1979, str. 9-245.

Dopunska

Frances S. Connely, *Modern Art and Grotesque*, Cambridge Press, 2003.; Wieland Schmied, *Fantasy Art*, Art Books Intl. Ltd, 1984.; H. W. Janson, *Istorija umetnosti*, Jugoslavija, Beograd, 1975.; H. H. Arnason, *Istorija moderne umetnosti*, Jugoslavija, Beograd, 1975.; Edward Lucie Smith, *Erotizam u umetnosti Zapada*, Jugoslavija, Beograd, 1973.; Maurice

Nadeau, Istorija nadrealizma, BIGZ, Beograd, 1980.; E. H. Gombrich, Umetnost i njena istorija, Nolit, Beograd, 1980.; E. Lucie -Smith, Umjetnost danas, Mladost, Zagreb, 1978. Philippe Jullian, Simbolisti, Jugoslavija, Beograd, 1978.; Richard Leslie, Surrealism, The Dream of Revolution, Tiger Books International, London, 1997.; Igor Zidić, Nadrealizam i hrvatska likovna umjetnost (katalog), Umjetnički paviljon, Zagreb, 1972.; Wieland Schmied, Zweihundert Jahre phantastische Malerei, Rembrandt Verlag, Berlin, 1973.; Marcel Raymond, Od Bodlera do nadrealizma, I.P. "Veselin Masleša", Sarajevo, 1958.; Patric Waldberg, Surrealism, Thames and Hudson, London, 1965.; Konzultirani sljedeće naslove: Wieland Schmied, Fantasy. Alfred Barr, Fantastic Art, Dada, Surrealism. William Gaunt, The Surrealists. Mary Ann Cows, An Erotics of Encounter. Rene Passeron, Histoire de la peinture surrealiste. Jacques Gaucheron, Chronologie du mouvement surrealiste (1918-1938)

Internet izvori

www.artcyclopedia.com/history/surrealism.html

www.artcyclopedia.com/history/magic-realism.html

www.artlex.com

www.artrenewal.org

www.artunframed.com/

<http://the-artist.org/>

www.artchive.com

28. FIGURATIVNA UMJETNOST MODERNOG I POSTMODERNOG RAZDOBLJA

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

SEMESTAR: 8

STATUS KOLEGIJA: Izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

Figurativna umjetnost, odnosno figura u umjetnosti tijekom modernističkog i postmodernističkog razdoblja: od romantizma 19. stoljeća do postmoderne 20. i 21. stoljeća. Različiti pristupi figuri u predmodernističko, modernističko i postmodernističko vrijeme.

Figuracija druge polovice 19. stoljeća. Stoljeće revolucija i restauracija, od historizma do funkcionalizma. Stoljeće naturalizma i «liberalne umjetnosti». Figuracija u vrijeme povijesnih avangardi, apstraktnog ikonoklazma i preobražaja čovjeka u modernizmu 20. stoljeća. Postmodernistička eklektička figuracija prijelaza 20. u 21. stoljeće.

Romantizam

Natrag prirodi, romantični heroji i geniji, čovjek nagonskog, povijest, literatura, egzotika.

Realizam

Probuđeni interes za društvenu i političku stvarnost vremena. Sociološka i pozitivistička slika čovjeka (teorija miljea).

Impresionizam

Završetak renesansne tradicije iluzionističkog realizma i počeci ispitivanja ekspresivnosti boje. Bijeg u prirodu i čovjek kao dio fenomena prirode.

Simbolizam

Figura prevedena u simbol. Reakcija na romantizam, realizam i impresionizam. Princeze, paunovi, začarane šume. Priroda kao «mistična katedrala». Istaknuto mjesto ženskog lika.

Salonsko slikarstvo (akademizam)

Izvori u neoklasicizmu, romantizmu i fotografiji. Učestale teme salonskog slikarstva: legende i povijest, mitologija i antika, religija, orijentalizam, društveni i obiteljski život.

Začeci moderne skulpture

A.Rodin, A. Bourdelle, A.Maillol. Slikari-kipari: H.Daumier, E.Degas, A.Renoir, H.Matisse.

Prerafaeliti

Povratak u srednjovjekovlje i vrijeme prije Rafaela dok su umjetnici još «pred Bogom poštene zanatlije».

Secesija i Art Nouveau

Valovita linija, asimetrija, arabeska.

Metafizička umjetnost (Scuola Metafisica)

G.de Chirico, C.Carra, A.Savinio...

Magični realizam

P.Roy, R.Magritte, P.Delvaux, Balthus, H.Bellmer, E.Hopper, I.Albright, meksički muralisti: D.Rivera, J.C.Orozco, D.A.Siqueiros.

Nova stvarnost (Neue Sachlichkeit)

Nova stvarnost u Njemačkoj kao derivat ekspresionizma i novi naturalizam u djelima G.Grosza, O.Dixa, M.Beckmanna. Grupa Zemlja i pojava socijalnog realizma u hrvatskoj umjetnosti.

Figurativno i nefigurativno u djelima Kazimira Maljeviča i Pieta Mondriana.

Precizionisti

G.O'Keeffe, Ch.Sheeler, CH.Demuth, M.Schanberg, N.Spencer, R.Crawford.

Monumentalizam

Monumentalizam u umjetnosti pored početak 2. svj.rata. Uspon totalitarnih režima i njihov utjecaj na figurativni gigantizam u slikarstvu i skulpturi nacionalsocijalizma, fašizma i socijalističkog realizma.

Figurativna umjetnost poslije 1950-ih (najosnovnija definicija): socijalistički realizam, socijalistički realizam u Francuskoj 40-ih i 50-ih g., apstraktna figuracija, egzistencijalistička figuracija, fantastični realizam (postnadrealistička umjetnost) 40-ih i 50-ih g., nova figuracija 60-ih i 70-ih g., psihodelična umjetnost u SAD, hiperrealizam, feministička i homoerotična figuracija 60-ih i 70-ih g., marginalni neintimizam i neoromantizam, postkonceptualistička figuracija, postmoderna figuracija.

Figuracija 40-ih i 50-ih godina u skulpturi

A.Giacometti, G.Richier, C.Baldaccini, J.R.Ipousteguy, M.Marini, G.Manzu, F.Wotruba, R.Butler, E.Paolozzi, A.Pomodoro, L.Chadwick, K.Armitage.

Figurativna umjetnost u Velikoj Britaniji

H.Moore, F.Bacon.

Figura u pop-artu

Muškarci i žene pop-arta – ka komercijalizaciji tjelesnog.

Hiperrealizam

Povratak na stanje prije modernizma. Fotografiska poetika hiperrealističkog slikarstva i skulpture.

Postmoderna umjetnost

Postmodernistički eklekticizam, citatizam i nomadizam od kraja 70-ih godina 20. stoljeća do danas. Postmoderna kao postindustrijska i postblokova (posthladnoratovska) kultura tranzicije prema neodređivoj budućnosti. Pomirljivost i snošljivost prema sukobljenim vrijednostima, dobrom i lošem ukusu. Afirmacija multikulturalnosti, marginalnih jezika umjetnosti, seljenje iz središta na kulturnu periferiju, transnacionalno i transhistorijsko iskustvo, dekonstrukcija modernizma, ideja «sve prolazi».

Manifestacije postmoderne: neoekspresionizam, Novi divlji, transavangarda, anakronizam, umjetnost novog prizora, Nova slika, «loše» slikarstvo i skulptura, slikarstvo i skulptura uzorka, techno-umjetnost, modernizam poslije postmodernizma. A.Kapoor, A.Gormley, M.Paladino, J.Koons, C.M.Mariani, A.Kiefer, D.Hirst, A.Caró, D.Mach, R.Deacon, L.Bourgeois, F.Stella, J.Schnabel, R.Gober, N.Graves, B.Viola, J.Borofsky, R.Horn, F.Kulmer, Đ.Seder, Ž.Kipke, L.Artuković.

Nova slika u hrvatskoj umjetnosti 80-ih i 90-ih g. 20. st.

Retroavangarda na jugoistoku Europe

Grupa Irwin

Umjetnost perestrojke (soc-art) u Rusiji

V.Komar, A.Melamid, I.Kabakov, E.Bulatov.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

Jean Claire i suradnici, Identity and Alterity, Figures of the Body, La Biennale di Venezia, Venecija, 1995, str. 3-583; Miško Šuvaković – Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umjetnosti i teorije posle 1950., SANU, Beograd-Noví Sad, 1999, str. 25-26; 37-38; 93-96; 104-107; 117-119; 201-203; 219-222; 224-226; 257-258; 268-272; 289-290

Dopunska

Brendan Prendeville, *Realism in 20th Century Painting*, Thames & Hudson, London, 2000.

Harvard H. Arnason – *Istorija moderne umjetnosti*, Jugoslavija, Beograd, 1975 (i novija izdanja); H.W.Janson-A.F.Janson – *Povijest umjetnosti*, Stanek, Varaždin, 2003.; Edward Lucie-Smith – *Vizualne umjetnosti dvadesetog stoljeća*, Golden Marketing-Tehnička knjiga, 2003.; Edward Lucie-Smith – *Art Today*, Phaidon Press, London, 1955.; Edward Lucie-Smith – *Umjetnost danas*, Mladost, Zagreb, 1978.; *The Prestel Dictionary of Art and Artist in the 20th Century*, Prestel, Munich-London-New York, 2000.; 13. Plavi salon – *Inovacije u slikarstvu 80-ih* (T.Maroević, *Kozmomimetika nove slike*; A.Travirka, *Egzotični bestijarij novih animalista*; Z.Poznić *Umjetnost nove eklektike*; A.Karaman, *Izazov prostornog*; V.Srhoj *Corpus Alchymicum*; J.Denegri, *Primjeri geometrije u umjetnosti 80-ih godina*). Galerija umjetnina, Zadar, 1990.; 15. Plavi salon – *Strategija citata u umjetnosti 80-ih i 90-ih godina* (V.Srhoj: *Od geste do znaka*; *Od umjetnosti preko teorije do života*; Lovro Artuković), Galerija umjetnina, Zadar, 1999. ; 16. Plavi salon – *Retroavangarda* (V. Srhoj) – *Situacija mladi* (I. Župan, I. Rončević), Galerija umjetnina, Zadar, 2002.

Nova slika, slikarske tendencije 80-ih godina, Život umjetnosti, sv. 1/1982. Zagreb, 1982.; Ruhrberg, Schneckenburger, Fricke, Honnef – *Art od the 20th Century*, I-II, Taschen, 1998.; Jonathan Fineberg – *Art since 1940. Strategies of Being*, Laurence King, 2000.; Irving Sandler – *Art of the Postmodern Era, from the late 1960s to the early 1990s*, Icon Editions, 1998.; U.Grosenick-B.Riemschneider – *Art at the turn of the Millenium*, Taschen, 1999.; *Enciklopedija hrvatske umjetnosti*, LZ "Miroslav Krleža", 1,2, Zagreb, 1995/96.

Internet izvori

www.jameshymanfineart.com

www.zeroland.co.nz/art_movements.html

www.tigtail.org

www.artchive.com

<http://cgfa.sunsite.dk/fineart.htm>

www.artrenewal.org

www.artcyclopedia.com

29. SKULPTURA XX. STOLJEĆA

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

SEMESTAR: 9

STATUS KOLEGIJA: izborni

UVJETI UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA

U glavnim crtama naznačiti stilske osobine skulpture 19. stoljeća, njezin umjetnički kontekst, strukovni i društveni položaj u kojemu se je razvijala. Posebice potertati suodnos skulptura - slikarstvo u 19. stoljeću sa kratkim osvrtom na položaj skulpture u 18. stoljeću.

Počeci moderne skulpture i njezino oslobađanje od akademskih i historicističkih tradicija 19. stoljeća. Kipari koji stoje na početku umjetnosti 20. stoljeća i označavaju raskid sa 19. stoljećem: *Auguste Rodin, *Aristide Maillol, *Antoine Bourdelle, Charles Despiau.

Izdvojiti slikare koji su se dijelom svoga opusa posvetili kiparskom oblikovanju: Honore Daumier, Edgar Degas, Auguste Renoir, Medardo Rosso, *Henri Matisse.

Rani figurativni kipari početka 20. stoljeća: Andre Derain, Wilhelm Lehmbruck, Georg Kolbe, Ernst Barlach, Kathe Kollwitz, Gerhard Marcks, Arturo Martini, Ernesto de Fiori, Renee Sintenis.

Dvije zasebne pojave u kiparstvu 20. stoljeća: *Constantin Brancusi i *Amedeo Modigliani.

Eklekticism kao zaseban vid asimilacije "egzotičnih stilova" u umjetnost Zapada, u djelima sljedećih umjetnika: *Pablo Picasso, Paul Gauguin, *Georges Braque, *Constantin Brancusi, *Jean Arp, *Henry Moore.

Kubistička skulptura (s osvrtom na kubistički stil u cjelini): *Pablo Picasso, Julio Gonzales, Juan Gris, Roger de la Fresnaye, *Henri Laurens, *Aleksandar Arhipenko, *Raymond Duchamp-Villon, *Jacques Lipchitz, *Osip Zadkin, Henri Gaudier-Brzeska.

Dadaistička skulptura: Jean Arp, *Marcel Duchamp, *Kurt Schwitters.

Futuristička skulptura (s osvrtom na pojavu i značaj futurizma unutar povijesnih avangardi 20. stoljeća. (Kratki osvrt na pojavu korespondentnu futurizmu, zagrebački časopis "Zenit" Ljubomira Micića): *Umberto Boccioni, Giacomo Balla. Futuristička arhitektura: Antonio Sant' Elia.

Konstruktivistička skulptura (s posebnim osvrtom na ruski konstruktivizam): Vladimir Tatlin, *Aleksandar Rodčenko, Naum Gabo, Antoine Pevsner.

Nadrealizam i fantastika u skulpturi i assemblageu: Jean Arp, *Max Ernst, Joan Miro, *Pablo Picasso, *Julio Gonzales, *Alberto Giacometti.

Skulptura u Sjedinjenim američkim državama: Arthur Dove, Morton Schamberg, Gaston Lachaise, Isamu Noguchi, *Alexander Calder.

Skulptura u Velikoj Britaniji: Jacob Epstein, Henri Gaudier-Brzeska, *Henry Moore, *Barbara Hepworth.

Skulptura nakon drugog svjetskog rata u figurativnom toku: *Germaine Richier, Lynn Chadwick, Cesar, Jean-Robert Ipousteguy, *Marino Marini, Giacomo Manzù, Reg Butler, Eduardo Paolozzi, Arnaldo Pomodoro.

Assemblage i neodadaizam: *Joseph Cornell, Alfonso Ossorio, *Robert Rauschenberg, *Jasper Johns. Grupa "Nouveau Realisme": *Yves Klein, *Fernandez Arman, Daniel Spoerri, *Christo Jaracheff. Lucas Samaras, *Edward Kienholz, *Louise Nevelson, John Chamberlain, *Cesar Baldaccini, *Lucio Fontana.

"Pop-art" u skulpturi: Claes Oldenburg, *George Segal, Allen Jones, Niki de Saint Phale.

"Op-art" i kinetička skulptura: *Alexander Calder, George Rickey, Gunter Rambow, Jesus Raphael Soto, Pol Bury, *Jean Tinguely, Takis, Nicolas Schoffer.

Apstraktna i minimalistička skulptura: Max Bill, *David Smith, *Anthony Caro, Philip King, Louise Bourgeois, William Tucker, Kenneth Snelson, *Tony Smith, *Robert Morris, *Donald Judd, Carl Andre, Sol Le Witt, *Richard Serra, Keith Sonnier, Dan Flavin, John McCracken.

Starežna skulptura: Richard Stankiewicz, John Chamberlain, Lee Bontecou, Robert Muller, Paolo Serra, Eduardo Chillida, Arnaldo Pomodoro. Gio Pomodoro, Pietro Consagra.

Zemna umjetnost ("Earth-art", "Land-art"): *Robert Smithson, Michael Heizer, Mario Merz.

Konceptualna skulptura: Dennis Oppenheim, Bruce Nauman, *Gilbert i George, *Joseph Beuys, *Nam June Paik.

Hiperrealistička skulptura: Howard Kanovitz, *John de Andrea, *Duane Hanson, John Davies.

Postmoderna skulptura 80-ih i 90-ih godina. Nova britanska skulptura: Tony Cragg, David Mach, Richard Deacon, *Anish Kapoor, *Antony Gormley. Postmoderna skulptura u New Yorku: *Jeff Koons, Jonathan Borofsky, Jennifer Bartlett.

Skulptura 20. stoljeća u Hrvatskoj: Branislav Dešković, Robert Frange(š) Mihanović *Ivan Meštrović, Tomislav Rosandić, Frano Kršinić, Grga Antunac, *Antun Augustinčić, *Vanja Radauš, Petar Smajić, Ivo Lozica, *Kosta Angeli Radovani, Vojin Bakić, *Ivan Kožarić, Ivan

Sabolić, Ksenija Kantoci, Olga Jančić, *Valerije Michieli, Zvonko Lončarić, Vasko Lipovac, *Dušan Džamonja, Šime Vulas, *Branko Ružić, Vjenceslav Richter, Mladen Galić, Stevan Luketić, Milena Lah, Raoul Goldoni, *Jagoda Buić, Ivo Gattin, Josip Diminić, *Marija Ujević, Ratko Petrić, Miro Vuco, Stjepan Gračan, Ivan Lesiak, Mirko Zrinščak, Ivo Deković, Slavomir Drinković, Kuzma Kovačić, Kažimir Hraste, Vladimir Dodig Trokut, Dubravka Rakoci, Goran Petercol, Milivoj Bijelić, Dalibor Stošić.

Napomena:

Oznaka * odnosi se na prioriteta imena umjetnika s popisa.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

Penelope CURTIS, Sculpture 1900-1945 (After Rodin), Oxford University Press, New York, 1999, str. 1-252; Andrew CAUSEY, Sculpture Since 1945, Oxford University Press, New York, 1998, 7-259; Grgo GAMULIN, Hrvatsko kiparstvo XIX. i XX. stoljeća, Naklada Naprijed, Zagreb, 1999, str. 79-430

Dopunska:

H.H. ARNASON, Istorija moderne umetnosti, (poglavlja o skulpturi), Jugoslavija, Beograd, 1975.; Herber READ, Istorija moderne skulpture, Jugoslavija, Beograd, 1966.; Ingo F. WALTHER, Art of the 20 th Century, I, II, Taschen, Köln, 1998.; Edward LUCIE-SMITH, Umjetnost danas (od apstraktnog ekspresionizma do hiperrealizma), Mladost, Zagreb, 1978.; Edvard LUCIE-SMITH, Art Today, (poglavlja: "New British Sculpture", "New Art in New York), Phaidon Press Limited, London, 1995.; Tonko MAROEVIĆ, Kiparstvo u 19. i 20. stoljeću, u: Tisuću godina hrvatskog kiparstva, Muzejsko galerijski centar, Zagreb, 1997.; Germain BAZIN, Istorija svetske skulpture, (informativno, poglavlje "XIX. i XX. vek"), Vuk Karadžić, Beograd, 1976.; Miodrag. B. PROTIĆ, Skulptura XX. veka, ed. Umetnost na tlu Jugoslavije (samo hrvatski umjetnici), Jugoslavija, Beograd - Spektar, Zagreb - Prva književna komuna, Mostar, 1982.; Mario de MICHELI, Umjetničke avangarde XX. stoljeća, (informativno), Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1990.; Miško ŠUVAKOVIĆ, Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950. (poglavlja:

Skulptura, Skulpturalna metafora, Skulpturalno), SANU, Baograd, 1999.; Vinko SRHOJ, Grupa Biafra 1970. – 1978., Art studio Azinović, Zagreb, 2001.

Za pojedine programske jedinice koje nisu obuhvaćene navedenom literaturom konzultirati enciklopedijska izdanja, posebice: Enciklopediju hrvatske umjetnosti, Leksikografski zavod “Miroslav Krleža” 1 i 2, Zagreb, 1995/96.

Internet izvori:

<http://witcombe.sbc.edu/ARTH20thcentury.html>

www.bluffton.edu

www.artchive.com

www.arcyclopedia.com